

Bulletin slovenskej advokácie

**Nové sídlo
regionálnej
kancelárie SAK
v Košiciach**

**Zabezpečovanie
informácií dôležitých
pre trestné konanie
ako relevantný
nástroj odhalovania
organizovanej kriminality**

**Zefektívnenie
cezhraničného
prístupu
k elektronickým
dôkazom**

**Zjednodušené
založenie
spoločnosti
s ručením obmedzeným**

**Generatívna
umelá inteligencia
a výzvy autorského
práva**

Sevcovic

TRI.CON

prémiové výrobky • talianska koža • ručná práca

Kráľovstvo kože

už 23 rokov na trhu

obj.č.: 937603
129,89 €

Manažérska spisovka A4 so zipsom

Vo vnútri krúžková mechanika (3,2 cm) a veľa odkladacích priestorov. Do vnútra sa zmestia doklady v EU obaloch.

Pre všetkých so zmyslom pre krásnu kožu, ručné vypracovanie detailov a reprezentačný dizajn.

rozmery: 27 x 34,2 x 4,5 cm

obj.č.: 959508

Vizitkár na veľa vizitiek 25,78 €

Do vnútra sa zmestia až cca. 40 vizitiek. Vhodný aj na veľtrhy, konferencie a pod., keď potrebujete mať u seba veľa vizitiek.

rozmery: 11 x 13,2 cm

obj.č.: 314706

63,88 €

60,33 € - bez RFID

Dámska peňaženka

So zapínaním na kovový patent vpredu a vzađu. 8 priestorov na karty, 2 priehradky na bankovky, 5 priestorov na doklady (z toho 2 sú priehľadné) Na zadnej strane veľký samostatný zapínateľný priestor na mince.

rozmery: 9 x 12,6 cm

novinka

obj.č.: 204399

Univerzálna peňaženka 55,95 €

Oblúbená UNI peňaženka s príklpokou pre dámy aj pre pánov. Špeciálna úprava / prešítie vo vnútri na zväčšenie objemu pre veľa kariet.

14 priestorov na karty, 2 priehradky na bankovky, 3 priestory na doklady (z toho 1 je priehľadný), samostatný zapínateľný priestor na mince.

rozmery: 10,5 x 12,5 cm

obj.č.: 901097

109,74 €

Manažérska spisovka A4

Reprezentačná manažérska spisovka s krúžkovou mechanikou vo vnútri na eurobalý so zapínaním na kovový patent. Vonkajšia časť vyseknutá z 2 kusov kože, žiadne prešítie. Vyberateľná podložka s klipom na pravej strane. Na ľavej strane priestor na karty, dokumenty a pútko na 2 perá.

Krásna hovädzia koža a jednoduchosť dizajnu vám zaručí, že tento luxusný doplnok zanechá dojem.

rozmery: 32,5 x 26 cm

obj.č.: 904097

Univerzálna aktovka 225,05 €

Pre dámy aj pre pánov, 2 vnútorné oddelenia, 2 priestory na telefón, okuliare a pod. Priestor na vizitky alebo karty, 2 pútko na perá. Kožená rukoväť.

Nový elegantný a praktický kovový patent.

rozmery: 40 x 30 cm

obj.č.: 900897

Manažérska spisovka so zipsom 134,67 €

Reprezentačná manažérska spisovka s krúžkovou mechanikou vo vnútri na eurobalý. Vyseknutá z 1 kusu kože, žiadne prešítie. Vyberateľná podložka na blok s klipom na pravej strane. Na ľavej strane 3 priestory na karty, 3 pútko na perá, veľký chránený priestor na dokumenty a priestor s priehľadnou fóliou na vizitky.

Pre všetkých so zmyslom pre krásnu kožu, ručné vypracovanie detailov a reprezentačný dizajn.

rozmery: 24,5 x 34,5 cm

obj.č.: 987818

291,58 €

novinka

Business taška

Taška má 1 vonkajší zipsový priestor vpredu. Vo vnútri oddelený priestor na notebook, 4 priestory na dokumenty, priestor na mobil, vizitky, pútko na pero. Odnímateľný ramenný popruh. Detaily sú poctivo vypracované, ako pri všetkých našich výrobkoch. Pravá talianska koža vás bude prezentovať, aj reprezentovať všade kde pridete.

rozmery: 29 x 41 x 10 cm

www.sevcovic.sk

obchod@sevcovic.sk
0903 244 243

ceny sú uvedené bez DPH

Jána Stanislava 15
841 05 Bratislava

Recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax

Vychádza šesťkrát do roka (dvojmesačník)

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Vydáva Slovenská advokátska komora

Kolárska 4, 813 42 Bratislava

IČO: 30 795 141

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)

JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)

prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.

doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.

doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.

JUDr. Soňa Mesiarkinová

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

JUDr. Ondrej Mularčík

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.

JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

JUDr. Eva Sihelníková, PhD.

JUDr. Alexander Škrinár, CSc.

prof. JUDr. Marek Števec, DrSc.

JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadľa Ondrišová (02 204 227 28)

ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová (02 204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová (02/204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Uzávierka odbornej časti: 28. 7. 2023

Uzávierka redakčnej časti: 7. 8. 2023

Číslo bolo zverejnené 14. 8. 2023

K obálke:

Návrh vstupnej haly v zrekonštruovanej budove SAK na Kolárskej ulici v Bratislave (Ateliér VAN JARINA)

Obsah

AKTUÁLNE

4 ROZHOVOR

Verejný ochranca práv a advokáti spoločne naplňajú systém činnosti orgánov ochrany práva
JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M.

DISKUSIA

- 8 Uspokojenie veriteľa oddlženého dlžníka na základe odporového rozsudku
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Zabezpečovanie informácií dôležitých pre trestné konanie ako relevantný nástroj odhaľovania organizovanej kriminality. 2. časť – Operatívno-pátracie prostriedky
JUDr. Karin Vrtíková, PhD.
- 20 Zefektívnenie cezhraničného prístupu k elektronickým dôkazom
Dr. habil. JUDr. Rastislav Funta, Ph.D., LL.M.
- 26 Zjednodušené založenie spoločnosti s ručením obmedzeným
JUDr. Mária Mikulašková
- 30 Generatívna umelá inteligencia a výzvy autorského práva
JUDr. Mgr. Katarína Kesselová
- ### JUDIKATÚRA
- 37 Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným trestným stíhaním voči osobe, ktorá zomrela v priebehu trestného konania
- 39 Dôsledky oneskoreného informovania o práve nevyvolať na trestné konanie

ADVOKÁCIA

SAK

- 42 Správy a udalosti
- 48 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 50 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 51 Povinnosť advokáta postupovať s odbornou starostlivosťou – neodkladné úkony po skončení zastupovania

ZAHRANIČIE

- 53 Neplnenie vlastných záväzkov advokáta – ochrana záujmov klienta
- 55 Young European Lawyers Academy
Skúsenosti našich koncipientov z prvej ruky
- 56 LAWYEREX 2
Slovenskí advokáti na výmennej stáži na Cypre

ZAUJÍMAVOSTI

- 58 Slovenskí advokáti na majstrovstvách sveta právnikov vo futbale
JUDr. Jakub Uhrinčať, LL.M.
- 60 LITERATÚRA
- 60 Komunálne právo
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
- 61 Advokátska taška
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 62 JUDr. Miroslav Abelovský – advokát bez prázdnin
JUDr. Anton Blaha

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
  2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
  3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
  4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
  5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
  6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
  7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
  8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
  9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
  10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
  11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
  12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
  13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranne na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Milý advokátsky stav (advokátky, koncipientky, advokáti, koncipienti)

Bulletin v úvodníku čísla 12/2021 písal o potrebe opraviť náš historický advokátsky (sväto)stánok – K(olársku) 4. Kto čítal, dočítal sa príkladmo aj to, v akých priestoroch núdzovo hostili predposledný predseda komory s predsedami revíznej a disciplinárnej komisie Benátsku komisiu pri ochrane vašej (advokátskej) nezávislosti od štátu! Po roku a pol intenzívnych príprav máme projektovú dokumentáciu rekonštrukcie K4 – táto je spolu s architektonickou štúdiou uverejnená na webe SAK – a na spadnutie stavebné povolenie. Ak si nájdete čas uvidíte, že historický odkaz sme zachovali a meníme funkcionality na súčasné a budúce potreby stavu. Áno, bude to stáť peniaze, áno, reakcie sú a budú rôzne, veď koľko advokátov toľko názorov. Ak ale potrebujeme inštitúciu na ochranu práv našich a našich klientov – vid' útoky počnúc bývalou ministerkou spravodlivosti na nezávislosť nášho stavu až po poslanca Národnej rady SR na vytvorenie nekontrolovateľnej plejády živnostníkov poskytujúcich právne služby – tak moderný stánok je nevyhnutný pre existenciu nezávislého advokátskeho stavu.

Sme rôzni a rôzne sa nám v rôznych obdobiach a na rôznych miestach Slovenska darí, ale keď sa stretneme, máme vždy spoločné témy, lebo poznáme zákulisné problémy nášho remesla. Jednoducho, vždy máme o čom. Pisateľ úvodníku je nadšencom stavovských vecí a (zmyslu) advokácie ako takej a verí, že advokátky a advokáti, veľké a malé kancelárie, bez ohľadu na kút Slovenska a každý podľa svojich možností, väčšinou nájdeme chuť sa podieľať akýmkoľvek príspevkom na modernizácii K4. Nielen kvôli nákladom (komora to zvládne, aj keď by ste jej zásadne uľavili a nechali financie na modernizovanie iných činností komory zlepšujúcich aj vaše podnikanie), ale pre to, aby sme sami sebe/štátu/komukoľvek dokázali, že sa vieme spojiť pre vec nášho remesla... a spoločne vytvárali budúcnosť stavu už teraz.

Predsedníctvo SAK v krátkom čase vytvorí transparentné ponuky pre rôzne možnosti podpory rekonštrukcie nášho stánku a určite nájde riešenia, aby každá podpora bola pre hrdosť budúcich generácií na tú našu (ako my na tvorcov K4 spreď 40 rokov) viditeľne zaznamenaná.

Pri písaní tohto úvodníku sa teším, ako v modernej K4 budú nielen prednášky, skúšky, disciplinárky, zasadnutia komisií, nadácie, rozhodcovského súdu etc., ale ako v nej budete či už noblesne alebo veselo, vážne alebo rozpustilo debatovať v kreslách pri káve, lebo keď pozerám na architektonickú štúdiu a na energiu, ktorú vkladajú do hry všetci zúčastnení, mám pocit, že budova bude pozývať na stretnutia. A o tieto stretnutia (a vybudovania ihriska pre ne) podporujúce naše spoločné povedomie, kultúru a hrdosť, by nám všetkým mohlo ísť v neposlednom rade.

Milé čitateľky, milí čitatelia, užite zvyšok dovolení a leta, snáď aj pri čítaní Bulletinu. Časopis vám ponúka nielen jurisprudencné odkazy na možné riešenia problémov klientov, ale ako vždy aj teraz drží palce pri spustení poprázdňinového chaosu a ochrane práv a právom chránených záujmov vašich klientov (prosím, nezabudnime byť k sebe aj pri výkone advokácie korektní, právo na fair proces má každý klient každého advokáta na každej strane stola).

Mgr. Richard Karkó
člen Predsedníctva SAK

ROZHOVOR

Verejný ochranca práv a advokáti spoločne naplňajú systém činnosti orgánov ochrany práva

V piatom funkčnom období od existencie inštitúcie ombudsmana v Slovenskej republike zastáva post verejného ochrancu práv **JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M.** Národná rada Slovenskej republiky ho zvolila 81 hlasmi 9. novembra 2022, funkcie sa ujal dňom zloženia sľubu 1. decembra 2022. V rozhovore nám prezradil náplň a poslanie jeho práce.

■ Počas doterajšieho výkonu funkcie ste sa stali známy ako „ombudsman v teréne“. Výrazne ste posilnili kontrolu v zariadeniach obmedzujúcich osobnú slobodu. S akými reakciami sa stretávate pri neohlásených návštevách v zariadeniach ZVJS, detenčných centrách či psychiatrických liečebniach?

Od nástupu do funkcie som navštívil pomaly dvadsiatku miest, kde sú osoby obmedzené na slobode. Od obvodných od-

delení Policajného zboru, cez psychiatrie, ústavy na výkon väzby a ústavy na výkon trestu odňatia slobody až po Ústav policajného zaistenia pre cudzincov v Sečovciach. Domnievam sa, že len tak môže ústavný činiteľ – verejný ochranca práv, poznať a vnímať skutočné ľudskoprávne problémy občanov na Slovensku. A takto zároveň, ako ústavný činiteľ, môžem exekutive ukázať, že sa osobne zaujímam o jej správanie sa k ľuďom. Preto si polícia či iné zložky moci, ktoré zasahujú do osobnej slobody, nemôžu byť isté dňom ani hodinou kedy prídem.

Reakcie sú rôzne, vzhľadom na to, že naše návštevy nie sú vopred ohlásené. V ojedinelých prípadoch som sa stretol s tým, že príslušníci ZVJS alebo PZ nepoznali zákonné kompetencie verejného ochrancu práv. No veľká väčšina reakcií je profesionálna, akceptujú moju prítomnosť a prítomnosť mojich kolegyň a kolegov z Kancelárie verejného ochrancu práv, ktorí sa spolu so mnou na neohlásených návštevách zúčastňujú.

Mojím cieľom je pôsobiť najmä preventívne, pretože všetci máme spoločný cieľ, a tým je zvyšovať ľudskoprávny štandard na Slovensku. Keď je však zrejmé, že dochádza k porušeniu práva, využijem všetky svoje zákonné kompetencie, aby som na to upozornil príslušné orgány verejnej správy, parlament a širokú verejnosť.

■ Akými zásadami by sa mali riadiť opatrenia obmedzujúce osobnú slobodu a aké má Slovensko v tomto smere medzery?

V 21. storočí, keď sa osobná sloboda a dôstojnosť človeka považuje za niečo „posvätné“, nemôžem akceptovať stav, ak štát nevie zdokumentovať hoci len minútu z obmedzenia slobody osôb. Aj preto som predložil návrh uznesenia na zasadnutie Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva,

národnostné menšiny a rodovú rovnosť a veľmi si vážim, že členovia a členky môj návrh podporili.

Pri formulovaní odporúčaní pre Ministerstvo vnútra SR som vychádzal z prípadov, ktoré som posudzoval. V jednom prípade bratislavská polícia obmedzila na slobode obyvateľa a nevedela mi hodnoverne vysvetliť vyše 12 hodín obmedzenia slobody. V inom prípade, z júla 2019, som konštatoval porušenie práva na ochranu pred mučením, neľudským zaobchádzaním a ponižujúcim zaobchádzaním pri zásahu polície v obci Milhosť.

Ministerstvu vnútra SR som navrhol viaceré odporúčania, najmä:

- zabezpečenie vzdelania príslušníkov Policajného zboru k téme dodržiavania a ochrany základných práv a slobôd pri používaní donucovacích prostriedkov,
- zabezpečenie poučenia príslušníkov Policajného zboru o dôležitosti čo najdetailnejšieho zaznamenávania okolností použitia donucovacích prostriedkov v súlade s medzinárodnými štandardami,
- vypracovanie príručky dobrej praxe pre príslušníkov PZ, popisujúcej správne a detailné zaznamenávanie použitia donucovacích prostriedkov v úradných záznamoch.

V júli tohto roka som sa zúčastnil na pracovnom stretnutí s prezidentom Policajného zboru pánom Štefanom Hamranom. Vyjadril som, že si vysoko vážim prácu policajtov a oceňujem snahu celého Policajného zboru o humanizáciu prístupu k priestupcom a priblíženie sa verejnosti. Na druhej strane som zreteľne upozornil, že nemôžem prehliadať niektoré súvisiace prípady, ktoré v Kancelárii verejného ochrancu práv musíme riešiť. Dohodli sme sa, že budem všetky zistenia z neohlásených návštev vedeniu Policajného zboru tlmočiť.

Na iné aspekty sa zameriavam počas návštevy v zariadeniach Zboru väzenskej a justičnej stráže.

Osobitne som sa zaujímal o to, ako sú zabezpečené podmienky pre činnosť psychológov v podmienkach ústavu, s osobitným dôrazom na prevenciu samovražedných a sebaopoškodzujúcich sklonov väznených osôb. Riaditeľ mi predstaval opatrenia na včasné zachytenie týchto rizík.

Popri právach osôb, ktoré sú v moci polície alebo väznic, sa zaujímam aj o práva pacientov hospitalizovaných proti svojej vôli a na základe súdneho rozhodnutia na psychiatrickom oddelení. Preto som v polovici februára 2023, spolu so zamestnancami našej kancelárie, vykonal návštevu pacientov hospitalizovaných proti svojej vôli a na základe súdneho rozhodnutia na psychiatrickom oddelení Univerzitnej nemocnice Bratislava-Staré Mesto a v Psychiatrickej nemocnici Philipa Pinela v Pezinku. Návšteva bola zameraná na skúmanie dodržiavania základných práv a slobôd pacientov, používanie obmedzovacích prostriedkov, či na použitie elektrokonvulzívnej liečby (ľudovo nazývanej „elektrošoky“). Oboznámili sme sa s oblasťou práv psychiatrických pacientov, ktorá bola posilnená od 1. marca 2023. V tento deň vstúpila do účinnosti novela zákona o zdravotnej starostlivosti (zákon č. 576/2004 Z. z.). Tento dátum považujem za významný nielen pre práva psychiatrických pacientov, ale aj pre práva

blízkych osôb na informácie o stave pacienta. Aj preto som mediálne a na sociálnych sieťach apeloval na rodinu, blízke osoby či na priateľov pacientov, aby trvali na tom, aby ich blízky – pacient žiadal o ich vyrozumieanie pri každom použití obmedzujúceho prostriedku. Vyzval som ich, že v prípade, ak sa im bude javiť, že dochádza k porušeniu práv pacienta, môžu sa na mňa obrátiť.

■ Nedávno (1. 5. 2023) nadobudla účinnosť novela zákona o VOP. V čom sa zmenili právomoci ombudsmana? Máte do budúcnosti víziu ďalšej potrebnej zmeny?

Spomínaná novela priniesla to, že verejný ochranca práv plní úlohy národného preventívneho mechanizmu v postavení koordinačného orgánu. Ide o mechanizmus, ktorý je upravený Opčným protokolom k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Ako verejný ochranca práv budem na účel plnenia úloh vyplývajúcich z Dohovoru proti mučeniu uskutocňovať na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy systematické návštevy miest, kde sa nachádzajú alebo sa môžu nachádzať osoby obmedzené na slobode orgánmi verejnej moci. Teda prakticky to, čo už vykonávam od môjho nástupu do funkcie v decembri 2022, je teraz legislatívne ukotvené v rámci posilnenia ochrany osôb pred mučením, krutým, neľudským, ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestaním a iným zlým zaobchádzaním. Moja pôsobnosť sa po novele vzťahuje na zariadenia, v ktorých sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, detencia, azylové zariadenia. Rovnako zákon pamätá aj na iné miesta, kde sa nachádzajú, alebo sa môžu nachádzať, osoby obmedzené na slobode orgánmi verejnej moci, najmä cely policajného zaistenia a zariadenia na zaistenie cudzincov.

Ako verejný ochranca práv pôsobím od účinnosti novely v pozícii koordinačného orgánu s právomocou vydávať závery, správy a odporúčania. Rovnako budem pripravovať osobitnú správu o priebehu a výsledkoch návštev zariadení a budem komunikovať s príslušným medzinárodným zmluvným orgánom. Tým je Podvýbor na predchádzanie mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu Komisie proti mučeniu.

V Kancelárii verejného ochrancu práv sme v tejto súvislosti urobili aj zmenu organizačnej štruktúry a vytvorili sme nový odbor – odbor dohľadu nad obmedzovaním osobnej slobody.

■ Ako ombudsman máte právo požadovať zachovanie dôvernosti komunikácie s občanmi v zariadeniach obmedzujúcich osobnú slobodu. Akú formu a osobitosti má táto podoba mlčanlivosti? Býva porušovaná?

Od môjho nástupu do funkcie verejného ochrancu práv sme v kancelárii nezaznamenali prípad, kedy by bolo porušené toto listové tajomstvo vyplývajúce zo zákona. Môžem tak ubezpečiť všetky osoby, ktoré adresujú list verejnému ochrancovi správ, že predmet listu je dôverný a je výlučnou komunikáciou medzi verejným ochrancom práv a konkrétnym občanom.

■ Na ministerstve spravodlivosti ste sa venovali problematike opatrovníctva dospelých osôb. Získali ste ako ombudsman na túto tému nový pohľad?

Nie, nezískal, a ani to nie je možné, keďže ako verejný ochranca práv nevstupujem do súdnych konaní. A práve na súdoch sa rozhoduje o obmedzení spôsobilosti na právne úkony či o ustanovení opatrovníka. V tejto oblasti však získal kompetenciu komisár pre osoby so zdravotným postihnutím. Bolo mi cťou, že som ešte ako asistent poslankyne mohol participovať na príprave novely Civilného mimosporového poriadku (zákona č. 466/2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov). Novela nadobudla účinnosť 1. januára 2023 a bol ňou do Civilného mimosporového poriadku vložený nový § 13a, ktorý upravuje účasť komisára pre osoby so zdravotným postihnutím v súdnom konaní. Podľa tohto ustanovenia komisár pre osoby so zdravotným postihnutím môže vstúpiť do začatého konania o: a) spôsobilosti na právne úkony, b) prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení, c) ustanovení opatrovníka. Rovnako môže podávať opravné prostriedky.

■ Ústava VOP priznáva právomoc podať návrh na začatie konania pred ÚS SR, ak predpis SR podľa VOP porušuje základné práva a slobody. Zvažovali ste podanie takejto návrhu? Aké skúsenosti má kancelária VOP s týmto inštitútom z minulosti?

Áno, ústavná kompetencia verejného ochranca práv obrátiť sa na Ústavný súd SR je veľmi silnou kompetenciou. Vnímam ju veľmi intenzívne a s kolegyňami a kolegami v našej kancelárii vedieme často diskusie o povahe právnych noriem, ktoré by mohli obmedziť práva občanov na Slovensku.

Hovorím, že som aj parlamentným ombudsmanom, a preto sa púšťame do analýzy zákonov, ktoré prešli v Národnej rade SR do druhého čítania. Snažíme sa vystríhať poslankyne a poslancov od možných nedostatkov v navrhovaných právnych úpravách a v niektorých prípadoch som viedol s nimi aj diskusie.

Ak by parlament schválil právnu normu, ktorá by porušovala základné práva a slobody, určite by som intenzívne zvažoval obrátiť na Ústavný súd SR.

■ V čom sa Vaše predstavy o úrade VOP naplnili a v čom Vás výkon funkcie prekvapil?

Priznám sa, že keď som nastupoval do úradu, mal som veľký rešpekt najmä pred stovkami podnetov, ktoré sa nakopili na stole počas medziobdobia, kedy Slovenská republika nemala verejného ochranca práv. Bol som ale milo prekvapený, ako mnohé už bolo profesionálne spracované kolegyňami a kolegami a čakalo na posúdenie verejným ochrancom práv. Aj vďaka tomu sa nám pomerne rýchlo podarilo vybaviť všetky podnety z tohto obdobia. Od nástupu do funkcie v decembri 2022 som posúdil a schválil ku koncu apríla 2023 viac ako 630 podnetov.

Príjemne ma prekvapilo, že z pozície verejného ochranca práv je možné prinášať ľuďom cez médiá jednoduchým spôs-

bom relatívne náročné právne informácie. Viem im tak vyslať akési preventívne varovania, aby sa vyhli kolíziám s právnym poriadkom a najmä, aby sa vedeli účinne brániť pred činnosťou či pred nečinnosťou orgánov verejnej moci. Pri komunikácii s obyvateľmi využívam dlhoročnú prax vysokoškolského pedagóga v rámci ktorej aj my, ktorí učíme občianske právo hmotné, osobitne všeobecnú časť Občianskeho zákonníka, musíme druhákov v bakalárskom štúdiu naučiť abstraktné právne pojmy.

■ V príspevku, ktorý ste adresovali SAK k 33. výročiu nezávislej advokácie na Slovensku ste povedali, že „advokáti, spoločne s ombudsmanom, prispievajú k naplneniu múdrosti starých rímskych právnikov, ktorí považovali právo za umenie dobrého a spravodlivého“. Posmelili ste advokátky a advokátov, aby neváhali nasmerovať svojich klientov alebo blízke osoby na kanceláriu VOP. V čom vidíte prienik činnosti advokátov a VOP a v čom sa môžu dopĺňať?

Verejný ochranca práv a advokáti spoločne naplňajú systém činnosti orgánov ochrany práva. Zrejme aj pod vplyvom toho, ako si advokáti a advokátky prečítali moju zdravicu pre SAK k 33. výročiu nezávislej advokácie na Slovensku, sa začali na nás obracať v mene svojich klientov. Môžem vymenovať zopár podaní, ktoré v mene klientov poslali advokáti: podania vo veci policajného zákroku, podmienok v kolúznei väzbe, vyhostenia klienta do cudziny či vo veci ochrany obyvateľstva pred hlukom. A som rád, že advokácia vníma verejného ochranca práv a našu kanceláriu ako cestu ochrany práv.

Aktuálna vec, ktorá „trápi“ aj advokátov a ich klientov, sú cudzineckoprávne veci. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky na začiatku minulého roka napadol na Ústavnom súde Slovenskej republiky súlad niektorých ustanovení zákona o pobyte cudzincov s Ústavou Slovenskej republiky. Za problémový považoval najmä postup cudzineckej polície, ktorá môže, podľa sporných ustanovení zákona, odmietnuť udelenie trvalého pobytu cudzincovi len na základe tzv. negatívneho stanoviska Slovenskej informačnej služby alebo Vojenského spravodajstva. Toto stanovisko je však utajovanou skutočnosťou, s ktorou sa cudzinec nemôže oboznámiť. V prípadnom odvolaní proti neudeleniu pobytu preto takáto osoba nevie, ani sa nemá ako dozvedieť, voči čomu sa má konkrétne odvolať. Nemôže sa preto voči neudeleniu pobytu efektívne brániť. Keďže aj na mňa sa obracajú cudzinci a ich advokáti v podobných veciach, rozhodol som sa podať Ústavnému súdu SR stanovisko amicus curiae, v ktorom som poukázal na predchádzajúce rozhodnutie Ústavného súdu, ktorý súlad podobných ustanovení zákona o pobyte cudzincov už raz posudzoval a vyslovil ich nesúlad s Ústavou. Následne prijal zákonodarca novú úpravu, ktorá však, podľa môjho názoru, postavenie cudzincov skomplikovala ešte viac. Chcem vyjadriť, že plne rešpektujem legitimitu cieľa, ktorý je sledovaný napadnutými ustanoveniami zákona o pobyte cudzincov, ktorým je národná bezpečnosť. Avšak dosiahnutie tohto cieľa v právnom štáte v žiadnom prípade nemôže popierať a neprimerane vyprázdňovať obsah základ-

ných práv a slobôd jednotlivcov, ako je tomu v opisovaných prípadoch. Preto som sa stotožnil s návrhom Najvyššieho správneho súdu, aby Ústavný súd vyslovil nesúlad napadnutých ustanovení zákona o pobyte cudzincov s Ústavou.

Podobne ako právnické profesie, aj úrad ombudsmana sa vyznačuje nezávislosťou a nestrannosťou. Ako vnímate tieto zásady v praxi? Líši sa nezávislé postavenie VOP v porovnaní s inými inštitúciami v systéme práva?

V princípe nie. Prax ale ukazuje, že verejný ochranca práv má možnosť ovplyvniť rozhodovanie a konanie politických inštitúcií ako sú parlament, ministerstvá, alebo dokonca samosprávy. Upozorňujeme ich na už existujúce problémy, ktoré potom naprávajú. V tom vidím tú odlišnosť v porovnaní s inými inštitúciami v systéme orgánov ochrany práva, že my nepôsobíme represívne (decízne), ale najmä preventívne.

Krátko po vzniku funkcie Európskeho ombudsmana bola založená Európska sieť ombudsmanov na úrovni EÚ. Členovia siete by mali dokonca „spolupracovať pri riešení problémov týkajúcich sa správy EÚ“. Do akej miery sú pre KVOP dôležité medzinárodné vzťahy? Je stretnutie

s ombudsmami iných krajín EÚ prínosom a inšpiráciou alebo sa kontext a právomoci príliš líšia? V čom spočíva spoločný záujem ombudsmanov v EÚ?

Spoluprácu so zahraničnými kolegami, ombudsmami v európskych krajinách, vnímam ako dôležitú. Praktickým príkladom je moja nedávna návšteva českého verejného ochrancu práv, ktorej cieľom bolo nadviazať spoluprácu pri nastavovaní know-how v súvislosti s ratifikáciou Opčného protokolu. Zamestnanci oboch kancelárií sa stretnú a budú zdieľať svoje skúsenosti a nastavovať procesy.

V priebehu septembra mám vycestovať do Moldavska na stretnutie európskych ombudsmanov a neskôr, v budúcom roku, budeme na Slovensku hostiť ombudsmanov z krajín V4.

Význam spolupráce a sieťovanie verejných ochrancov práv sú veľmi dôležité pre nastavovanie ľudskoprávnych štandardov v krajinách Európy, ale aj pre vzájomné zdieľanie skúsenosti a know-how. Je to akási forma právnej komparatistiky. Právna komparatistika mi bola vždy blízka. Moje zahraničné štúdiá v Nemecku, Rakúsku či vo Švajčiarsku mi, ako dlhoročnému legislatívcovi Ministerstva spravodlivosti SR, umožnili nájsť pre slovenskú právnu úpravu overené legislatívne prístupy z cudziny.

Advokácia v spomienkach advokátov

Dávame do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici Slovenskej advokátskej komory sú k dispozícii posledné výtlačky reprezentatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

DISKUSIA

Uspokojenie veriteľa oddlženého dlžníka na základe odporového rozsudku

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Pomerne kontroverzný proces oddlženia platobne neschopných fyzických osôb konkurzom v režime § 166 a nasl. ZKR bol, je a zrejme ešte dlhšiu dobu bude intenzívne využívaným inštitútom. Podmienenosť frekvencie jeho uplatňovania ekonomickou a sociálnou situáciou v krajine je fenoménom, ktorý výrazne presahuje oblasť práva. Rovnako ako prirodzená snaha dosiahnuť spravodlivú rovnováhu medzi legitímnymi záujmami ukráteného veriteľa a ochranou insolventného dlžníka v nezávideniahodnej životnej situácii.

Po prvotných rozpačitých skúsenostiach praxe s aplikáciou novej legislatívy (oddlženie konkurzom bolo zavedené s účinnosťou od 1. 3. 2017 novelizáciou ZKR zákonom č. 377/2016 Z. z.), viacerých následných novelizáciách a niekoľkých vlnách zvýšeného počtu návrhov na oddlženie, je v súčasnosti pozornosť odbornej verejnosti venovaná rôznym významným detailom a „zradným zákutiam“ tohto procesu.

Mimoriadne významnou je snaha predchádzať špekulatívnym a účelovým oddlženiam, pri ktorých dlžník zneužije ochrannú insolvenčnú legislatívu a na úkor svojich veriteľov sa definitívne zbaví dlhov. Súčasný právny stav tomu totiž relevantným spôsobom nebráni. Veriteľ je v režime oddlženia konkurzom výrazne limitovaný a disponuje iba obmedzeným množstvom efektívne aplikovateľných práv. Zároveň je potrebné zohľadniť, že aj súdom ustanovený správca má v porovnaní so štandardným konkurzom podľa druhej časti ZKR podstatne redukované kompetencie.

Z právnej pozície veriteľa, ktorý je vystavený nevyhnutnosti pasívne akceptovať fakt, že konkurzný súd na jeho úkor zbaví dlžníka záväzkov, je efektívnym nástrojom ochrany snád' len *ex post* zrušenie oddlženia pre nepoctivý zámer podľa § 166f ZKR. Toho sa môže dotknutý veriteľ domáhať návrhom v lehote šiestich rokov od vyhlásenia konkurzu.

Ďalším a v mnohých prípadoch osobitne významným inštitútom je odporovanie právnym úkonom dlžníka v režime § 166h ods. 1 ZKR. Ten po doplnení s účinnosťou od 1. 1. 2021 znie „Oddlžením zostáva nedotknuté právo veriteľa, v rozsahu svojej pôvodnej pohľadávky domáhať sa podľa Občianskeho zákonníka jej uspokojenia z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, a to aj vtedy, ak po-

hľadávka veriteľa je premičaná, nevyhmáhatelná alebo nevykonateľná. Veriteľ má právo odporovať právnemu úkonu aj vtedy, ak by v konkurze vyhlásenom podľa druhej časti prvej hlavy bol inak oprávnený odporovať správca.“

Právo veriteľa efektívne uplatniť svoje nároky v súvislosti s dubiozným a špekulatívnym zbavením sa alebo zaťažením (§ 166h ods. 2 ZKR) majetku dlžníkom by teda malo ostať zachované bez ohľadu na samotné oddlženie. Problém však spočíva v tom, že právo odporovať právnemu úkonu uplatňuje ukrátený veriteľ voči osobe, ktorá mala z takéhoto úkonu prospech (§ 42b ods. 2 OZ, § 62 ods. 1 ZKR). Žaloba teda nesmeruje proti dlžníkovi a následný odporový rozsudok nie je sám osebe exekučným titulom. Účinky úspešného odporovania, spojené s právoplatným rozhodnutím súdu o neúčinnosti právneho úkonu voči veriteľovi, možno efektívne uplatniť iba v exekúcii vedenej proti dlžníkovi (pozri túto rubriku v BSA č. 11/2021).

Zároveň je principiálnym pravidlom, že vedenie exekúcie proti dlžníkovi je nezlučiteľné s prebiehajúcim oddlžením (§ 167f ZKR). Samotným oddlžením zbavuje konkurzný súd dlžníka všetkých dlhov (až na zákonné výnimky) a prihlásené alebo neprihlásené pohľadávky sa stávajú v neuspokojenom rozsahu voči dlžníkovi nevyhmáhatelnými (§ 166e ods. 1 a 2 ZKR). Pre úplnosť sa javí ako vhodné zdôrazniť, že miera uspokojenia veriteľov v rámci oddlženia konkurzom je signifikantne nízka, až zanedbateľná.

Je teda otázne, či môže napriek prebiehajúcemu alebo už úspešnému odporovaniu dlžník zabrániť uspokojeniu veriteľa tým, že bude oddlžený konkurzom a znemožní začatie alebo pokračovanie samotnej exekúcie. To by súčasne znamenalo, že reálne účinky citovaného § 166h ods. 1 ZKR sú eliminované, resp. výrazne redukované. Veriteľ, ktorý úspešne dosiahne rozsudok o neúčinnosti právneho úkonu na základe odporovacej žaloby, by sa následne nemohol domôcť efektívneho uspokojenia, pretože tomu bráni (nezriedka špekulatívne) oddlženie samotného dlžníka a s tým súvisiaca nemožnosť vedenia exekúcie.

Odborná literatúra nie je jednotná v riešení naznačeného konfliktu medzi účinkami oddlženia a uspokojením veriteľa

v exekúcii proti oddlženému dlžníkovi na základe odporového rozsudku. Vyskytujú sa názory, podľa ktorých je § 166h ods. 1 ZKR v podstate obsoletný a exekúciu proti oddlženému dlžníkovi nemožno viesť ani v prípade úspešného odporovania (BALLA, F.: Odporovateľnosť právnych úkonov a oddlženie fyzickej osoby. Bulletin slovenskej advokácie č. 10/2021, s. 10).

Na druhej strane je podľa niektorých autorov (ĎURICA, M.: Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 4. vydanie. C. H. Beck, Praha 2021, s. 1161 – 1162) nevyhnutné pripustiť vedenie takejto exekúcie v záujme spravodlivej ochrany veriteľa a na základe teleologického výkladu § 166h ods. 1 ZKR.

Obdobným prípadom sa aktuálne zaoberal aj Ústavný súd SR, ktorý v konaní pod sp. zn. III. ÚS 702/2022 preskúmaval rozhodnutie exekučného súdu. Ten návrh veriteľa na vykonanie exekúcie proti oddlženému povinnému zamietol s odôvodnením, že vedeniu exekúcie počas konkurzu bráni § 167f ZKR. Oprávnený sa odvolával na osobitný § 166h ods. 1 ZKR a domáhal sa iba exekučného postihu (speňazenia) predmetu úkonu, ktorému úspešne odporoval a vo vzťahu ku ktorému predložil právoplatný rozsudok.

Exekučný súd jeho argumentáciu neakceptoval, poukázal na bezprostredný rozpor medzi § 167f a § 166h ZKR a s odkazom na vyššie uvedený názor autora odborného článku ho vyhodnotil v neprospech oprávneného. Povinnému dlžníkovi bola teda zo strany súdu poskytnutá súdna ochrana aj pokiaľ ide o právne úkony, ktorým oprávnený úspešne odporoval v súdnom konaní, čím bol zároveň popretý zmysel samotného § 166h ZKR. O sťažnosti proti tomuto uzne-

seniu rozhodol sudca exekučného súdu tak, že ju zamietol bez uvedenia ďalšieho odôvodnenia (§ 202 ods. 2 EP).

Ústavný súd SR sa s uvedeným právnym posúdením nestotožnil a rozhodnutie exekučného súdu o zamietnutí sťažnosti zrušil nálehom zo dňa 16. 2. 2023 sp. zn. III. ÚS 702/2022. Poukázal pritom na skutočnosť, že v § 166h ods. 1 ZKR má právna úprava oddlženia konkurzom osobitný režim. Z dikcie tohto pravidla vyplýva, že právo veriteľa domáhať sa uspokojenia (núteného výkonu pohľadávky) ostáva zachované aj napriek oddlženiu, a to uspokojením sa z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku (ods. 27 nálezu).

Túto interpretáciu možno považovať nielen za spravodlivú a vyváženú, ale vzhľadom na výslovné znenie právneho predpisu aj za zákonnú. Predmet ukracujúceho úkonu (majetok) totiž nie je vo vlastníctve dlžníka a v prospech veriteľa svedčí iba tzv. relatívna neúčinnosť právneho úkonu, ktorý je naďalej platný. V rámci oddlženia konkurzom nemožno preto tento majetok postihnúť. Žalovaný z odporového rozsudku zároveň nie je veriteľovým dlžníkom a veriteľ voči nemu nedisponuje exekučným titulom.

Jediným spravodlivým riešením je teda vedenie exekúcie proti oddlženému dlžníkovi na základe § 166h ods. 1 ZKR, v rámci ktorej bude možné uspokojiť oprávneného výlučne postihnutím majetku tretej osoby, a to žalovaného z právoplatného odporového rozsudku. Nad uvedený rozsah už nemôže oprávnený exekúciu viesť, pretože tomu počas konkurzného konania bráni § 167f ZKR a po skončení konkurzu nevymáhateľnosť pohľadávky na základe § 166e ods. 2 ZKR. ■

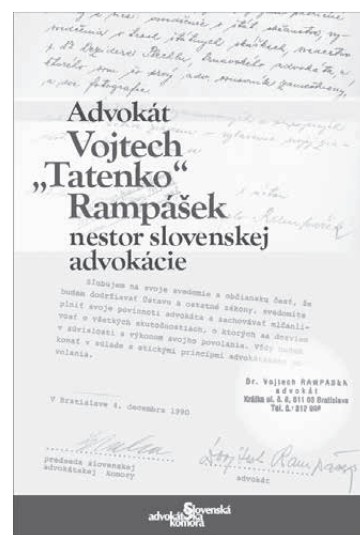
Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek nestor slovenskej advokácie

Slovenská advokátska komora vydala ďalšiu zo série publikácií venovaných osobnostiam slovenského kultúrneho života z radov advokátov, tentoraz venovanú bratislavskému advokátovi JUDr. Vojtechovi Rampášekovi. Knihu napísal mladý advokát **JUDr. Michal Rampášek**, ktorý je zároveň vnukom zosnulého advokáta.

Publikácia sa vyznačuje podrobným zmapovaním života JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti a právnej úprave výkonu advokácie. Práve zasadenie profesionálnej dráhy JUDr. Rampášeka v tomto kontexte je osobitne dôležité, pretože je zachytený pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov histórie advokácie – od obdobia československej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur

V prípade záujmu o kúpu kontaktujte:
stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

Zabezpečovanie informácií dôležitých pre trestné konanie ako relevantný nástroj odhaľovania organizovanej kriminality¹

2. časť – Operatívno-pátracie prostriedky

JUDr. Karin Vrtíková, PhD.

*Inštitúty zaradené v rámci druhej časti predkladaného textu deklarujú významovosť a neopomenuteľnosť procesných nástrojov boja s organizovanou kriminalitou. Daný text pojednáva o prostriedkoch operatívno-pátracej činnosti, ktorými sú na účely predloženého vedeckého textu sledovanie osôb a vecí a inštitút agenta. Vymedzíme aj špecifiká oznámenia údajov o telekomunikačnej prevádzke a porovnávanie údajov v informačných systémoch. **Cieľom** predloženého textu je zistenie, či skúmané prostriedky zabezpečovania informácií plnia svoju úlohu ustanovenú Trestným poriadkom, resp. či existujú v aplikačnej praxi problémy, ktoré je nutné zákonným spôsobom vyriešiť. **Parciálnym cieľom** je aj zmapovanie, či predmetné, zákonodarcom umožnené prostriedky zabezpečenia informácií, dávajú orgánom činným v trestnom konaní dostatočný priestor na získavanie informácií dôležitých pre trestné konanie. Máme totiž za to, že na odhaľovanie organizovanej kriminality by mali byť aplikované iba také prostriedky boja, ktoré budú zrozumiteľné, jednoznačné a precízne. Tým bude zminimalizované riziko prípadných problémov vyskytujúcich sa v aplikačnej praxi, ktoré by orgány činné v trestnom konaní museli riešiť v časovej tiesni. Predkladaný príspevok preto záverom indikuje podmienky udelenia a príkazu na vybrané úkony s vymedzením doby ich použitia, resp. prípadného predĺženia a ďalších kľúčových náležitostí.*

Úvod

Vo všeobecnosti, o všetkých prostriedkoch získavania informácií dôležitých pre trestné konanie možno povedať, že sú špecifické, v zásade utajovaným spôsobom získavané dôkazné prostriedky, ktorých význam podporuje, že slúžia na odhaľovanie a dokazovanie najzávažnejších druhov trestnej činnosti. Dôležitou skutočnosťou ostáva, že síce sú efektívnym dôkazným prostriedkom, v mnohých prípadoch s neopakovateľnou možnosťou ich získania, na strane druhej svojím spôsobom významne zasahujú do oblasti základných ľudských práv a slobôd. Pre ich uplatnenie v trestnom konaní treba splniť niekoľko zákonných podmienok, ktoré sú s tým ktorým trestno-procesným prostriedkom previazané. Je však legitímne uviesť, že práve špecifickosť páchania organizovanej trestnej činnosti predurčuje aj samotné jej dokazovanie k použitiu takých trestno-procesných metód, ktoré svojou povahou môžu zasahovať do základných práv a slobôd členov organizovanej či zločineckej skupiny. Takéto zasahovanie je možné „ospravedlniť“ záujmom spoločnosti na potrestaní a odhalení závažnej trestnej činnosti. Z uvedeného vyvstáva minimálne jedna otázka. A to, čo má pre spoločnosť väčší význam? Odhaľovanie organizovanej trestnej činnosti alebo ochrana základných ľudských práv, do zásahu ktorých dochádza zabezpečovaním informácií dôležitých v trestnom konaní? Odpovede akademickej obce na túto problematiku sa rôznia. Odpoveď na túto otázku bude preto podrobená výskumu judikatúry v aplikačnej praxi súdov.

1 Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-19-0050. This work was supported by Slovak Research and Development Agency under the Contract No. APVV-19-0050.

1. Vybrané prostriedky operatívno-pátracej činnosti a ich využitie v rámci odhaľovania organizovanej kriminality

Prostredníctvom prostriedkov operatívno-pátracej činnosti, ktoré budú predmetom nasledovných riadkov je možné získať nielen informácie dôležité pre trestné konanie, ale tiež aj vecné a listinné dôkazy.

1.1 Sledovanie osôb a vecí

Predmetný prostriedok operatívno-pátracej činnosti napomáha k efektívnemu zisťovaniu a odhaľovaniu tých najzávažnejších trestných činov. Zároveň platí, že tento zabezpečovací nástroj nižšou mierou zasahuje do základných ľudských práv a slobôd, preto je možné použiť ho pri širšom okruhu trestných činov. *De lege lata* uvádzame, že sledovať osoby či veci je možné iba v rámci trestného konania, ktoré sa vedie pre **úmyselný trestný čin s kumulatívnym naplnením, že takéto sledovanie sa nespája so vstupom do obydľia.**² *A contrario*, ak chceme sledovanie vykonávať v obydľí, predmetný operatívno-pátrací prostriedok nemôže byť použitý.

Nevyhnutným predpokladom na to, aby daný operatívno-pátrací prostriedok mohol byť použitý je skutočnosť, že ním budú získané informácie dôležité pre trestné konanie. Vychádzajúc z definície predmetného operatívno-pátracieho nástroja je zrejme, že prostredníctvom neho dôjde k získaniu informácií o pohybe a činnosti osôb a vecí, ktoré sú dôležité pre trestné konanie.

V prípade, že by sa sledovanie malo vykonať v iných priestoroch alebo pozemkoch, ktoré nie sú prístupné verejnosti alebo ak by sa sledovanie malo vykonať s použitím informačno-technických prostriedkov, fundamentálnym predpokladom je dodržanie zásady subsidiarity, a to, že takto získané informácie nie je možné získať iným spôsobom. S ohľadom na judikatúru Najvyššieho súdu SR pripomíname, že procesný postup podľa § 113 ods. 4 TP, t. j., sledovanie so súčasným použitím ITP možno použiť len v prípade, ak nepôjde o enumerované trestné činy v § 114 ods. 1, ods. 2 TP a zároveň musí platiť, že sledovanie nebude spojené so vstupom do obydľia. Inými slovami, ak je potrebné vykonať sledovanie spojené s použitím ITP a so vstupom do obydľia s tým, že pôjde o úmyselný trestný čin, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky, korupciu alebo iný úmyselný trestný čin, o ktorom nás na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva (§ 114 ods. 1 TP), zločin, korupciu, trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti alebo iný úmyselný trestný čin, o ktorom nás na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva (§ 114 ods. 2 TP), **je nevyhnutné postupovať podľa špeciálneho ustanovenia, t. j. podľa § 114 Trestného poriadku.**³ V danej situácii môžeme § 114 TP nazvať špeciálnym vo vzťahu k § 113 ods. 4 TP. Z uvedeného zároveň vyvstávajú dve skutočnosti, konkrétne:

- ak je nevyhnutné použiť ITP a vykonať sledovanie, môže tak byť učinené iba v iných priestoroch alebo na pozemkoch, ktoré **nie sú verejnosti prístupné;**
- ak chceme vykonať sledovanie, ktoré je spojené so vstupom do obydľia za súčasného použitia ITP je nevyhnutné postupovať v zmysle § 114 TP.

Tak, ako predchádzajúce prostriedky zabezpečovania informácií v trestnom konaní, vymedzené v prvej časti rovnomenného príspevku, aj v rámci sledovania osôb a vecí je nevyhnutným predpokladom jeho výkonu vydanie príkazu,⁴ ktorý musí mať obligatórne písomnú formu. V prípravnom konaní a už aj v postupe pred začatím trestného stíhania príkaz vydáva prokurátor. V postupe pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní je na jeho vydanie oprávnený a príslušný **sudca pre prípravné konanie** na návrh prokurátora v prípadoch, ak sa má sledovanie vykonať v priestoroch, ktoré nie sú verejnosti prístupné alebo sa sledovanie má vykonávať s použitím informačno-technických prostriedkov. Ak by vec nezniesla odklad, príkaz

2 **Obydlím** sa má na myslí dom, byt alebo iné priestory slúžiace na bývanie, pričom ich súčasťou sú aj priestory a pozemky k nim patriace, za predpokladu, že sú uzavreté. Ide teda o priestory, ktoré človek využíva na bývanie, t. j. kde má svoju domácnosť a svoje súkromie.

3 K tomu bližšie pozri Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Tdo/31/2016, zo dňa 14. septembra 2016.

4 § 113 ods. 5 TP:

„Príkaz na sledovanie podľa odseku 2 sa môže vydať len na základe písomnej žiadosti policajta alebo príslušného orgánu Policajného zboru a v konaní pred súdom na písomnú žiadosť prokurátora. Žiadosť sa musí odôvodniť podozrením z konkrétnej trestnej činnosti a tiež údajmi o osobách a veciach, ktoré majú byť sledované, ak sú tieto údaje známe. V príkaze sa musí ustanoviť čas, v ktorom sa bude sledovanie vykonávať, a to najviac šesť mesiacov. Ten, kto vydal príkaz na sledovanie, môže dobu sledovania písomne predĺžiť najviac o ďalších šesť mesiacov, a to aj opakovane. Ak sledovanie trvá dlhšie ako dvanásť mesiacov, príkaz na sledovanie pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vydáva sudca pre prípravné konanie.“

JUDr. Karin Vrtíková, PhD. je absolventkou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave,

aktuálne pôsobí ako odborná asistentka na Katedre trestného práva a kriminológie Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

môže byť vydaný aj iným, nepríslušným sudcom pre prípravné konanie, t. j. môže ho vydať sudca z obvodu, v rámci ktorého sa má vykonať sledovanie. V konaní pred súdom vydáva takýto príkaz jedine predseda senátu, resp. samosudca.

Špecifikom daného zabezpečovacieho prostriedku je, že ak vec neznesie odklad a písomný príkaz nie je možné získať iným spôsobom, je možné sledovanie vykonať aj bez príkazu, ale musí ísť len o sledovanie vo verejných priestoroch a nemôžu byť použité informačno-technické prostriedky. Napriek tomu, že je možné takýmto spôsobom vykonať sledovanie je nevyhnutné, aby príslušný útvar PZ bezodkladne požiadal o vydanie príkazu a tým spôsobom zlegalizoval informácie nadobudnuté sledovaním. V opačnom prípade, ak príkaz nebude dodatočne vydaný, a to najneskôr do dvadsiatich štyroch hodín, takto získané informácie sú na účely trestného konania nepoužiteľné.⁵ **A contrario, akékoľvek vykonávanie sledovania pomocou informačno-technických prostriedkov alebo v obydli bez príkazu by bolo nezákonné a informácie v rámci neho získané by museli byť bez meškania zničené a nebolo by možné použiť ich ako dôkazy v trestnom konaní.**

Prípustná doba sledovania je šesť mesiacov s možnosťou opakovaného predĺženia o ďalších šesť mesiacov. V prípade, ak by celková doba trvania sledovania prekročila dvanásť mesiacov, o opätovnom predĺžení musí rozhodnúť **sudca pre prípravné konanie** v postupe pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní. Počas tejto doby trvania sledovania je policajt, resp. útvar policajného zboru povinný skúmať trvanie materiálnej podmienky, t. j. dôvodov na aplikáciu daného operatívno-pátracieho prostriedku. Formálna podmienka, teda doba aplikácie sledovania osôb alebo vecí, môže pretrvať aj v prípade, ak už netrvá materiálna podmienka. To znamená, že ak už nepretrváva materiálna podmienka je nutné bez meškania ukončiť výkon tohto operatívno-pátracieho prostriedku, a to aj v prípade, ak formálna podmienka ešte trvá.

Informácie získané z takého sledovania môžu byť ako dôkazy použité buď formou:

- vyluchu príslušníka policajného zboru;
- vykonaním listinného dôkazu;
- využitím ITP – tzv. priestorové odposluchy – k takémuto záznamu musí byť vždy pripojený aj nosič údajov na ktorom sa daná informácia nachádza.

Dôkazy získané sledovaním osôb a vecí je možné použiť aj v inej trestnej veci ako je tá, v ktorej bolo sledovanie vykonané, ale to len vtedy, ak ide o trestné konanie pre úmyselný trestný čin.⁶

Z analýzy právnej úpravy vyplýva, že o takomto sledovaní nie sú sprístupňované informácie, čo možno považovať za nesúladne s konštantnou judikatúrou ESĽP. Sledovaná osoba by mala byť vyzoomená, že bola sledovaná a mala by mať možnosť podať podnet na preskúmanie zákonnosti vydaného príkazu. Z toho dôvodu **navrhujeme doplniť § 113 ods. 10 TP** nasledovným spôsobom, pričom nami navrhnuté doplnenie predmetného ustanovenia je zvýraznené tučným písmom:

*„Ak pri sledovaní neboli zistené skutočnosti dôležité pre trestné konanie, musí sa vyhotovený záznam predpísaným spôsobom bez meškania zničiť. **O zničení záznamu informuje osobu uvedenú v ods. 5, ak je známa, policajt alebo prokurátor, ktorého rozhodnutím sa vec právoplatne skončila a v konaní pred súdom predseda senátu súdu prvého stupňa po právoplatnom skončení veci. Súčasťou informácie je poučenie o práve podať v lehote dvoch mesiacov od jej doručenia návrh na preskúmanie zákonnosti príkazu na sledovanie osôb alebo vecí najvyššiemu súdu.**“*

1.2 Agent

Veľmi významným inštitútom v rámci prostriedkov operatívno-pátracej činnosti je použitie agenta⁷. S ohľadom na skutočnosť, že agent, ako nástroj boja proti organizovanej kriminalite sa využíva pri odhaľovaní organizovanej trestnej činnosti, venujeme tomuto inštitútu značný priestor.

Použitie agenta je ustanovené len v prípadoch enumerovaných trestných činov, a zároveň musí byť kumulatívne splnená ďalšia negatívna podmienka, a síce do úvahy neprichádza použitie iného trestno-procesného prostriedku ako inštitútu agenta. Do popredia sa teda dostávajú zásady primeranosti a subsidiarity. Profesor Čentíš tvrdí, že pri posudzovaní subsidiarity použitia agenta je potrebné pomeriavať okrem zásad primeranosti a zdržanlivosti aj zásady rýchlosti a hospodárnosti konania, ak vzhľadom na tieto skutočnosti by bolo odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatelov inými prostriedkami sťažené, použitie agenta je legitímne.⁸

5 Aby uvedené informácie mohli byť v rámci trestného konania uznané za dôkazy je nevyhnutné postupovať v zmysle § 115 ods. 6 TP:

„Ak sa má záznam telekomunikačnej prevádzky použiť ako dôkaz, treba k nemu pripojiť, ak to vyhotovený záznam umožňuje, doslovný prepis záznamu, ktorý vyhotoví príslušník Policajného zboru vykonávajúci odpočúvanie, v rozsahu zistených skutočností významných pre trestné konanie, s uvedením údajov o mieste, čase, orgáne, ktorý záznam vyhotovil, a zákonnosti vykonávania odpočúvania. Záznam telekomunikačnej prevádzky sa na vhodných elektronických nosičoch uchováva v celosti v spise, ktorých kópie si môže vyžiadať prokurátor a obvinený alebo obhajca. Po ukončení odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky si obvinený alebo obhajca môžu na svoje náklady vyhotoviť prepis záznamu telekomunikačnej prevádzky v rozsahu, v akom to uznajú za vhodné. Povinnosti uvedené v prvej vete sa na nich vzťahujú primerane. Hodnovernosť prepisu posudzuje súd. Ak bol prepis záznamu vyhotovený v prípravnom konaní, predseda senátu môže nariadiť jeho doplnenie, ktoré vyhotoví príslušník Policajného zboru uvedený v prvej vete. Doslovný prepis záznamu v cudzom jazyku a doplnenie doslovného prepisu záznamu v cudzom jazyku môže vyhotoviť tlmočník. Pri pribatí tlmočníka sa postupuje primerane podľa § 28. Do spisu sa zakladá prepis záznamu telekomunikačnej prevádzky, ktorý sa neutajuje, podpísaný príslušníkom Policajného zboru alebo tlmočníkom, ktorý ho vyhotovil; ak doslovný prepis záznamu obsahuje utajovanú skutočnosť,

utajuje sa podľa predpisov o ochrane utajovaných skutočností. Záznam telekomunikačnej prevádzky sa môže použiť ako dôkaz až po skončení odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky. V prípravnom konaní, ak to odôvodňujú okolnosti prípadu, možno predložiť záznam telekomunikačnej prevádzky súdu aj bez prepisu tohto záznamu, ak zo sprievodnej správy vyplývajú údaje o mieste, čase, orgáne, ktorý záznam vyhotovil, a zákonnosti vykonávania odpočúvania, ako aj o osobách, ktorých sa záznam telekomunikačnej prevádzky týka, a záznam telekomunikačnej prevádzky je zrozumiteľný.“

6 K tomu pozri Uznesenie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 7 Tdo/865/2020, zo dňa 1. septembra 2020. „Záznamy o sledovaní osôb a vecí uvedené v § 158d ods. 2 TŘ a pripojené protokoly je možné použiť ako dôkaz v inej trestnej veci než je tá, v ktorej bolo sledovanie povolené, iba v prípade, ak je v tejto veci vedené konanie o úmyselnom trestnom čine alebo s tým súhlasím osoba, do ktorej práv a slobôd bolo sledovaním zasahované. V posudzovanej veci neodporuje použitie záznamu o sledovaní ani zásade proporcionality, pretože sledovanie bolo povolené v objekte kancelárie, kde boli vykonávané služobné úlohy polície (a kde je miera chráneného súkromia podstatne nižšia než v obydlíach chránených právom na domovú slobodu), a navyše vyšlo najavo iné trestné konanie, ktoré nie je možné označiť za bagatelné.“

7 Tento inštitút bol do nášho právneho poriadku zavedený zákonom č. 247/1994 Z. z., s účinnosťou od 1. októbra 1994.

Polícia agenta je špecifická. Právna teória rozlišuje medzi **agentom kontrolórom** a **agentom provokátorom**. Práve inštitút **agenta provokátora** patrí k najkontroverzným právnym prostriedkom využívaným pri dokazovaní trestných činov a jeho uplatnenie je v právnej teórii a v právnej praxi vnímané rozporuplne.⁹

Agent profesionál, ktorého legálnu úpravu nám poskytuje § 117 ods. 1 TP, prispieva k odhaľovaniu, zisťovaniu a usvedčovaniu páchatelov zločinov, trestných činov uvedených v treťom diele ôsmej hlavy osobitnej časti TZ (t. j., trestných činov korupcie), trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa a trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa §§ 233 a 234 TZ. Pri odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatelov korupcie alebo trestných činov terorizmu môže byť agentom aj iná osoba ako príslušník Policajného zboru ustanovená prokurátorom na návrh policajta alebo príslušníka Policajného zboru povereného ministrom vnútra Slovenskej republiky.

Právna úprava agenta provokátora je obsiahnutá v § 117 ods. 2 TP. Na jej základe je možné skonštatovať, že **agent nesmie** iniciatívne navádzať na spáchanie trestného činu, okrem prípadu, že ide o **korupciu verejného činiteľa** alebo **zahraničného verejného činiteľa** a zistené okolnosti nasvedčujú tomu, že by páchatel takýto trestný čin spáchal aj vtedy, ak by príkaz na použitie agenta nebol vydaný. Teda, agenta provokátora je možné využiť iba na určitý okruh osôb, konkrétne na verejného činiteľa, resp. zahraničného verejného činiteľa, z čoho plynie, že do úvahy v tomto prípade prichádzajú všetky korupčné trestné činy. Zároveň musí platiť, že predmetný trestný čin by bol identicky spáchaný aj v prípade, ak by osoba agenta provokátora nebola ustanovená do svojej funkcie. Účelom takéhoto konania agenta nesmie byť preukázanie sklonu verejného činiteľa k prijímaniu úplatku. Je nevyhnutné, aby agent „iba“ preukázal, že verejný činiteľ by spáchal trestný čin korupcie aj bez jeho osobného zainteresovania. Primárnou odlišnosťou skrytej aktivity polície od **policajnej provokácie**¹⁰ je, že **polícia neinicuje, teda nevytvára u kontaktovanej osoby vôľu spáchať trestný čin, ale vytvára pre spáchanie trestného činu vhodné podmienky**. Tieto predpoklady však nesmú byť mimoriadne, ale objektívne možné, v danej situácii obvyklé a musia nastať až s časovým odstupom potom, čo si páchatel osvojil úmysel spáchať trestný čin a preukázateľne spravil kroky k jeho spáchaniu.¹¹

Zásadným rozdielom medzi alternatívnymi možnosťami trestno-procesného inštitútu agenta je, že agenta provokátora je možné využiť iba pri zúženom okruhu trestných činov (iba pri korupčných trestných činoch) a jeho použitie môže byť iniciované iba voči určitému okruhu osôb, hovoríme teda o špeciálnom subjekte, konkrétne o verejnom činiteľovi, resp. zahraničnom verejnom činiteľovi.

Jeho pôsobenie určuje príkaz, ktorý buď vydáva prokurátor pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní, ak vec neznesie odklad a sudca pre prípravné konanie musí do troch dní vydať potvrdenie, alebo sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní, resp. príkaz vydá predseda senátu v konaní pred súdom.

Príkaz na aplikáciu inštitútu agenta kontrolóra, v zmysle § 117 ods. 1 a ods. 2 TP, vydáva sudca, iba výnimočne prokurátor. V tomto príkaze musia byť presne špecifikované oprávnenia agenta a explicitne vymedzená informácia o tom, či agent smie postupovať podľa § 117 ods. 2 druhá veta TP.

Úlohu agenta upravuje legálne § 117 TP a musí spĺňať niekoľko požiadaviek. Ide jednak o súlad:

- s účelom trestného konania, ktorým je zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie páchatelov, samozrejme, za dodržania základných práv a slobôd – **zásada zákonnosti**;
- činnosť agenta musí byť primeraná závažnosti tých trestných činov, na ktorých odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní sa agent podieľa – **zásada proporcionality**;
- agent môže byť použitý iba vtedy, ak požadovaný účel spočívajúci v odhalení zločineckej skupiny nie je možné dosiahnuť inak – **zásada subsidiarity**;
- agent môže byť použitý do funkcie len so súhlasom sudcu a pod jeho kontrolou – **zásada judiciary**.¹²

Uvedené zásady možno nazvať ako rozhodujúce pre aplikáciu inštitútu agenta, ako prostriedku operatívno-pátracej činnosti, pričom musí platiť, že k ich naplneniu došlo simultánne.

Agent je bez pochyb mimoriadne výnimočným inštitútom v trestnom práve procesnom, pretože na to, aby mohol získavať informácie dôležité pre trestné konanie musí do zločineckej

organizácie najskôr preniknúť. Ak sa agent stane súčasťou kriminálnej subkultúry, táto skutočnosť nemôže zakladať rozpor s účelom trestného poriadku, nakoľko protiprávnosť takehoto postupu je vylúčená podľa § 30 TZ.¹³

Získanie dôvery členov zločineckej skupiny a infiltrácia do tohto zločineckého syndikátu je, v zásade, vykonávaná na základe legendy.¹⁴

Agent pri výkone svojho poslania môže využívať aj informačno-technické prostriedky, ktorými obstaráva ďalšie dôkazy dôležité pre efektívne objasnenie trestných činov. Agent sa tak dostáva do kriminálneho prostredia, v ktorom počas doby trvania jeho funkcie získava informácie dôležité pre trestné konanie. Takto nadobudnuté informácie musia byť dôsledne zadokumentované, nakoľko im je v trestnom konaní priznaná povaha dôkazu, avšak postavenie agenta tak v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom má charakter *sui generis*.¹⁵ Agentu nie je možné určiť do funkcie na dlhšie obdobie ako na šesť mesiacov, s možnosťou opakovaného predĺženia o ďalšie dva mesiace. Na druhej strane nie je možné predĺžiť ustanovenie vo funkcii agenta v postupe pred začatím trestného stíhania. V tomto štádiu trestného konania môže byť agent vo svojej funkcii iba v rámci šiestich mesiacov.

Použitie dôkazu v inej trestnej veci je možné len v prípade konania o zločine, korupcii, trestnom čine zneužívania právomoci verejného činiteľa a trestnom čine legalizácie výnosu z trestnej činnosti.

Rozporuplnosť inštitútu agenta bude v nasledujúcom texte deklarovaná na prípadoch riešených pred Európskym súdom pre ľudské práva. V právnych poriadkoch demokratických štátov je totiž vyzývanie, resp. vyvolávanie trestnej činnosti nepredstaviteľné a neprípustné. K otázke policajnej provokácie sa nepriaznivo vyjadril aj Európsky súd pre ľudské práva, v rozhodnutí **Teixeira de Castro vs. Portugalsko** keď uviedol, že: „*Použitie infiltrovaných agentov musí byť obmedzené a vykonávané zárukami aj v prípade, kedy sa jedná o potlačenie obchodu s drogami. Aj napriek rozmachu organizovaného zločinu, ktoré si nepochybne vyžaduje prijatie primeraných opatrení, právo na riadny chod spravodlivosti zastáva v demokratickej spoločnosti výsadné miesto a nemôže byť obetované tomu, čo je výhodné. Všeobecné požiadavky na spravodlivosť, zakotvené v čl. 6 sa vzťahujú na konanie týkajúce sa všetkých typov trestnej činnosti, od najjednoduchších po najkomplexnejšie. Verejný záujem nemôže ospravedlniť použitie dôkazov získaných v dôsledku policajnej provokácie.*“¹⁶ V danom prípade ESPLP dokonca uviedol, že žiadny dôkaz nepodporoval tvrdenie vlády, že sťažovateľ mal sklon k páchaniu trestnej činnosti. Za týchto okolností je teda nutné vyvodit', že policajti sa neobmedzili iba na čisto pasívne preskúmanie aktivity pána *Teixeiry de Castra*, ale pôsobili na neho takým vplyvom, ktorý ho podnietil k spáchaniu trestného činu. Súd teda skonštatoval, že vnútroštátne súdy založili odsúdenie sťažovateľa na okolnostiach, prostredníctvom ktorých boli prekročené medze činností infiltrovaných agentov, ktorí ho vyprovokovali k trestnej činnosti. Na podklade uvedeného je teda možné konštatovať, že tzv. dotváranie podmienok, ktorými by sme verejnému činiteľovi priťažili je v zmysle judikatúry ESPLP **nepripustné a použitie policajnej provokácie sa považuje za nezákonné.**¹⁷

Zároveň, pomocou právnej analýzy konštatujeme, že je absolútne neprípustné, aby boli štátom vytvárané podmienky na páchanie trestnej činnosti. Takým konaním by štát, v zásade, úmyselne zneužíval svoje mocenské postavenie na základe akýchsi subjektívnych pohnútok polície a také konanie by nepredstavovalo nijaké záruky spravodlivého procesu.

1.3 Porovnávanie údajov v informačných systémoch

Ďalším efektívnym nástrojom na odhaľovanie (aj) organizovanej trestnej činnosti je porovnávanie údajov v informačných systémoch. Na jeho základe sa dajú údaje nielen získať, ale aj analyzovať a porovnať s neverejnými informačnými databázami.¹⁸ V rámci trestného konania sa postupuje podľa § 118 TP v prípade, ak orgány činné v trestnom konaní potrebujú získať informácie práve z neverejných databáz. Je tomu tak, pretože informáciami z verejných databáz nie je zasahované do základných práv a slobôd a z toho dôvodu nie je nutné postupovať v zmysle ustanovení Trestného poriadku.

Predmetný zabezpečovací prostriedok sa svojou podstatou približuje informačno-technickým prostriedkom. Prostredníctvom takehoto zásahu je v prevažnej miere zasahované do práva na súkromie, ale tiež aj do práva na ochranu osobných údajov podľa čl. 19 ods. 3 Ústavy SR a čl. 8 Charty, resp. práva na informačné sebaurčenie.¹⁹

8 Čentěš, J., Kurilovská, L., Šimovček, I., Burda, E. a kol. *Trestný poriadok I. § 1 – 195.* Bratislava: C. H. Beck, 2021. s. 640.

9 Online dostupné na: <https://www.najpravo.sk/-clanky/pripustnost-institutu-agenta-provokatera-v-trestnom-poriadku-slovenskej-republiky.html> (navštívené dňa 28. 1. 2023).

10 **Policajnou provokáciou** je situácia, keď agent, ako člen bezpečnostných zložiek alebo ako osoba jedajúca na základe ich pokynov, sa neobmedzí na čisto pasívne vyšetrovanie trestnej činnosti, ale za účelom obstarania dôkazov potrebných k zahájeniu trestného stíhania vyvinie taký vplyv, že dotýčnú osobu podnieti k spáchaniu trestného činu, ku ktorému by inak nebolo došlo. K tomu bližšie pozri Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tdo/29/2018, zo dňa 30. júla 2019.

11 K tomu bližšie pozri nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 61/2016, zo dňa 2. februára 2016.

12 Ivor, J., Agent provokatér v trestnom konaní. In: *Justičná revue.* č. 8-9, 2004, s. 839.

13 **§ 30 Plnenie úlohy agenta**
(1) Čin inak trestný nie je trestným činom, ak ním agent ustanovený podľa osobitného predpisu pri odhaľovaní trestného činu a pri zisťovaní jeho páchatela ohrozí alebo poruší záujem chránený týmto zákonom len preto, že bol k tomu donútený zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou, v ktorej pôsobí, alebo ak

spácha taký čin v dôvodnej obave o život alebo zdravie svojej alebo blízkej osoby.

(2) Ustanovenie odseku 1 neplatí, ak agent spácha trestný čin úkladnej vraždy podľa § 144, vraždy podľa § 145, znásilnenia podľa § 199, sexuálneho násillia podľa § 200, sexuálneho zneužívania podľa § 201, všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 2 až 4, ohrozenia bezpečnosti vzdušného dopravného prostriedku a lode podľa § 291, zavlečenia vzdušného dopravného prostriedku do cudziny podľa § 293, vlastizrady podľa § 311, úkladov proti Slovenskej republike podľa § 312, teroru podľa § 313, § 314, záškodníctva podľa § 315, § 316, sabotáže podľa § 317, vyzvedačstva podľa § 318, genocídia podľa § 418, teroristického útoku podľa § 419, niektorých foriem účasti na terorizme podľa § 419b, financovania terorizmu podľa § 419c, cestovania na účel terorizmu podľa § 419d alebo neľudskosti podľa § 425 alebo ak činom uvedeným v odseku 1 spôsobí ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť.

(3) Čin inak trestný uvedený v § 332 až 334 a v § 336 ods. 2 spáchaný na účely odhalenia trestného činu alebo zistenia páchatela trestného činu podľa § 326, § 328 až 330, § 336 ods. 1, § 336a alebo § 336b spôsobom ustanoveným v Trestnom poriadku nie je trestným činom.

14 Na preniknutie do kriminálneho prostredia a na plnenie funkcií sú agentovi poskytnuté buď trvalé alebo dočasné krycie doklady o jeho totožnosti, rodinnom stave, vzdelaní, zamestnaní a iné ďalšie údaje. Takáto legenda slúži na agentovu ochranu.

Na to, aby daný prostriedok zabezpečovania informácii dôležitých pre trestné konanie mohol byť aplikovaný je potrebné, aby boli kumulatívne naplnené nasledovné podmienky:

- existencia niektorého štádia trestného konania – postup pred začatím trestného stíhania,²⁰ prípravné konanie, hlavné pojednávanie;
- dôvodné podozrenie zo spáchania niektorého z nasledovných trestných činov
  - úmyselný trestný čin s hornou hranicou trestnej sadzby vyššou ako tri roky,
  - korupcie,
  - iný úmyselný trestný čin, o ktorom nás na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva;
- osoba, alebo vec musí byť dôležitá pre objasnenie trestného činu.

Takto získané informácie sa porovnávajú s informáciami z iných systémov. Ak by v priebehu trestného konania odpadla niektorá zo zákonných podmienok na aplikovanie tohto trestno-procesného inštitútu, takto získané informácie nie je možné v ďalšom konaní použiť ako dôkaz a musia byť zničené.²¹

Forma rozhodnutia o predmetnom zabezpečovacom prostriedku je, štandardne, príkaz. O príkaze rozhoduje v štádiu pred začatím trestného stíhania a v štádiu prípravného konania, prokurátor²² a v rámci hlavného pojednávania predseda senátu. Čo sa týka obsahových náležitostí je vyžadované, aby bol v príkaze vymedzený konkrétny prevádzkovateľ informačného systému, resp. informácia o tom, či ide o orgán verejnej moci alebo obchodnú spoločnosť. Ďalšou náležitosťou je presné označenie údajov, ktoré majú byť zistené, resp. uvedenie, či sa týkajú konkrétnej osoby alebo veci.

Prevádzkovateľ,²³ ktorému je takýto príkaz doručený, je povinný uvedené dáta vydať a poskytnúť. Tieto majú charakter dôkazu použiteľného v rámci trestného konania s analogickým aplikovaním ustanovenia § 115 ods. 6 TP, ktoré upravuje použitie informácií z odpočúvania telekomunikačnej prevádzky ako dôkazu. Avšak, ako dôkaz môžu byť použité až po ukončení porovnávania údajov medzi jednotlivými informačnými databázami. Tiež platí, že takto získané dôkazy je možné použiť aj v inej trestnej veci v prípade, ak sa vedie trestné konanie pre trestný čin uvedený v prvom odseku.

Ak získané informácie neobsahujú skutočnosti dôležité pre trestné konanie, čoho výsledkom je ich procesná nepoužiteľnosť ako dôkazu v trestnom konaní, je na mieste, aby boli zničené buď vymazaním z nosiča informácií alebo zničením listiny, na ktorej sú zaznamenané.

1.4 Oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke

Právna úprava predmetného zabezpečovacieho prostriedku *de lege lata* vychádza z novely zákona č. 397/2015 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2016. Touto úpravou došlo ku komplexnému prepracovaniu § 116 TP, pretože Ústavný súd SR v jednom zo svojich nálezov²⁴ konštatoval, že zásah do ústavou garantovaných práv na ochranu súkromia podľa § 116 TP je svojou intenzitou porovnateľný so zásahom podľa § 115 TP. Následkom tohto konštatovania ÚS SR bola modifikácia uvedeného ustanovenia, ktorého najpodstatnejšie zmeny spočívali v nasledovných aspektoch:

- v zúžení rozsahu využitia postupu podľa § 116 TP;
- doplnení § 116 ods. 1 TP o materiálny korektív nevyhnutnosti zásahu do súkromia;
- precizovaní postupu vydávania a doručovania príkazu podľa § 116 ods. 2;
- doplnení právnej úpravy informovania o zničení údajov podľa § 116 ods. 3 a 4 s výnimkami podľa odseku 5 TP;
- doplnenie opravného prostriedku na účely preskúmania zákonnosti zásahu v prípade zničenia údajov (§ 116 ods. 4 TP v spojitosti s novými § 362f TP a 362g TP).²⁵

Ako aj pri predchádzajúcich prostriedkoch operatívno-pátracej činnosti, aj predmetným trestno-procesným inštitútom dochádza k obmedzovaniu základných práv a slobôd, predovšetkým k zásahom do práva na súkromie. Podstatou uvedeného zabezpečovacieho prostriedku je zistenie a spracovanie prevádzkových údajov, lokalizačných údajov a údajov komunikujúcich strán, zjednodušene povedané, predmetným zabezpečovacím prostriedkom sú získavané informácie o tom, **kto, s kým, kedy a ako dlho uskutočňuje styk** v rámci telekomunikačnej prevádzky. Údaje o telekomunikačnej prevádzke, tzv. metadáta, sa v zmysle aktuálnej právnej úpravy nesmú uchovávať bez súhlasu dotknutej osoby, avšak zákon ustanovuje z tohto pravidla výnimky. Takto uchovávané metadáta môžu byť poskytnuté na účely trestného konania, na základe príkazu súdu

podľa § 116 TP, prípadne podľa iného osobitného predpisu. Tieto údaje sú minulé a poskytujú rozsah, ktorý je k dispozícii *ex post*. V ďalšom je možné získať a oznamovať údaje o budúcej telekomunikačnej prevádzke, teda ide o deje budúce, ktoré sa uchovávajú v takom rozsahu, ktorý vymedzil súd priamo v príkaze.

Predpokladmi aplikácie uvedeného prostriedku zabezpečenia sú nasledovné atribúty:

- existencia trestného konania – daný zabezpečovací prostriedok môže byť aplikovaný počas trestného stíhania, ako aj v štádiu pred začatím trestného stíhania;
- existencia niektorého z nasledovných taxatívne vymedzených trestných činov:
  - úmyselného trestného činu, za ktorý Trestný poriadok ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica je minimálne tri roky,
  - trestný čin ochrany súkromia v obydlí podľa § 194a TZ,
  - trestný čin podvodu podľa § 221 TZ,
  - trestný čin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 TZ,
  - trestný čin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a TZ,
  - trestný čin šírenia poplašnej správy podľa § 361 TZ,
  - trestný čin podnecovania podľa § 337 TZ,
  - trestný čin schvaľovania trestného činu podľa § 338 TZ,
  - existencia trestného činu, ktorým bola spôsobená ťažká ujma na zdraví alebo smrť,²⁶
  - existencia iného úmyselného trestného činu, na konanie o ktorom nás zaväzuje medzinárodná zmluva.

t. j., trestné činy, pre ktoré je charakteristické, že vo svojej podstate sú páchané, resp. môžu byť páchané prostredníctvom telekomunikačnej prevádzky, alebo v rámci telekomunikačnej siete;

- nevyhnutná potreba údajov, ktoré sa využijú pri objasnení skutočností dôležitých pre trestné konanie – vyjadrenie tzv. materiálneho korektívu použitia daného postupu. Túto podmienku bude skúmať súd, resp. odôvodňovať ju vo svojom návrhu bude prokurátor.
- subsidiarita použitia tohto inštitútu – prostredníctvom takejto formulácie je možné vnímať tento inštitút ako prostriedok *ultima ratio*, v súvislosti so zabezpečovaním informácií dôležitých pre trestné konanie, keď účelom je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov,
- uskutočnená telekomunikačná prevádzka.

Na vydanie príkazu je oprávnený buď predseda senátu alebo pred začatím trestného stíhania, či v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora. Samotný príkaz musí byť písomný a odôvodnený aj skutkovými okolnosťami.²⁷ Exaktná požiadavka na odôvodnenie príkazu vyvstáva z perspektívnej možnosti, že príkaz môže byť predmetom prieskumu na Najvyššom súde SR a v prípade absencie odôvodnenia je jasné, že pri postupe podľa § 362f TP, § 362g TP, by takýto príkaz neobstál. Z týchto skutočností musí byť nevyhnutne zrejмый legitímny cieľ, ktorý by bolo možné v prípade potreby posúdiť a následne skonštatovať, či zásah bol v demokratickej spoločnosti nevyhnutný podľa čl. 8 ods. 2 Dohovoru. Zároveň jeho súčasťou je aj spôsob, rozsah a lehota oznámenia údajov. Musí byť zjreмый, či znie na minulé údaje alebo budúce. Doba, ktorá má byť predmetom oznámenia údajov o telekomunikačnej prevádzke závisí od nasledovných skutočností:

- ako dlho telekomunikačné spoločnosti uchovávajú údaje o uskutočnenej prevádzke = minulé údaje;
- ak príkaz znie na uchovávanie údajov o budúcej prevádzke, doba v príkaze môže byť maximálne šesť mesiacov s možnosťou jej predĺženia = údaje získané v budúcnosti.

Tuzemská právna úprava neustanovuje všeobecnú povinnosť uchovávať údaje o telekomunikačnej prevádzke a orgánom činným v trestnom konaní môžu byť oznámené tie údaje z minulosti, ktoré telekomunikačná spoločnosť uchováva na fakturačné, resp. marketingové účely. V situácii, keď je možné nariadiť uchovávanie údajov konkrétnej osoby o jej komunikácii v budúcnosti, hovoríme o tzv. *data freezing pro futuro*.²⁸

Predmetný príkaz na zistenie a oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke sa zasiela podniku poskytujúcemu verejné siete alebo služby.

V praxi môže nastať situácia, že zistené skutočnosti nie sú dôležité v trestnom konaní. V takom prípade je nutné získať záznamy zničiť, o tejto skutočnosti vyhotoviť zápisnicu, ktorá bude založená do spisu a upovedomiť o tom vymedzený okruh osôb. Do okruhu osôb, ktoré

15 Agent ani v prípravnom konaní ani v konaní pred súdom nemá procesné postavenie svedka. Je subjektom trestného konania, ktorý má vzhľadom na určený rozsah úloh osobitný charakter, nakoľko vykonáva operatívno-pátraciu činnosť. K tomu bližšie pozri Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 To/15/2015, zo dňa 25. októbra 2016.

16 Rozsudok ESLP vo veci č. 25829/94 **Teixeira de Castro vs. Portugalsko**, zo dňa 9. júna 1994.

17 K tomu tiež pozri Rozsudok ESLP vo veci č. 43490/07 a 44304/07, **Ciprian Vlăduț a Ilean Florin Pop vs. Rumunsko**, zo dňa 16. júla 2015.

18 Neverejné informačné databázy sú vedené orgánmi verejnej moci (orgánmi štátnej moci, samosprávou), verejnoprávnymi inštitúciami, obchodnými spoločnosťami vo vlastníctve štátu alebo obchodnými spoločnosťami v súkromnom vlastníctve (banky a nebankové subjekty, poisťovne, telekomunikačné spoločnosti, spoločnosti prevádzkujúce sociálne siete, spoločnosti podnikajúce v oblasti sieťových odvetví).

19 Právo na informačné sebaurčenie sa odvodzuje od práva na súkromie a spolu s osobnou slobodou, domovou slobodou, komunikačnou slobodou a ďalšími dotvára osobnostnú sféru jedinca, ktorého individuálnu integritu je nevyhnutné chrániť ako podmienku dôstojnej existencie človeka a rozvoja ľudského života.

20 Pre postup pred začatím trestného stíhania nie je vylúčené, že sa tento inštitút aplikuje pre podozrenie zo

spáchania trestného činu v budúcnosti, teda zameranie rámcového podozrenia do budúcnosti (*pro futuro*). Hoci ide o predprocesné štádium trestného konania (štádium, v ktorom sa nevykonávajú dôkazy), informácie získané z aplikácie porovnávania údajov v informačných systémoch v postupe pred začatím trestného stíhania je možné použiť jednak ako skutočnosť odôvodňujúce začatie trestného stíhania, resp. odôvodňujúce vznesenie obvinenia a jednak sú procesne použiteľné ako dôkazy aj v ďalších štádiách trestného stíhania. Je možná taktiež kombinácia aplikácie tohto inštitútu pred začatím trestného stíhania a aj po začatí trestného stíhania.

- 21 Získané informácie môžu byť použiteľné ako dôkaz, ak **v čase vznesenia obvinenia** právna kvalifikácia umožňovala aplikovať § 118 TP, teda zodpovedala skutku. Nesmie ísť o účelovú nadkvalifikáciu.
- 22 Vzhľadom na menej intenzívny zásah do základných práv pri aplikácii tohto inštitútu v porovnaní s aplikáciou odpočúvania (§ 115 TP), oznámenia metadát (§ 116 TP), agenta (§ 117 TP) sa v týchto prípadoch súdna kontrola (judiciarita) neuplatňuje.
- 23 V tomto prípade je prevádzkovateľom orgán štátnej správy, orgán územnej samosprávy, iný orgán verejnej moci alebo iná právnická osoba, ktorá sama alebo spoločne s inými určuje účel a prostriedky spracúvania osobných údajov.
- 24 K tomu bližšie pozri Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL ÚS 10/2014, zo dňa 29. apríla 2015.

budú *ex posterior* informované, že boli subjektom predmetného prostriedku zabezpečovania informácií zaraďujeme osoby, ktorých sa použitie tohto inštitútu týkalo. Zároveň platí, že takto informovaná osoba má právo do dvoch mesiacov podať návrh na preskúmanie zákonnosti príkazu na zistenie a oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke na Najvyšší súd SR.

S ohľadom na predmet predkladanej textu si dovoľíme uviesť, že v prípade, ak sa spomínaný zabezpečovací inštitút využíval v *konaní o obzvlášť závažnom zločine alebo zločine spáchanom organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou, alebo ak sa na trestnom čine podieľalo viac osôb a vo vzťahu aspoň k jednému z nich nebolo trestné stíhanie právoplatne skončené, alebo ak by poskytnutím takej informácie mohol byť zmarený účel trestného konania*, takúto informáciu policajt, prokurátor alebo predseda senátu **nepodá**. Máme za to, že uvedené vyplýva z premisy, že napriek dôležitosti informovania osôb, ktorých sa týkalo takéto konanie, je toto ustanovenie nevyhnutné na zabezpečenie utajenia týchto informácií. Totiž nebezpečenstvo, ktoré môže byť odhalené prostredníctvom sledovacieho zariadenia môže pretrvávajúť celé roky aj po tom, čo sa už toto opatrenie nevykonáva. Stotožňujeme sa teda s právnou úpravou *de lege lata* a konštatujeme, že prípadné upozornenia všetkých dotknutých osôb by mohlo znegovať dlhodobý cieľ, ktorý majú zabezpečovacie prostriedky naplniť, a síce, napomáhanie odhaľovaniu najzávažnejších druhov trestnej činnosti.

Prostredníctvom zabezpečovania informácií dôležitých pre trestné konanie je, bez pochyb, možné zistiť významné skutočnosti pre trestné konanie. Napriek tomu nemožno zabúdať na fakt, že Trestný poriadok prioritne nabáda na používanie iných trestnoprávných inštitútov a až subsidiárne umožňuje využívanie, prezentovaných nástrojov dokazovania. Tieto prostriedky umožňujú v boji so závažnými druhmi kriminality získať hodnoverné informácie, ktoré disponujú zásadným významom pre samotné rozhodovanie o vine a treste. Na druhej strane je nevyhnutné narábať s nimi opatrne a v medziach zákona. Aby bolo možné konštatovať, že trestné stíhanie najrôznejších prípadov závažnej kriminality bolo efektívne, je nutné preukázať dôkaznú núdzu. Znamená to, že v súčasnosti sa trestné konanie nezaobíde s využitím iba „štandardných“ metód dokazovania, ale čím ďalej tým viac sú používané moderné netradičné dôkazné prostriedky, ktorých aplikáciu zapríčinila neustále sa vyvíjajúca veda, technika a informatika. Keďže využívanie takýchto metód boja predstavuje závažný zásah do ľudských práv a slobôd, je nevyhnutná ich precízna právna úprava.

Apelujeme na orgány činné v trestnom konaní, aby striktnie dodržiavali zákonné podmienky nutné na ich použitie. Absencia niektorej z podmienok môže spôsobiť nezákonnosť daného dôkazu a tým môže dôjsť k zmareniu účelu trestného konania. Nemožno opomíňať ani fakt, že využívaním týchto prostriedkov dochádza k narušeniu práva na súkromie osoby, ktorá sa o realizácii daného zabezpečovacieho prostriedku dozvie, *ex post*. Preto iba správnu a legálnou aplikáciou daných prostriedkov, neopomínajúc judikatúru Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR možno garantovať, že predmetné trestno-procesné prostriedky budú efektívnym nástrojom, ktorým bude možné získať informácie významné pre trestné konanie a tak urobiť spravodlivosť za dosť.

Na podklade vyššie uvedeného, resp. konkrétnych poznatkov je možné vysloviť, že procesné nástroje zasahujúce do základných práv a slobôd majú svoje ústavné limity. Sú nimi výnimočnosť, nevyhnutnosť v demokratickej spoločnosti, subsidiarita ich použitia a zákonný podklad.

Zo skúseností z aplikácie praxe vychádza náš prvý návrh *de lege ferenda*, v rámci ktorého podnecujeme k zabezpečeniu rovnakých podmienok pre osobu, ktorej bolo zasiahnuté do práva na súkromie prostredníctvom príkazu, a to umožniť jej, *ex post*, preskúmanie zákonnosti príkazu, ktorým sa umožnilo sledovanie osôb a vecí. V rámci tohto zabezpečovacieho prostriedku uvedené garancie absentujú. Teda, v rámci operatívno-pátracieho prostriedku sledovania osôb a vecí absentuje možnosť preskúmania príkazu na ich vyhotovenie, ktoré považujeme za problematické a nekonzistentné s konštantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Z tohto dôvodu si ako čiastkový návrh *de lege ferenda* predstavujeme rozšírenie preskúmania príkazov aj o sledovanie osôb a vecí, pričom podkladom nám v danom prípade bude už existujúca právna možnosť preskúmania príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky a príkazu na zistenie a oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke. Nakoľko pri odpočúvaní a zázname telekomunikačnej prevádzky a pri oznamovaní údajov o telekomunikačnej prevádzke táto možnosť ochrany je prítomná podľa § 362f TP.

Z toho dôvodu navrhujeme doplniť § 113 ods. 10 TP nasledovným spôsobom, pričom doplnené znenie je zvýraznené tučným písmom:

*„Ak pri sledovaní neboli zistené skutočnosti dôležité pre trestné konanie, musí sa vyhotovený záznam predpísaným spôsobom bez meškania zničiť. **O zničení záznamu informuje osobu uvedenú v ods. 5, ak je známa, policajt alebo prokurátor, ktorého rozhodnutím sa vec právoplatne skončila a v konaní pred súdom predseda senátu súdu prvého stupňa po právoplatnom skončení veci. Súčasťou informácie je poučenie o práve podať v lehote dvoch mesiacov od jej doručenia návrh na preskúmanie zákonnosti príkazu na sledovanie osôb alebo vecí najvyššiemu súdu.**“*

Ďalšia predkladaná zmena súvisí s predlžovaním platnosti príkazu na oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke a na použitie agenta. Nakoľko právna úprava týchto prostriedkov operatívno-pátracej činnosti, *de lege lata*, explicitne nevymedzuje lehotu, v rámci ktorej má dôjsť k prípadnému predĺženiu príkazu, odporúčame tak urobiť minimálne v lehote **desiatich pracovných dní** pred uplynutím lehoty predchádzajúceho príkazu.

S ohľadom na vyššie uvedené nabádame, aby zákonné znenie **§ 116 ods. 2 TP** znelo nasledovne, pričom nami navrhnuté doplnenie predmetného ustanovenia je zvýraznené tučným písmom:

*„Príkaz na zistenie a oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke vydáva predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora, ktorý musí byť písomný a odôvodnený aj skutkovými okolnosťami. Príkaz na zistenie a oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke sa musí vydať písomne a odôvodniť; súčasťou príkazu je aj spôsob, rozsah a lehota oznámenia údajov. Ak sa príkaz týka konkrétneho používateľa, musí byť v ňom uvedená jeho totožnosť, ak je známa. Ak nejde o zistenie a oznámenie údajov o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke, zisťovanie a oznamovanie týchto údajov môže trvať najviac šesť mesiacov; tento čas môže v prípravnom konaní na písomný a odôvodnený návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie predĺžiť vždy o ďalšie dva mesiace, a to aj opakovane. **O prípadné predĺženie príkazu prostredníctvom ktorého sú získavané údaje o telekomunikačnej prevádzke, je možné požiadať orgán, ktorý ho vydal aspoň v lehote desiatich pracovných dní pred uplynutím lehoty predchádzajúceho príkazu.**“*

Zpracovanie totožnej formulácie navrhujeme aj do § 117 ods. 7 TP, pretože sa domnievame, že uvedená skutočnosť prinesie do rozoberanej problematiky viac jednoznačnosti a súčasne, vo všeobecnom meradle, aj viac právnej istoty. S ohľadom na uvedené preto navrhujeme, aby zákonné znenie § 117 ods. 7 TP znelo nasledovne, pričom nami navrhnuté doplnenie predmetného ustanovenia je zvýraznené tučným písmom:

*„Príkaz podľa odsekov 5 a 6 musí byť písomný a musí byť v ňom určený čas, počas ktorého bude agent použitý. Čas použitia agenta nesmie trvať dlhšie ako šesť mesiacov. Tento čas môže predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie predĺžiť vždy o ďalšie dva mesiace, a to aj opakovane. **O prípadné predĺženie príkazu na použitie agenta je možné požiadať orgán, ktorý ho vydal aspoň v lehote desiatich pracovných dní pred uplynutím lehoty predchádzajúceho príkazu.**“*

Je nepredstaviteľné, aby demokratický a právny štát tajne sledoval svojich občanov. Z toho dôvodu jednoznačne zastávame názor, že musia jestvovať primerané záruky pre osobu, ktorá bola sledovaná. Tými zárukami je na strane jednej existencia legitímneho dôvodu a na strane druhej, vychádzajúc z čl. 8 Európskeho dohovoru, okamžite, po vzniku možnosti, oznámiť dotknutej osobe, že do jej práva na súkromie bolo zasiahnuté. Na tomto podklade je možné vysloviť súhlas, aby takejto osobe bola zabezpečená možnosť preskúmania sledovania *ex post*. Na druhej strane zastávame názor, že v spoločnosti môžu nastať situácie a okolnosti, za ktorých vyznievanie osoby o tom, že bola tajne sledovaná nemožno odporúčať. Uvedené vyplýva z premisy, že napriek dôležitosti informovania osôb, ktorých sa týkalo takéto konanie, je toto ustanovenie nevyhnutné na zabezpečenie utajenia týchto informácií. Totiž, nebezpečenstvo, ktoré môže byť odhalené prostredníctvom sledovacieho zariadenia môže pretrvávajúť celé roky aj po tom, čo sa už toto opatrenie nevykonáva. Dôkazom sú ustanovenia jednotlivých zabezpečovacích prostriedkov, ktoré jednoznačne proklamujú fakt, že v prípade konania o obzvlášť závažnom zločine, trestného konania pre zločin spáchaný organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou, alebo ak sa na trestnom čine podieľalo viac osôb a vo vzťahu aspoň k jednej z týchto osôb nebolo trestné stíhanie právoplatne skončené, resp. ak by poskytnutím takejto informácie mohlo dôjsť k zmareniu účelu trestného konania, nositeľ povinnosti informovať **nemá v týchto prípadoch informačnú povinnosť.**

25 K tomu bližšie pozri dôvodovú správu k novele zákona č. 397/2015 Z. z.

26 Tu prichádzajú do úvahy aj nedbanlivostné trestné činy.

27 K tomu porovnaj Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Tdo/7/2017, zo dňa 23. marca 2017, ktoré rieši situáciu, keď nie je potrebné vydanie príkazu na zistenie a oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke podľa § 116 ods. 2 TP. Najvyšší súd SR to vyjadril tým, že: „Na zabezpečenie informácií z mobilného telefónu, ktorý bol vydaný alebo odňatý ako vec dôležitá pre trestné konanie podľa § 89 a 91 Trestného poriadku, a to v zmysle § 105 ods. 4 Trestného poriadku, alebo ak je mobilný telefón zaistený ako vecná stopa pri obhliadke podľa § 154 Trestného poriadku, nie je potrebné (duplicitné) vydanie príkazu na zistenie a oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke podľa § 116 ods. 2 TP.“

28 Čentěš, J., Kurilovská, L., Šimovček, I., Burda, E. a kol. *Trestný poriadok I.* § 1 – 195. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 658 – 659.

Konštatujeme teda, že právna úprava *de lege lata* je v danom prípade dostatočná a stotožňujeme sa so skutočnosťou, aby vo vyššie zmienených prípadoch nebolo umožnené vyzoznievať sledovanú osobu o tejto skutočnosti, a to z dôvodu utajenia týchto informácií a z dôvodu súbežného zabezpečenia ochrany samotnej sledovanej osoby. Prípadné upozornenia všetkých dotknutých osôb by mohli znegovať dlhodobý cieľ, ktorý majú zabezpečovacie prostriedky naplniť, a to napomáhanie odhaľovaniu najzávažnejších druhov trestnej činnosti. ■

RESUMÉ

Zabezpečovanie informácií dôležitých pre trestné konanie ako relevantný nástroj odhaľovania organizovanej kriminality

2. časť – Operatívno-pátracie prostriedky

Na základe uvedených návrhov *pro futuro* je zrejmé, že súčasný stav právnej úpravy prostriedkov zabezpečovania informácií dôležitých pre trestné konanie by mohol byť v mnohých ohľadoch kvalitnejší. Odborná verejnosť neustále skúma efektivitu zabezpečovacích prostriedkov dôležitých pre trestné konanie, pričom by sa mala aj naďalej snažiť o precizovanie jeho právnej úpravy. Uplatnenie vyššie navrhovaných podnetov by sa, podľa nášho názoru, pozitívne prejavilo v garanciách sledovaných osôb na právnu istotu a jednotnú právnu prax. Máme za to, že z predkladaného vedeckého textu vyplynulo, že v ňom prezentované prostriedky sú nevyhnutné a efektívne procesné nástroje boja proti organizovanej kriminalite. Je však nutné, aby zákonodarca garantoval, že orgány ochrany práva nebudú konať svojvoľne a ich rozhodovanie bude podliehať súdnej kontrole.

SUMMARY

Obtaining Information Important for Criminal Proceedings as a Relevant Tool to Detect Organised Crime

Part II – Operational-Investigative Undercover Procedures

It is clear on the basis of the *pro futuro* proposals that the current legislation governing the means of obtaining information relevant to criminal proceedings could be improved in many respects. The effectiveness of the means of obtaining information relevant to criminal proceedings is constantly being examined by legal experts, and the efforts should continue to elaborate on its regulation in applicable legal rules. In the author's opinion, the application of her proposals would have a positive effect on the guarantees of legal certainty and uniform legal practice for persons investigated by means of control cellular intercept systems and undercover operations. The author believes that the tools and procedures analysed in her article are necessary and effective procedural instruments in the fight against organized crime. However, legislators must guarantee that the law enforcement agencies will not act arbitrarily and that their decisions will be subject to judicial review.

ZUSAMMENFASSUNG

Einholung von für das Strafverfahren wichtigen Informationen als erhebliches Instrument zur Aufdeckung der organisierten Kriminalität

2. Teil – Operative Fahndungsmittel

Es scheint aufgrund der bezeichneten *pro futuro* Vorschläge offensichtlich zu sein, dass der derzeitige Zustand bei der Rechtsregelung der Mittel für die Einholung von für das Strafverfahren wichtigen Informationen aus mancher Hinsicht qualitativ besser sein sollte. Die Fachöffentlichkeit prüft immer wieder die Effektivität der für das Strafverfahren wichtigen Sicherungsmittel, wobei sie sich auch weiterhin um die Präzisierung seiner Rechtsregelung bemühen sollte. Die Anwendung von höher vorgeschlagenen Anlässen würde sich, unserer Meinung nach, positiv in den Garantien der verfolgten Personen auf Rechtssicherheit und einheitliche Rechtspraxis widerspiegeln. Unserem Ermessen nach resultiert aus dem präsentierten wissenschaftlichen Text, dass die in diesem angeführten Mittel erforderliche und effektive Prozessmittel im Kampf gegen organisierte Kriminalität sind. Es ist aber notwendig, dass der Gesetzgeber die Garantie dafür übernimmt, dass die Rechtsschutzorgane nicht eigenwillig handeln und deren Entscheidungen der gerichtlichen Prüfung unterliegen werden.

Zefektívnenie cezhraničného prístupu k elektronickým dôkazom

Dr. habil. JUDr. Rastislav Funta, Ph.D., LL.M.

Nezávislé súdne orgány zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní právneho štátu a ich zapojenie je významné na udržanie dôvery a zabezpečenie legitímnosti európskeho priestoru trestného súdnictva. Týka sa to aj praktík zameraných na umožnenie prístupu k elektronickým informáciám pri vyšetrowaní trestných činov, ktoré majú vplyv na právo na spravodlivý proces, ako aj na práva jednotlivcov ako dotknutých osôb. Príspevok si kladie za cieľ zhodnotiť zefektívnenie cezhraničného prístupu k elektronickým dôkazom prostredníctvom navrhovaného nariadenia o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach.

1. Úvod

Návrh Európskej komisie je reakciou na výzvu Rady na konkrétne opatrenia na zlepšenie spolupráce medzi členskými štátmi a poskytovateľmi služieb pri získavaní digitálnych dôkazov. Podľa Európskej komisie jej návrh prispôsobuje mechanizmy spolupráce digitálnemu veku a zároveň zachováva vysoký štandard v oblasti presadzovania práva, čím zabezpečuje ochranu základných práv. Rada¹ trvalo približne rok, kým sa dohodla na všeobecnom prístupe. Rada vypustila ustanovenia o ľudských právach z dôvodov, na základe ktorých môžu poskytovatelia služieb odmietnuť príkaz na predloženie dôkazov, a zo zoznamu dôvodov, na základe ktorých môžu poskytovatelia služieb namietat' proti jeho vykonaniu. Zodpovednosť za ochranu základných práv mala byť preto výlučne na štáte pôvodu. Európsky parlament prejavil nevôľu voči tomuto návrhu. Jeho záverečná správa² v skutočnosti navrhuje takmer úplne odlišný nástroj, ako pôvodne plánovala Európska komisia, a vracia sa k tradičnému prístupu vzájomného uznávania. Európsky parlament sa prostredníctvom výboru LIBE³ a svojho spravodajcu dôrazne postavil proti posudzovaniu základných práv súkromnými subjektmi a označil za veľmi sporné postaviť poskytovateľov služieb do pozície rozhodcov o základných právach občanov.

V novembri 2022 Európska komisia oznámila, že medzi Európskym parlamentom a Radou bola dosiahnutá politická dohoda o posilnení cezhraničného prístupu k digitálnym dôkazom. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach, v znení upraveného (kompromisného) návrhu (ďalej aj ako „návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom“)⁴ sa zaoberá týmto špecifickým problémom a jeho cieľom je prispôbiť postupy spolupráce digitálnemu veku. Sleduje ambíciu vytvoriť celoeurópsky právny rámec pre zhromažďovanie elektronických dôkazov v oblasti trestného konania a inštitucionalizovať novú paradigmu trestného súdnictva: priamu spoluprácu medzi justičnými orgánmi a poskytovateľmi služieb.

2. Predmet úpravy

Návrh Európskej komisie týkajúci sa elektronických dôkazov pozostáva z dvoch vzájomne prepojených nástrojov: návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach⁵ a návrhu smernice

1 Rada zverejnila konečný kompromisný text 20. januára 2023, text dostupný tu: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/-ST-5448-2023-INIT/en/pdf>.

2 Správa o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskych príkazoch na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach, 11. 12. 2020 – (COM(2018)0225 – C8-0155/2018 – 2018/0108 (COD)).

3 Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci.

4 Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach, v znení upraveného (kompromisného) návrhu 2018/0108/COD.

5 Ibit. 4.

6 Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní, 2018/107/COD.

obsahujúcej harmonizované pravidlá o určovaní právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní.⁶ Návrhom nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom sa vytvárajú záväzné európske príkazy na predloženie elektronických dôkazov (EPP) a príkazy na uchovanie elektronických dôkazov (EPU) pre uložené údaje. EPP umožňujú justičným orgánom vydávajúceho členského štátu požadovať od poskytovateľa služieb so sídlom v inej jurisdikcii, aby predložil určité údaje, zatiaľ čo EPU umožňujú uchovávanie údajov až do vydania následného EPP. Obidva príkazy majú byť adresované právnomu zástupcovi poskytovateľa služieb mimo vydávajúceho členského štátu. Návrh smernice, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní zaväzuje európskych poskytovateľov služieb, ktorí ponúkajú služby vo viac ako jednom členskom štáte, ako aj neeurópskych poskytovateľov služieb, ktorí sú aktívni na trhu EÚ, vymenovať právneho zástupcu aspoň v jednom členskom štáte. Právny zástupca bude pôsobiť ako kontaktná osoba v rámci celej EÚ pre príslušné vnútroštátne orgány. Ide o zásadný posun od tradičných nástrojov vzájomného uznávania, ktoré si vyžadujú spoluprácu dvoch justičných orgánov.

2.1. Cieľ návrhu

Európsky príkaz na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov by sa mal vydať len pre konkrétne trestné konanie týkajúce sa konkrétneho trestného činu, ktorý sa už stal, po individuálnom posúdení primeranosti a nevyhnutnosti v každom jednotlivom prípade, pričom sa má prihliadať na práva podozrivej alebo obvinenej osoby. Hlavný rozdiel medzi dvoma navrhovanými opatreniami, teda príkazom na predloženie dôkazov v trestných veciach a príkazom na uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach sa týka účinkov presadzovania. Cieľom príkazu na uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach je iba zabezpečiť údaje bez toho, aby boli v skutočnosti prenesené orgánom vydávajúceho štátu. Zabezpečené údaje budú potom predmetom ďalšieho opatrenia, ktoré bude potrebné na tento účel prijať. Môže to byť príkaz na predloženie dôkazov v trestných veciach, ale aj európsky vyšetrovací príkaz alebo mechanizmus vyplývajúci z dohôd o vzájomnej právnej pomoci. Výsledkom je, že vydanie príkazu na uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach ochráni dôkazy a zabezpečí, že nebudú zmenené alebo zničené počas spracovania žiadosti o prenos údajov.

2.2. Časová pôsobnosť a subjekty

Návrhom nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom sa predpokladá zhromažďovanie údajov uložených poskytovateľom služieb iba v čase prijatia európskeho príkazu na predloženie alebo uchovanie dôkazov. Údaje požadované prostredníctvom európskeho príkazu na predloženie alebo uchovanie dôkazov by sa mali podľa návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom poskytnúť alebo zachovať bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú šifrované. Nemá to mať za následok, že poskytovatelia služieb budú musieť dešifrovať takéto údaje (recitál 19 a) návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom).

Návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom tiež podrobne vymedzuje okruh subjektov, ktorým môžu byť obidva typy príkazov adresované. Ide predovšetkým o subjekty poskytujúce elektronické komunikačné služby a služby informačnej spoločnosti. Tento katalóg bol ďalej rozšírený o poskytovateľov služieb internetových doménových mien a IP čísiel (čl. 2 (3) (c) návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom).

Dr. habil. JUDr. Rastislav Funta, Ph.D., LL.M.

je absolventom Právnickej fakulty TU v Trnave, postgraduálneho LL.M. štúdia na Fakulte práva a právnej komparatistiky Andrassy

Gyula Deutschsprachige Universität v Budapešti v spolupráci s Ruprecht Karls Universität v Heidelbergu a doktorského Ph.D. štúdia medzi-

národného, európskeho a ústavného práva na Právnickej fakulte Karlovej Univerzity v Prahe. Úspešne ukončil habilitačné konanie (docent) na Fakulte práva a politických vied Széchenyi István Univerzity v Győri. V súčasnosti pôsobí ako právnik so zameraním na európske právo, súťažné právo, GDPR, počítačové právo a medzinárodné právo, ako národný právny expert pri College of Europe/Európska Komisia a ako prorektor na Vysokej škole Danubius.

Nevzťahuje sa však na iné kategórie poskytovateľov služieb, ako sú poskytovatelia v zdravotníctve (recitál 35 a 35a) návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom). V dôsledku toho budú musieť orgány dožadujúceho štátu pri potrebe získať elektronické dôkazy, ktoré majú takéto subjekty, použiť iné mechanizmy ako tie, ktoré vyplývajú z návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom. Účelom nariadenia teda na rozdiel od jeho názvu nie je uľahčiť prenos všetkých druhov elektronických dôkazov, ale de facto len informácií, ktoré majú k dispozícii poskytovatelia konkrétnych druhov digitálnych služieb. Návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom by sa mal vzťahovať na poskytovateľov služieb ponúkajúcich služby v EÚ (t. j. služby ponúkané mimo EÚ nie sú zahrnuté do rozsahu jeho pôsobnosti, a to ani v prípade, že poskytovateľ služieb má sídlo v EÚ).⁷

3. Ochrana osobných údajov

Navrhované nariadenie o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom rozlišuje medzi údajmi o predplatiteľoch, prevádzkovými údajmi alebo údajmi o obsahu uložené poskytovateľom služieb alebo v jeho mene v elektronickej forme. Takéto rozlíšenia sú v súlade s právom EÚ, ako aj medzinárodným právom, najmä Dohovorom Rady Európy o počítačovej kriminalite.⁸

3.1. Údaje o predplatiteľoch, prevádzkové údaje, údaje o obsahu

Údaje o predplatiteľoch predstavujú akékoľvek údaje týkajúce sa totožnosti predplatiteľa (napr. meno, dátum narodenia, údaje o platbách, telefónne číslo). Údaje o predplatiteľoch opisujú kto je danou osobou a poskytujú základné informácie o používaní služby v určitom období.⁹

Prevádzkové údaje súvisia s poskytovaním služby ponúkanej poskytovateľom služby. Z toho dôvodu slúžia na poskytnutie dodatočných informácií o takejto službe a sú spracovávané informačným systémom poskytovateľa služby (napr. dátum a čas použitia, prihlásenie a odhlásenie zo služby a pod.). Takéto prevádzkové údaje zahŕňajú hlavičku e-mailu, ale nezachytávajú predmet samotnej e-mailovej správy.¹⁰

Údaje o obsahu, alebo obsahové údaje sú akékoľvek údaje v digitálnom formáte (t. j. informácie zaslané e-mailom medzi odosielateľom a prijímateľom, ktoré zahŕňajú text, hlas, videá, obrázky).

3.2. Príkazy na predloženie a uchovanie dôkazov

Návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom obsahuje dva druhy príkazov na predloženie dôkazov, a to Európsky príkaz na predloženie dôkazov týkajúci sa údajov o predplatiteľoch a na získanie údajov výlučne na účely identifikácie používateľa (čl. 4 ods. 1 návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom) a Európsky príkaz na predloženie dôkazov týkajúci sa údajov o transakciách a obsahových údajov (čl. 4 ods. 2 návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom). V návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom sa najmä predpokladá, že za vydávanie príkazov budú zodpovedné rôzne orgány v závislosti od typu požadovaných údajov. Hoci je pravda, že niektoré osobitné typy osobných údajov sú charakterizované ako „citlivé“, a preto sa im poskytuje dodatočná ochrana, a že určité druhy spracovania sa považujú za zahŕňajúce vyššie riziko, a preto podliehajú prísnejším pravidlám, nemalo by ich to zbaviť základných foriem ochrany. Súdny dvor rozhodol, že keď metaúdaje (ako sú prevádzkové údaje a lokalizačné údaje) poskytujú prostriedky na vytvorenie profilu dotknutých osôb, tieto informácie nie sú s ohľadom na právo na súkromie menej citlivé ako skutočný obsah komunikácie.¹¹ Európsky súd pre ľudské práva (ESĽP) sa tiež výslovne odklonil od argumentov, podľa ktorých by získavanie „súvisiacich komunikačných údajov“ (zahŕňajúcich rôzne prípady „prevádzkových údajov“) bolo nevyhnutne menej rušivé ako získavanie obsahu komunikácie.¹² Tieto otázky je potrebné zvážiť popri základnej požiadavke podmienenia získania komunikačných údajov od poskytovateľa komunikačných služieb orgánom verejnej moci predbežným preskúmaním súdom alebo nezávislým správny orgánom. Problém kategorizácie údajov sa stáva ešte problematickejšim, keď sa vezme do úvahy, že v navrhovanom nariadení chýbajú osobitné pravidlá o neprijateľnosti nesprávne kategorizovaných údajov. Preto sa môže stať, že údaje zozbierané nesprávnym postupom (napr. bez požadovaného nezávislého súdneho overenia) budú v niektorých členských štátoch EÚ stále

7 Napr. použitie jazyka používaného aspoň v jednom členskom štáte predstavuje faktor, z ktorého je zjavné, že poskytovateľ služby má v úmysle ponúkať služby v EÚ. Samotná dostupnosť online rozhrania v EÚ, ako napr. dostupnosť webovej stránky alebo e-mailovej adresy sa nepovažujú za dostatočné na potvrdenie takéhoto úmyslu.

8 FUNTA, R. (2021): Dohovor Rady Európy o počítačovej kriminalite. Wolters Kluwer. Bratislava.

9 Európske príkazy na predloženie údajov o predplatiteľoch alebo údajov požadovaných výlučne na účely identifikácie používateľa možno vydať pre všetky trestné činy a na výkonu trestu alebo ochranného opatrenia v dĺžke najmenej 4 mesiace (čl. 5 ods. 3 návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom).

10 Európske príkazy na predloženie prevádzkových údajov alebo údajov o obsahu sa o. i. vydávajú iba za trestné činy, ktoré sa vo vydávajúcim štáte trestajú odňatím slobody s hornou hranicou najmenej 3 roky (čl. 5 ods. 4 návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom).

11 Rozsudok z 21. decembra 2016, Tele2 Sverige AB a Secretary of State for the Home Department/Postoch telestyrelsen a i., C-203/15, EU:C:2016:970.

- 12 Veľká komora Európskeho súdu pre ľudské práva, Big Brother Watch and Others v. Spojené kráľovstvo, č. 58170/13 atď. a Centrum för rättvisa v. Švédsko, č. 35252/08.
- 13 Rozsudok z 2. marca 2021, Trestné konanie proti H. K., C-746/18, EU:C:2021:152.
- 14 IVOR, J. – KLIMEK, L. – ZÁHORA, J. (2013): Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky. Eurokódex. Žilina.
- 15 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV.
- 16 JANKUV, J. (2006): Medzinárodné a európske mechanizmy ochrany ľudských práv. Iura Edition. Bratislava; Di FEDERICO, G. (2013): The EU Charter of Fundamental Rights. Springer. Cham.
- 17 Patria sem: Smernica 2010/64/EÚ o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní, Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní; Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na ko-

uznané ako dôkazy. Súdy tak nezamietnu prípad len preto, že údaje boli vo fáze prípravného konania nesprávne kategorizované.

Čl. 4 ods. 3 návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom hovorí o príkaze na uchovávanie údajov, ktorý môže byť vydaný pre všetky kategórie údajov. V prípade schvaľovania žiadostí o menej citlivé údaje (ktoré zahŕňajú údaje účastníka a prístupové údaje), ako aj príkazov na uchovanie údajov, budú právomoci súdu zverené prokurátorovi. Prokurátor môže tiež overiť správnosť žiadosti podanej vyšetrovacím orgánom, ktorý má právomoc získať alebo zabezpečiť údaje sám v súlade s platnými vnútroštátnymi právnymi predpismi. Hoci niet pochyb o tom, že pri určovaní rozsahu oprávnených orgánov je vhodné spoliehať sa na vnútroštátne právo, nie je jasné, prečo sa autori a priori domnievali, že na schvaľovanie takýchto príkazov by mal byť oprávnený aj prokurátor. Takéto oprávnenie môže viesť k situácii, že prokurátor, ktorý podľa vnútroštátneho práva nie je oprávnený schváliť uchovávanie metadát z elektronických komunikácií (ktoré sú klasifikované ako prístupové údaje), bude môcť uplatniť takéto opatrenie nezávisle (bez dodatočného overenia zo strany súdu), pokiaľ ide o informácie zhromaždené v iných krajinách EÚ. Stojí však za zmienku, že tvorcovia návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom zaviedli dodatočnú záruku, podľa ktorej sa príkaz na prístup k elektronickým údajom môže vydať len „ak by podobné opatrenie bolo dostupné pre rovnaký trestný čin v porovnateľnej vnútroštátnej situácii“ (čl. 5 ods. 2 návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom). Touto požiadavkou by sa teda mala vylúčiť možnosť prokurátora získať údaje, ktoré by nemohol získať podľa platného vnútroštátneho práva. Vyššie uvedené obmedzenie sa však týka len príkazov na prenos údajov, a preto sa nevzťahuje na príkazy na uchovanie údajov. Súdny dvor vo veci H. K.¹³ potvrdil, že predbežné preskúmanie nezávislým orgánom je nevyhnutnou podmienkou pre prístup orgánov činných v trestnom konaní k metaúdajom o elektronickej komunikácii. Výsledkom bolo, že vo veci H. K. Súdny dvor rozhodol, že prístup k prevádzkovým údajom možno poskytnúť na boj proti závažnej trestnej činnosti alebo na predchádzanie vážnym ohrozeniam verejnej bezpečnosti. Tento zásah do základných práv zakotvených v čl. 7 a 8 Charty základných práv EÚ pri prístupe k týmto údajom je závažný bez ohľadu na lehotu poskytnutú na prístup k údajom alebo množstvo požadovaných údajov prokurátorom. Trestné stíhanie menej závažných trestných činov preto nemôže ospravedlniť takýto zásah. Na základe toho je potrebné dospieť k záveru, že skutočný spôsob, akým sú právomoci prokurátora vymedzené v návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom, je potrebné zosúladiť so súčasnou judikatúrou Súdneho dvora EÚ.

3.3. Poskytovatelia služieb

Návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom nešpecifikuje, či sa povinnosť poskytovateľov služieb zdržať sa informovania dotknutých osôb aplikuje na všetky prípady, alebo len vtedy, keď to vydávajúce orgány výslovne vyžadujú. V prípadoch, keď sa poskytovateľ služieb musí zdržať informovania subjektu, ktorého sa príkaz týka, návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom predpokladá výslovnú povinnosť vydávajúceho orgánu „bez zbytočného odkladu“ informovať osobu, o ktorej údaje sa žiada. Napriek tomu môže byť informovanie odložené, pokiaľ je to potrebné a primerané, aby sa zabránilo mareniu príslušného trestného konania.¹⁴ Takzvaná „policijná smernica“¹⁵ poskytuje orgánom presadzovania práva všeobecnú povinnosť informovať dotknuté osoby a odchýlky od zásady oznamovania dotknutej osoby sú jasne vymedzené ako výnimky z pravidla.

4. Právo na účinný prostriedok nápravy

Právo na účinný prostriedok nápravy je kľúčové pre účinnosť práv priznaných jednotlivcom Chartou základných práv EÚ a inými medzinárodnými a regionálnymi nástrojmi v oblasti ľudských práv.¹⁶ Účinnosť opravných prostriedkov zase závisí od existencie a dostupnosti opravných prostriedkov vrátane inštitúcií a postupov, ktoré sú schopné predchádzať a napravovať zneužívanie súvisiace s použitím donucovacích právomocí, a to aj v kontexte trestného konania.¹⁷ Zabezpečenie prístupu k účinným opravným prostriedkom proti porušovaniu základných práv, ktoré by mohlo vyplývať zo zavedenia a používania opatrení na zhromažďovanie údajov, s ktorými sa počítá v navrhovanom nariadení o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom, by mohlo

byť zložitým v situácii, keď by neexistovali žiadne záruky – pre podozrivú a obvinenú osobu, ako aj pre dotknutú tretiu stranu.

4.1. Možnosť zhromažďovania alebo uchovávaní informácií

Možnosť zhromažďovania alebo uchovávaní informácií týkajúcich sa osôb odlišných od podozrivých alebo obvinených osôb je nevyhnutná pri vykonávaní opatrení na zhromažďovanie údajov prijatých v rámci trestného konania.¹⁸ V niektorých prípadoch sa zhromažďujú alebo uchovávajú údaje tretích strán, pretože takéto informácie majú priamy význam pre vyšetrovanie alebo stíhanie trestného činu. Môže sa však tiež stať, že údaje tretích strán sa zhromažďujú alebo uchovávajú len náhodne, pretože nie sú priamym cieľom vyšetrovacieho opatrenia. V tejto súvislosti sa javí ako obzvlášť dôležité umožniť vnútroštátnym orgánom na ochranu údajov formálne vykonávať práva dotknutých osôb „nepriamo“ a byť informovaný o vydaní príkazu. Hoci je zrejme, že konkrétne štádiá vyšetrovania si môžu vyžadovať utajenie, systém, ktorý by mohol potenciálne umožniť systematické vylúčenie oznamovania týkajúceho sa zhromažďovania a uchovávaní údajov rôznych kategórií jednotlivcov, zásadne spochybňuje nielen existujúce normy EÚ v oblasti súkromia a ochrany údajov,¹⁹ ale aj zásadu rovnosti zbraní a zásadu kontradiktórnosti v trestnom konaní. Priorita zachovania tajnosti vyšetrovacieho opatrenia (potenciálne až do vznesenia obvinenia), ako aj neskoré oznámenie rôznym kategóriám potenciálne dotknutých jednotlivcov by sťažili namietanie, resp. spochybnenie jeho zákonnosti, primeranosti a nevyhnutnosti, najmä v počiatočných štádiách konania.

4.2. Možnosť napadnúť príkaz na predloženie dôkazov

Návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom uznáva možnosť napadnúť príkaz na predloženie dôkazov vydávajúceho orgánu. V čl. 17 ods. 1 návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom sa stanovuje, že „každá osoba, ktorej údaje boli vyžiadané prostredníctvom európskeho príkazu na predloženie, má právo na účinné opravné prostriedky ... Ak je touto osobou podozrivá alebo obvinená osoba, táto osoba má právo na účinné opravné prostriedky počas trestného konania, v ktorom sa údaje použili ...“ Podľa čl. 17 ods. 2 návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom potom „právo na účinný prostriedok nápravy sa uplatní pred súdom vo vydávajúcom štáte v súlade s jeho vnútroštátnym právom a zahŕňa možnosť napadnúť zákonnosť opatrenia vrátane jeho nevyhnutnosti a primeranosti.“ V tomto bode však môže byť ťažké napraviť negatívne účinky nezákonného príkazu. Čl. 7 smernice 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní²⁰ zaručuje zatknutej osobe alebo jej advokátovi prístup k spisu týkajúcemu sa dôkazov, na ktorých je postavené trestné stíhanie.²¹ Okrem toho návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom nerozširuje právo žiadať nápravu na osoby, ktoré sú podozrivé alebo obvinené zo spáchania trestného činu a ktorých údaje boli predmetom príkazov na uchovanie.

Rovnako tak návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom neukladá orgánom činným v trestnom konaní jasnú povinnosť formulovať príkazy tak, aby okrem usvedčujúcich údajov obsahovali aj informácie, ktoré môže obhajoba použiť. Návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom presne nestanovuje ani podmienky, za ktorých by podozriví mohli požiadať príslušné orgány o vydanie príkazu, a ponecháva určenie takýchto podmienok na vnútroštátne právo členských štátov. V návrhu nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom sa neuvádza ani to, aké sú „druhy nápravných opatrení“ alebo náhrady, ktoré majú dotknuté osoby k dispozícii, keď dotknuté osoby preukážu, že v súvislosti s postupmi zhromažďovania údajov, došlo k zneužitiu ich práv.

5. Záver

Niet pochýb o tom, že rastúca vlna počítačovej kriminality si vyžaduje zavedenie nových a účinnejších spôsobov boja proti tomuto fenoménu. Je preto opodstatnené predpokladať, že na vyriešenie hlavného problému uplatňovania dohôd o vzájomnej právnej pomoci, konkrétne času potrebného na získanie údajov, musí návrh na nadnárodnú trestnoprávnú spoluprácu v oblasti elektronických dôkazov umožňovať príkazy na sprístupnenie údajov poskytovateľom služieb.

munikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody; Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní; Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/800 z 11. mája 2016 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní a Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1919 z 26. októbra 2016 o právnej pomoci pre podozrivú a obvinenú osobu v trestnom konaní a pre vyžiadanú osobu v konaní o európskom zatykači.

18 BURDA, E. – ČENTĚŠ, J. – KOLESÁR, J. – ZÁHORA, J. a kol. (2011): Trestný zákon. Osobitná časť: komentár. II. diel. C. H. Beck. Praha.

19 KARAS, V. – KRÁLIK, A. (2012): Právo Európskej únie. 1. vydanie, C. H. Beck. Bratislava; FUNTA, R. – GOLOVKO, L. – JURÍŠ, F. (2020): Európa a Európske právo. 2. doplnené a rozšírené vydanie, MSD. Brno.

20 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní.

21 ŠRAMEL, B. (2011): Niekoľko poznámok k postaveniu orgánov činných v trestnom konaní po rekonštrukcii slovenského trestného práva. In: Časopis pro právní vědu a praxi, č. 1.

Práca na novom modeli EÚ o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom vstupuje do rozhodujúcej fázy. Skutočnosť, že jednotlivé inštitúcie EÚ dospeli k vlastným záverom, otvorila možnosť začať dialóg a dohodnúť sa na konečnej (kompromisnej) verzii nariadenia. Návrh nariadenia o cezhraničnom prístupe k elektronickým dôkazom prichádza ako riešenie pre orgány činné v trestnom konaní na výzvy, ktoré vytvárajú nové informačné a komunikačné technológie, a na neustále rastúcu závislosť od spolupráce poskytovateľov služieb pri odhaľovaní, vyšetrovaní a stíhaní trestných činov. Aplikácia načrtnutých nových pravidiel však môže byť výzvou pre orgány činné v trestnom konaní, súdy a celý justičný systém – v dožadujúcich aj vykonávajúcich štátoch. Zdá sa teda, že úspech navrhovaných pravidiel bude závisieť od zabezpečenia toho, aby konečná podoba právnych predpisov dosiahla rovnováhu medzi uľahčením vyšetrovacích činností a rešpektovaním práv dotknutých osôb. Predovšetkým bude potrebné, aby si štáty, ktoré fungujú na základe odlišných ústavných princípov alebo ktoré poskytujú rôzne hmotno-právne a procesné záruky podľa vnútroštátneho trestného práva, osvojili tento typ modernej výmeny údajov. ■

Príspevok je súčasťou projektu VEGA 1/0004/20, Zavedenie vzájomného uznávania justičných rozhodnutí v trestných veciach do právneho poriadku Slovenskej republiky.

RESUMÉ

Zefektívnenie cezhraničného prístupu k elektronickým dôkazom

Vyšetrovanie a stíhanie trestnej činnosti sa spolieha na možnosť prístupu, zhromažďovania ako aj prenosu elektronických informácií a osobných údajov cez hranice. Rozsah, v akom vnútroštátne ústavné špecifiká a rôzne právne tradície obmedzujú spoluprácu v oblasti trestného súdnictva medzi členskými štátmi, je už dlho predmetom diskusie medzi justičnými orgánmi EÚ a členskými štátmi. Cezhraničný prístup k údajom a ich zhromažďovanie na účely boja proti trestnej činnosti tak vyvolávajú právne a jurisdikčné problémy. V predkladanom príspevku skúmame niektoré otázky možného zefektívnenia cezhraničného prístupu k elektronickým dôkazom prostredníctvom navrhovaného nariadenia o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach.

SUMMARY

Streamlining cross-border access to electronic evidence

For criminal investigation and prosecution, it is essential to have the ability to access, collect, and distribute electronic information and personal data across borders. The extent to which national constitutional nuances and different legal traditions limit cooperation in criminal justice between Member States is subject of debate between EU judicial authorities and Member States. Cross-border data access and collection raises legal and jurisdictional concerns. In the present paper, we examine some issues of possible streamlining of cross-border access to electronic evidence through the proposed regulation on European Production and Preservation Orders for electronic evidence in criminal matters.

ZUSAMMENFASSUNG

Vereinfachung des grenzüberschreitenden Zugangs zu elektronischen Beweismitteln

Für strafrechtliche Ermittlungen und Strafverfolgung ist es unerlässlich, grenzüberschreitend auf elektronische Informationen und personenbezogene Daten zugreifen, diese sammeln und verteilen zu können. Das Ausmaß, in dem nationale verfassungsrechtliche Nuancen und unterschiedliche Rechtstraditionen die Zusammenarbeit in der Strafjustiz zwischen den Mitgliedstaaten einschränken, ist Gegenstand von Debatten zwischen den EU-Justizbehörden und den Mitgliedstaaten. Grenzüberschreitender Datenzugriff und -erhebung wirft rechtliche und gerichtliche Bedenken auf. Im vorliegenden Beitrag untersuchen wir einige Fragen einer möglichen Straffung des grenzüberschreitenden Zugangs zu elektronischen Beweismitteln durch die vorgeschlagene Verordnung über die Europäische Herausgabeanordnungen und Sicherungsanordnungen für elektronische Beweismittel in Strafsachen.

Zjednodušené založenie spoločnosti s ručením obmedzeným

JUDr. Mária Mikulašková

Nastupujúca doba digitalizácie procesov, s cieľom rýchlejšieho a hospodárnejšieho konania, priniesla, okrem iného, výzvu v podobe vzniku „online“ nástrojov i v práve obchodných spoločností. Transpozíciou Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1151 z 20. júna 2019, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2017/1132, pokiaľ ide o používanie digitálnych nástrojov a postupov v rámci práva obchodných spoločností (ďalej ako „smernica“) sa s účinnosťou od 1. 2. 2023 zavádza možnosť zjednodušeného založenia spoločnosti s ručením obmedzeným prostredníctvom na to určeného elektronického formulára na vytvorenie spoločenskej zmluvy (ďalej aj ako „zjednodušené založenie spoločnosti“ alebo „zjednodušené založená spoločnosť“), ako aj možnosť zriadenia podniku zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej právnickej osoby zjednodušeným spôsobom (ďalej ako aj „zjednodušené zriadenie podniku“).¹

Cieľom smernice je formou „online“ založenia a zápisu spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra zjednodušiť začatie podnikania popri už existujúcich možnostiach. To znamená, že i napriek tejto novej možnosti zjednodušeného založenia spoločnosti či zjednodušeného zriadenia podniku, nie je dotknutá doterajšia možnosť založenia a zápisu spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra či zriadenia podniku zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej právnickej osoby. Spoločnosť s ručením obmedzeným tak bude možné založiť aj prostredníctvom štandardne vypracovanej spoločenskej zmluvy, na ktorú sa zároveň nebudú vzťahovať obmedzenia, ktoré sa zaviedli pre jej zjednodušený variant.

Podmienky zjednodušeného založenia spoločnosti s ručením obmedzeným

Spoločnosť s ručením obmedzeným môže byť založená zjednodušeným spôsobom iba za splnenia zákonom stanovených podmienok.²

Spoločnosť s ručením obmedzeným je najčastejšie zakladanou obchodnou spoločnosťou na území Slovenskej republiky,³ a práve preto je potrebné zjednodušiť celý jej proces založenia a vzniku tak, aby administratívna náročnosť či komplikovaná legislatíva neboli bariérou na začatie podnikania na Slovensku. Spoločnosť s ručením obmedzeným tiež najčastejšie pokrýva potreby oblasti malého a stredného podnikania, ktoré tvorí 99 % všetkých podnikov v Európskej únii.⁴ Zároveň sa do právnej úpravy tiež premieťa potreba pomôcť najmä hospodársky činným subjektom prostredníctvom obmedzenia zjednodušeného založenia spoločnosti iba pre spoločnosti založené za účelom podnikania.

Ohlasovanie živnosti predstavovalo vo väčšine prípadov nevyhnutný krok, ktorý bol potrebný pre úspešný zápis spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra. Pri samotnom ohlásení však i príslušné živnostenské úrady preskúmavali zväčša iba všeobecné

¹ V zmysle zákona č. 8/2023 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

² ibidem

³ Štatistická ročenka Analytického centra Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky za rok 2021 k agende obchodného registra; https://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2022/-statisticka_rocenka_2021/-III.%203%20Agenda%20-obchodn%C3%A9ho%20-registra_2021.pdf.

4 Informácia dostupná online:
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/63/-male-a-stredne-podniky>.

5 V zmysle § 6 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov:

„(1) Všeobecné podmienky prevádzkovania živnosti fyzickými osobami sú:

- a) dosiahnutie veku 18 rokov,
  - b) spôsobilosť na právne úkony,
  - c) bezúhonnosť,
- ak tento zákon neustanovuje inak.“

podmienky na prevádzkovanie ohlasovacej živnosti, ako vek, spôsobilosť na právne úkony a bezúhonnosť.⁵ Po novom tieto podmienky preverí registrový súd, bez nutnosti získania živnostenského oprávnenia pred zápisom do obchodného registra. Pri splnení všeobecných podmienok na prevádzkovanie živnosti získa podnikateľ živnostenské oprávnenie zápisom do obchodného registra. „Zjednodušené“ ohlásenie živnosti prostredníctvom návrhu na zápis zjednodušene založenej spoločnosti do obchodného registra sa však týka iba vybraných voľných živností, ktoré sú uvedené v prílohe č. 4a zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej ako „živnostenský zákon“). Zároveň zákonodarca limitoval počet vybraných živností na maximálne 15 tak, aby zapísané predmety podnikania čo najreálnejšie reflektovali to, čo podnikateľ skutočne chce vykonávať.

Spoločnosť založená zjednodušene môže byť založená len za účelom podnikania. Ide teda o rozdiel oproti štandardne zakladanej spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorá môže byť založená aj za iným účelom ako je podnikanie najmä z dôvodu naplnenia účelu smernice, ktorým je podpora podnikateľského prostredia a hospodárskej činnosti.

Počet spoločníkov zjednodušene založenej spoločnosti je oproti štandardne založenej spoločnosti s ručením obmedzeným limitovaný na maximálne päť osôb. Ide o akési „legislatívne pretavenie“ skúsenosti z praxe, kedy možno badať, že obvykle počet spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným nepresahuje počet piatich osôb.

Zjednocuje sa tiež dodatok určujúci právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným na dodatok „s. r. o“. Vklady spoločníkov spoločnosti založenej zjednodušene môžu byť výlučne peňažné. Vo všeobecnosti sa však javí, že nepeňažné vklady do základného imania tvoria malú skupinu vkladov v porovnaní s vkladmi peňažnými, ktoré sú zároveň jednoduchšie uchopiteľné pre začínajúceho podnikateľa, bez nutnosti prikladania znaleckého posudku.

Správcom vkladu pri zjednodušene založenej spoločnosti môže byť iba konateľ spoločnosti. Ide o odchýlku oproti štandardne založenej spoločnosti s ručením obmedzeným, kde môže byť správcom vkladu zakladateľ alebo banka či pobočka zahraničnej banky.

Dozorná rada v spoločnosti s ručením obmedzeným je fakultatívnym orgánom, ktorý je v rámci spoločnosti s ručením obmedzeným zakladaný skôr výnimočne, a práve preto je tento orgán zo zákona vylúčený pri zjednodušenom založení spoločnosti.

Vytvorenie spoločenskej zmluvy a návrhu na zápis do obchodného registra

Samotné vypracovanie spoločenskej zmluvy je sprevádzané formou interaktívneho sprievodcu cez jednotlivé povinné náležitosti spoločenskej zmluvy zjednodušene založenej spoločnosti vrátane technických kontrol na predchádzanie chybovosti pri jej vyplňaní (napríklad kontrola týkajúca sa minimálneho vkladu každého spoločníka do základného imania, či maximálneho počtu predmetov činnosti).

Po vyplnení spoločenskej zmluvy prostredníctvom na to určeného elektronického formulára vyplní používateľ potrebné údaje v návrhu na zápis zjednodušene založenej spoločnosti do obchodného registra. Zjednodušené založenie spoločnosti zároveň umožňuje exportovať už raz zadané údaje do návrhu na zápis zjednodušenej spoločnosti do obchodného registra, a preto sa nevyžaduje opätovné vyplňanie tých istých údajov. Používateľ tak vyplní iba údaje, ktoré je potrebné uviesť v návrhu na zápis do obchodného registra a zároveň nejde o údaje zo spoločenskej zmluvy. Už vyplnené údaje, ktoré boli exportované zo spoločenskej zmluvy, budú viditeľné i pri vyplňaní návrhu na zápis, avšak na ich zmenu je nevyhnutné upraviť spoločenskú zmluvu, ktorú je potrebné znova exportovať do elektronickej služby návrhu na zápis zjednodušenej spoločnosti do obchodného registra. Je na mieste tiež upozorniť,

JUDr. Mária Mikulašková
pôsobí na Ministerstve spravodlivosti SR a vo svojej činnosti sa zameriava predovšetkým na občianske a obchodné právo.

že na úspešné exportovanie údajov a zápis do obchodného registra je do návrhu na zápis zjednodušene založenej spoločnosti možné priložiť iba spoločenskú zmluvu vytvorenú prostredníctvom na to určenej elektronickej služby.

Pri zjednodušene založenej spoločnosti sa tiež mení rozsah listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis do obchodného registra priložiť. Ide o listiny, z ktorých vyplývajú údaje, ktoré sa majú do obchodného registra zapísať a o listiny, z ktorých vyplývajú skutočnosti, ktoré sa majú podľa zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov preveriť s ohľadom na špecifický charakter zjednodušene založenej spoločnosti.

Rozsah listín, ktoré je potrebné priložiť k návrhu na zápis zjednodušene založenej spoločnosti je, s určitými výnimkami, totožný ako pri štandardne založenej spoločnosti s ručením obmedzeným. Zákonodarcu však pri zjednodušene založenej spoločnosti zavádza nové listiny, ktoré je k návrhu na zápis potrebné do obchodného registra priložiť.

Oproti zápisu štandardnej spoločnosti s ručením obmedzeným sa nepredpokladá nutnosť priloženia písomného plnomocenstva, nakoľko zastúpenie pri zjednodušenom založení spoločnosti je zo zákona vylúčené. Vyplýva to tiež zo samotného znenia transponovanej smernice, ktorá v zmysle článku 13a smernice pod pojmom založenia spoločnosti rozumie „celý proces zriadenia spoločnosti v súlade s vnútroštátnym právom vrátane vyhotovenia aktu o založení spoločnosti a všetkých krokov potrebných na zápis spoločnosti do registra“. Uvedený úmysel zákonodarcu vylúčiť zastúpenie v prípade zakladania a zápisu zjednodušene založenej spoločnosti nepriamo vyplýva i zo znenia Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 25/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť v znení neskorších predpisov (ďalej ako „Vyhláška“), kde v § 11a ods. 2 zákonodarcu vylúčil z enumerácie potrebných príloh prílohu v zmysle § 4 ods. 3 Vyhlášky⁶ (t. j. povinnosť prikladania písomného plnomocenstva, ak návrh na zápis podáva osoba splnomocnená navrhovateľom). Ak ide o spoločníkov spoločnosti, ktorí sú právnickými osobami, tí majú povinnosť pri zakladaní zjednodušene založenej spoločnosti konať prostredníctvom svojho štatutárneho orgánu.

Nakoľko jednou z nesporných výhod zjednodušeného založenia spoločnosti je tiež získanie živnostenského oprávnenia (podľa prílohy 4a živnostenského zákona) súčasne so zápisom tejto spoločnosti do obchodného registra, k návrhu na zápis zjednodušene založenej spoločnosti sa tiež neprikladá listina, ktorá preukazuje podnikateľské oprávnenie na vykonávanie činnosti, ktorá sa má do obchodného registra zapísať ako predmet podnikania. Keďže je vklad spoločníka do základného imania limitovaný na vklad peňažný, nebude súčasťou návrhu na zápis zjednodušene založenej spoločnosti ani znalecký posudok na nepeňažný vklad.

Zákonným predpokladom založenia zjednodušenej spoločnosti je absolútna bezúhonnosť konateľa, ktorá bude preskúmaná na základe údajov potrebných na vyžiadanie výpisu z registra trestov. Ide o rozdiel oproti štandardnej spoločnosti s ručením obmedzeným, kde sa bezúhonnosť posudzuje okrem iného aj vo vzťahu ku konkrétnym trestným činom.⁷ V prípade osoby, ktorá nie je štátnym občanom Slovenskej republiky je potrebné k návrhu na zápis zjednodušenej spoločnosti priložiť výpis z registra trestov alebo rovnocennú listinu vydanú príslušným orgánom štátu, ktorého je občanom.

K návrhu na zápis zjednodušene založenej spoločnosti sa zároveň vyžaduje priložiť i písomné vyhlásenie fyzickej osoby, ktorá sa navrhuje zapísať ako konateľ, že je spôsobilá na právne úkony, ak spôsobilosť na právne úkony nebude možné preveriť automatizovaným spôsobom na základe údajov uvedených v návrhu na zápis. Toto písomné vyhlásenie je však možné jednoducho vygenerovať s už navrhnutým textom v procese podávania návrhu na zápis zjednodušene založenej spoločnosti do obchodného registra, kde sa taktiež na základe už zadaných údajov predvyplnia informácie o konateľovi do vzoru písomného vyhlásenia. U konateľa zjednodušene založenej spoločnosti sa teda vyžaduje jeho absolútna bezúhonnosť, spôsobilosť na právne úkony, dosiahnutie veku 18 rokov a zároveň sa táto osoba musí nachádzať v Registri fyzických osôb.

Špecifickou podmienkou spoločnosti založenej zjednodušeným spôsobom je povinnosť každého spoločníka spoločnosti mať zriadený účet v banke alebo pobočke zahraničnej banky,

6 V zmysle § 11a ods. 2 Vyhlášky: „K návrhu na zápis spoločnosti s ručením obmedzeným založenej zjednodušeným spôsobom do obchodného registra sa okrem listín podľa § 4 ods. 2, 4 a 5 a § 11 ods. 2 písm. a) až d), h) a i) prikladá...“

7 V zmysle § 6 ods. 2 živnostenského zákona: „Za bezúhonného sa na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za trestný čin hospodársky, trestný čin proti majetku alebo iný trestný čin spáchaný úmyselne, ktorého skutková podstata súvisí s predmetom podnikania, ak sa naňho nehľadí, akoby nebol odsúdený. 24e) Za bezúhonného sa nepovažuje osoba, ktorá vo vzťahu k predmetu podnikania nespĺňa ani podmienky bezúhonnosti podľa osobitného predpisu.“

ktorá má sídlo v členskom štáte Európskej únie alebo v niektorom zo zmluvných štátov Dohody o Európskom hospodárskom priestore. Na preukázanie tejto skutočnosti bude slúžiť písomné vyhlásenie každého spoločníka, ktoré popri identifikačných údajoch spoločníka bude obsahovať číslo účtu/IBAN, vrátane uvedenia názvu banky, resp. pobočky zahraničnej banky, kde je tento účet vedený. Písomné vyhlásenie bude možné taktiež automatizovane vygenerovať prostredníctvom zadania údajov (číslo účtu a názvu banky/pobočky zahraničnej banky) v sprievodcovi na vytvorenie návrhu na zápis zjednodušene založenej spoločnosti do obchodného registra.

Príslušným súdom na registráciu a ukladanie listín do zbierky listín zjednodušene založenej spoločnosti je Okresný súd Žilina. Na príslušnosť registrového súdu – Okresného súdu Žilina, nemá vplyv ani následná zmena sídla zjednodušene založenej spoločnosti. ■

RESUMÉ

Zjednodušené založenie spoločnosti s ručením obmedzeným

Príspevok reaguje na novelu zákona, ktorým sa zaviedla možnosť zjednodušeného založenia spoločnosti s ručením obmedzeným a zriadenia podniku zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej právnickej osoby zjednodušeným spôsobom. Cieľom tohto príspevku je predstaviť čitateľovi najmä proces zjednodušeného založenia spoločnosti s ručením obmedzeným s dôrazom na jeho špecifiká vyplývajúce z novej právnej úpravy.

SUMMARY

Simplified Formation of a Limited Liability Company

The article responds to the amendment of the Act which introduced the possibility of simplified formation of a limited liability company and formation of an undertaking of a foreign legal entity or a branch of an undertaking of a foreign legal entity. The article aims to introduce in particular the process of simplified formation of a limited liability company with an emphasis on its specifics arising under the new legislation.

ZUSAMMENFASSUNG

Vereinfachte Gründung der Gesellschaft mit beschränkter Haftung

Der Beitrag reagiert auf die Novelle des Gesetzes, mit dem die Möglichkeit einer einfacheren Gründung der Gesellschaft mit beschränkter Haftung und der Errichtung des Unternehmens einer ausländischen juristischen Person oder des Organisationsteiles einer ausländischen juristischen Person auf eine vereinfachte Art und Weise eingeführt worden ist. Das Ziel dieses Beitrages ist, dem Leser insbesondere den Ablauf der vereinfachten Gründung der Gesellschaft mit beschränkter Haftung mit dem Nachdruck auf deren, aus der neuen Rechtsregelung sich ergebenden Spezifika, vorzustellen.

Generatívna umelá inteligencia a výzvy autorského práva

JUDr. Mgr. Katarína Kesselová

Systémy umelej inteligencie tvoriace textové a grafické výstupy sú aktuálne v oblube používateľov skúšajúcich „čo to dokáže.“ Rovnako podnetné sú pre právnikov v oblasti duševného vlastníctva. Opätovne nastolujú otázky týkajúce sa princípov autorského práva: Čo znamená originalita? Kto je autorom? A takisto otázky pred tým neriešené: Aké je postavenie autorov, ktorých pôvodné diela boli použité ako tréningový materiál pri budovaní modelu AI?

Úvod

Za generatívnu umelú inteligenciu pokladáme v tomto článku systémy, ktoré po zadaní textového pokynu používateľom produkujú nový obsah, či už je to text, obrázok, zdrojový kód alebo audio záznam, pričom vygenerovaný výstup je jedinečný. Právne problémy vznikajú nielen na výstupe tohto procesu, čím máme na mysli to, ako má autorské právo nazerať na výsledok vygenerovaný umelou inteligenciou. Neistá je aj situácia na vstupe, čím označujeme

JUDr. Mgr. Katarína Kesselová je absolventkou Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde vykonala aj rigo-

róznú skúšku. Zároveň vyštudovala odbor psychológia na Prešovskej univerzite v Prešove. V súčasnosti pôsobí ako advokátska koncipientka v Košiciach.

to, že algoritmus využil ako svoj tréningový materiál obrovské množstvo existujúcich diel, a to často bez vedomia ich autorov.

Tento príspevok sa sústreďí na tzv. *slabú* umelú inteligenciu, ktorá je limitovaná na vykonávanie iba jedného typu úloh (systém môže viesť motorové vozidlo, ale nebude vedieť hrať šach a naopak). Oproti tomu rozlišujeme *silnú* alebo *všeobecnú* umelú inteligenciu, ktorá by sa (zatiaľ v teoretickej či sci-fi rovine) vyrovnala ľudskej inteligencii s vlastným vedomím.

Slabá umelá inteligencia si *nie je vedomá*

samej seba, hoci môže prejavy ľudskej kognície (a tvorivosti) simulovať. Generatívne modely radíme k strojovému učeniu, keďže na základe zdrojových príkladov a získavaných skúseností zlepšujú svoj výkon a v dôsledku analýzy vzorcov a korelácií môžu reagovať na nové vstupné hodnoty. Ďalej budeme tieto systémy označovať skratkou AI.

Dielo, ktoré bolo zhotovené použitím AI sme doteraz považovali za *dielo vytvorené za pomoci AI (AI-assisted work)*, pričom autorom tohto diela je osoba, ktorá technológiu ovláda a používa ju ako pomôcku pri svojej tvorivej činnosti. Pri používaní AI ako pomôcky „*nie sú namieste úvahy o tom, že autorom by mohol byť robot alebo počítač. Aj keby autorské dielo vytvoril ten najlepší počítač, bude sa považovať za pomocné zariadenie na jeho vytvorenie. Autorom bude osoba, ktorá takéto prostriedky ovláda a riadi.*“¹ Pri súčasných neuronových sieťach, ktoré generujú jedinečné výstupy, sa dostávame k novej kategórii diel.

Generatívne systémy vyžadujú od používateľa minimálny vlastný tvorivý vklad, takže inklinujeme k označeniu *dielo vytvorené umelou inteligenciou (AI-generated work)*. Fyzická osoba v tomto prípade proces tvorby neriadi ani neovláda, okrem toho, že definuje zadanie, či ideu diela, ktorá právnej ochrane autorského práva nepodlieha. Používateľ nad rámec zadania pokynu (myšlienky) ďalej nezasahuje do vyjadrenia či usporiadania diela. To

- 1 Vojčík, P. a kol. (2012). *Právo duševného vlastníctva*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-373-5, 94 s.
- 2 Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 16. 7. 2009 vo veci Infopaq International A/S proti Danske Dagblades Forening. C-5/08.
- 3 <https://google-research.github.io/seanet/musiclm/-examples/>
- 4 „Why did the lawyer refuse to use an AI legal assistant?“ „Because it kept insisting on filing briefs in binary.“ (ChatGPT v. 13. 2. 2023)
- 5 www.aktuality.sk/fotogaleria/-259176/selfie-roka-ma-fotograf-prava-na-fotku-ktoruu-spravila-sama-opica/1/
- 6 People for the Ethical Treatment of Animals
- 7 Hooker, M. (2010). *Naruto v. Slater: One Small Step for a Monkey, One Giant Lawsuit for Animal-Kind*. Dostupné na: www.ssrn.com/abstract=3533194
- 8 <https://caselaw.findlaw.com/us-9th-circuit/1433972.html>
- 9 *Ibid* 8
- 10 *Ibid* 8

- 11 napr. Zurth, P. (2021) Artificial Creativity? A Case Against Copyright Protection for AI Generated Works. In: UCLA Journal of Law & Technology, Volume 25, Issue 2. Dostupné na: www.uclajolt.com/wp-content/uploads/2021/12/-Zurth_Artificial-Creativity.pdf
- 12 napr. Abbott, R., & Shubov, E. (2022). *The Revolution Has Arrived: AI Authorship and Copyright Law*. Dostupné na: www.ssrn.com/abstract=4185327
- 13 napr. Samuelson, P. (1985). Allocating Ownership Rights. In *Computer-Generated Works*, 47 U. Pitt. L. Rev. 1185
- 14 § 13 Autorský zákon č. 185/2015 Z. z.
- 15 Právnická osoba môže byť zhotoviteľom „netvorivej“ databázy *sui generis* podľa § 135 Autorského zákona, čo však nemá relevanciu v diskusii o dielach v zmysle § 3 Autorského zákona.
- 16 Vojčík, P. a kol. (2012). *Právo duševného vlastníctva*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-373-5, s. 87
- 17 www.caselaw.findlaw.com/us-9th-circuit/1433972.html
- 18 Landau, S. S. (2022). Copyright Office Review Board Reaffirms that Human Authorship is a Prerequisite for Copyright Protection. Dostupné na: www.cll.com/CopyrightDevelopmentsBlog/copyright-office-review-board-reaffirms-that-human-authorship-is
- 19 US Copyright Office
- 20 Abbott, R., & Shubov, E. (2022). *The Revolution Has Arrived: AI Authorship and Copyright Law*. Dostupné na: www.ssrn.com/abstract=4185327.
- 21 Compendium of U.S. Copyright Office practices, vydanie 2021, bod 306 v znení: „The U.S. Copyright Office will register an original work of authorship, provided that the work was created by a human being.“

vedie k pochybnosti, či osobu, ktorá AI týmto spôsobom používa, možno označiť za autora, ak podmienkou autorskoprávnej ochrany počnúc rozhodnutím Súdneho dvora EÚ vo veci **Infopaq²** je „vlastná duševná tvorba autora.“

Príkladom grafickej AI je Stable Diffusion, Midjourne alebo Dall-e. Užívateľ zadá požiadavku v textovej forme a generatívny model vytvorí umelecký alebo realistický obrázok korešpondujúci so zadaným textovým pokynom. Na základe textovej požiadavky je možné vygenerovať aj hudbu (MusicLM) a samozrejme ďalší text (Chat GPT-3, Jasper, Writesonic), či už literárny alebo v programovacom jazyku. Pre ilustráciu pokyn, ktorý užívateľ zadáva systému AI, ktorý konvertuje text na hudbu, môže znieť napríklad: „funky skladba so silným tanečným rytmom, výraznou basovou linkou a chytľavou melódiou z klávesov.“³ Pokyn pre textový konverzačný model môže znieť: „povedz vtíp o právnikovi a AI.“⁴

Zadanie od používateľa grafického AI modelu môže znieť: žena pracujúca na počítači od Rembrandta a vygenerovaný obrázok je skutočne v štýle, akoby pochádzal od holandského majstra. Kto je autorom tohto výstupu? Je to Rembrandt, ktorý si ženu pracujúcu na počítači ani nemohol predstaviť? Je to programátor, ktorý zostavil model AI, hoci v čase písania zdrojového kódu žiadny konkrétny algoritmus na *namaľovanie* obrazu s týmto výjavom nenapísal? Alebo používateľ, ktorý sformuloval zadanie? Je to samotná AI?

Doterajšie prípady diel „nie-ludského“ autora

Možnosti pripísania autorstva *nie-ludskému* autorovi sa venovalo iba zopár pomerne bizarných prípadov. Najznámejšia je kauza **Naruto v. Slater**, v ktorej ide o fotografiu zhotovenú opicou.⁵ Pán Slater pri fotografovaní nechal svoj fotoaparát bez dozoru a makak Naruto sa od fotil. Pán Slater chcel využiť vzniknutú *selfie* na komerčné účely a tvrdil, že je autorom fotky. Žalobu proti nemu podala organizácia PETA⁶ ako *zástupca* opice, pričom chcela spravovať jej majetkové autorské práva. Súd žalobu odmietol z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legítimácie, keďže ani americké predpisy neumožňujú zvieratú podať žalobu. Súd sa otázkou, či je podmienkou ochrany diela jeho *vytvorenie človekom*, bližšie nezaoberal, a teda nezodpovedal, či je autorom fotky pán Slater. Keď sa fotka objavila na portáli Wikimedia, pán Slater, tvrdiac svoje autorstvo, žiadal jej odstránenie. Wikimedia to odmietla s odôvodnením, že copyright chráni iba diela zhotovené človekom a keďže predmetnú fotku zhotovilo zviera, podľa názoru portálu je *vo verejnej doméne*.⁷

Podivnou kauzou o *nie-ludskom* autorovi je aj prípad **Urantia v. Maaherra**,⁸ v ktorom sa súd musel vysporiadať s otázkou, či kniha, o ktorej obe strany sporu tvrdia, že *bola nadiktovaná nadpozemskou spirituálnou bytosťou*, môže byť dielom na účely autorskoprávnej ochrany. Podľa súdu si copyright môže nárokovať „*prvá ľudská bytosť, ktorá učenie nadpozemskej bytosti zostavila, koordinovala a usporiadala takým spôsobom, že výsledné dielo ako celok predstavuje originálne autorské dielo.*“⁹ Podľa súdu sa musel vyskytnúť „*nejaký element ľudskej kreativity*“,¹⁰ ktorý postačoval na to, aby šlo o dielo v zmysle autorského práva.

Prístupy k určaniu autorstva diela vygenerovaného umelou inteligenciou

V tejto časti uvedieme, ako možno uvažovať o autorstve k dielu vytvorenému umelou inteligenciou. Okrem kategorického odmietnutia¹¹ alebo prijatia systému AI ako autora diela¹² sa objavujú názory pripisujúce autorstvo programátorovi softvéru umelej inteligencie alebo používateľovi systému,¹³ iní argumentujú za dielo bez autora, resp., že výstup zo systému AI *nie je dielom* na účely autorskoprávnej ochrany

1. Odmietnutie AI ako autora diela

Slovenský Autorský zákon je jednoznačný. Len fyzická osoba môže byť autorom diela spôsobilého ochrany autorského práva.¹⁴ Dôsledkom tejto normy je vylúčenie právnických osôb z postavenia tvorcu ergo pôvodného nositeľa práv. Právnické osoby môžu nadobúdať iba

postavenie odvodené od skutočného autora, napr. vykonávať jeho majetkové práva alebo uzavrieť s autorom licenciu.¹⁵ Kontinentálne autorské právo chápe dielo ako prejav autorovej osobnosti¹⁶ a kreativitu považuje za výlučne ľudskú spôsobilosť. Podľa slovenského Autorského zákona je preto určenie systému AI za autora nemožné.

Za zmienku stojí, že v americkom autorskom zákone výslovná požiadavka na ľudské autorstvo absentuje.¹⁷ V praxi súdy *prirodzene* považovali autorstvo za spôsobilosť, ktorá je jedinečne ľudská.¹⁸ Písomné zakotvenie tejto podmienky sa objavilo až v smernici Amerického úradu pre autorské práva,¹⁹ ktorá upravuje postup administratívneho konania z roku 1973.²⁰ V poslednom vydaní smernice z roku 2021 je uvedené, že úrad zaregistruje pôvodné autorské dielo za predpokladu, že ho vytvoril človek,²¹ resp., že návrh na registráciu zamietne, ak bolo dielo „vytvorené strojom alebo mechanickým postupom, ktorý funguje náhodne alebo automaticky bez akéhokoľvek tvorivého vkladu alebo zásahu ľudského autora.“²² Smernica bola uvedená do praxe v roku 2018, keď pán Thaler požiadal o registráciu obrázku vyrobeného AI, pričom sám ako autora uviedol *Creativity Machine* s tým, že dielo vzniklo „bez akéhokoľvek tvorivého vkladu človeka.“²³ Odvolacia rada úradu potvrdila, že takýto obrázok nemôže úrad zaregistrovať pre nesplnenie podmienky ľudského autorstva. Prípád **Thaler v. Perlmutter**²⁴ bude rozhodovať federálny okresný súd ako správnu žalobu, ktorú pán Thaler podal proti Úradu pre autorské práva. Konanie v čase písania tohto článku prebieha.

2. Priznanie autorstva systému AI (výkon práv majiteľom systémov)

Snahy o priznanie autorstva systému AI sa častejšie objavujú v tradícii systému copyright, ktorý nie je založený na filozofických základoch *droit d'auteur*. Nakoľko americký Copyright Act nedefinuje autora ako fyzickú osobu, medzi tamojšími autormi sa objavujú názory,²⁵ že pojem autor môže zahŕňať aj systémy AI. Tento pohľad pohŕda „romantickou predstavou, že autorstvo je spojené s ľudskou výnimočnosťou.“²⁶ Aj tento názorový tábor si uvedomuje, že AI na rozdiel od fyzickej a právnickej osoby nemôže nadobúdať práva a záväzky. Systém AI na rozdiel od ľudí nebude tvoriť diela v reakcii na stimul finančnej odmeny.²⁷ Ako riešenie preto navrhujú, aby práva z copyrightu vykonával majiteľ AI systému. Zámerom je chrániť investíciu, ktorú majiteľ vynaložil na budovanie systému AI. Predpokladá sa, že ak budú investormi priznané majetkové práva, budú motivovaní k vytváraniu nových systémov AI. Na podporu svojej vízie poukazujú na to, že cieľom amerického copyrightu je prinášať benefit verejnosti sprístupňovaním nových diel. Navrhovanou úpravou zamýšľajú „povzbudiť ľudí, aby vyvíjali a využívali tvorivú umelú inteligenciu na vytváranie a šírenie spoločensky hodnotných diel, čím sa dosiahne cieľ autorského práva.“²⁸ Právna konštrukcia má byť analógiou k zamestnaneckému dielu²⁹ alebo dielu na objednávku,³⁰ hoci, samozrejme, systém AI nie je v pracovnom pomere ani inom zmluvnom záväzku s osobou, ktorá systém AI prevádzkuje, lebo nemá právnu subjektivitu.

V prospech výkonu majetkových práv majiteľom systému AI je právna istota, predvídateľnosť (odpadá nutnosť posudzovať, kto vložil do diela svoj tvorivý vklad) a všeobecný princíp občianskeho práva, že vlastníci veci je oprávnený požívať jej plody a úžitky.³¹ V podmienkach používania systémov AI nachádzame ustanovenia o tom, že prevádzkovateľ systému „postupuje používateľovi AI práva na použitie vygenerovaného diela“ alebo „k nemu poskytuje licenciu“,³² teda sa zjavne považuje za osobu, ktorá k vygenerovanému výstupu vykonáva práva vyplývajúce z amerického autorského práva. Súčasne európske autorské právo však neumožňuje, aby ekonomické investície alebo vynaložené úsilie ako také odôvodnili ochranu autorským právom, ak toto úsilie a schopnosti „nevyjadrujú nijakú originalitu.“³³

3. Používateľ systému AI

Ak fyzická osoba používa pri tvorbe diela technické zariadenie, autorom je osoba, ktorá prístroj ovláda a riadi. Technické zariadenie je iba nástrojom používateľa, ktorý je osobne činný pri vyjadrení diela do zvolenej formy. Pri použití počítačového programu nemáme pochybnosti, že síce program na editáciu textu pomáha používateľovi zachytiť dielo do vnímateľnej podoby, opraviť preklepy, poradiť pri kostrbatej štylistike alebo navrhnúť synonymum, ide len o nástroj a autorom textu je fyzická osoba.³⁴

22 Ibid 21, bod 313.2: „*The Office will not register works produced by a machine or mere mechanical process that operates randomly or automatically without any creative input or intervention from a human author.*”

23 Ibid 18

24 Thaler v. Perlmutter, D. D. C., No. 22-cv-01564

25 Abbott, R., & Shubov, E. (2022). *The Revolution Has Arrived: AI Authorship and Copyright Law*. Dostupné na: www.ssrn.com/abstract=4185327.

26 Ibid 25

27 Ibid 25

28 Ibid 25

29 Majetkové práva autora k zamestnaneckému dielu vykonáva vo svojom mene a na svoj účet zamestnávateľ, ak nie je dohodnuté inak.

30 Ak autor vytvoril dielo na objednávku, platí, že udelil súhlas na jeho použitie na účel vyplývajúci zo zmluvy, ak nie je dohodnuté inak.

31 Matulionyte, R. & Lee, J. (2022): Copyright in AI-generated works: Lessons from recent developments in patent law. Dostupné na www.script-ed.org/article/-copyright-in-ai-generated-works-lessons-from-recent-developments-in-patent-law/

32 Terms of Use: <https://openai.com/terms/> („OpenAI hereby assigns to you all its right, title and interest in and to Output“) alebo Terms of Service: <https://docs.midjourney.com/docs/terms-of-service> („Midjourney grants You a license to the Assets under the Creative Commons Non-commercial 4.0 Attribution International License“)

33 bod 42 rozsudku Súdneho dvora EÚ z 1. 3. 2012 vo veci Football Dataco Ltd a i. proti Yahoo! UK Ltd a i. C-604/10.

34 Gervais, D. J. (2019). The machine as author. *Iowa Law Review*, Vol. 105, Vander-

- bilt Law Research Paper No. 19 – 35. Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=3359524>.
- 35 článok 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES z 12. 12. 2006 o lehote ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv
- 36 § 3 ods. 5 Autorský zákon
- 37 van Gompel, S. (2014). Creativity, autonomy and personal touch: A critical appraisal of the CJEU's originality test for copyright. In M. van Eechoud (Ed.), *The work of authorship* (95 – 143). Amsterdam University Press
- 38 fotografie, databázy, počítačové programy a ostatné diela
- 39 Husovec, M. (2012) Judikatórna harmonizácia pojmu autorského diela v únijnom práve. In: *Bulletin slovenskej advokácie*, č. 12, s. 16 – 19; Husovec, M. (2011). K európskemu „prepisovaniu“ pojmových znakov autorského diela. In: *Duševné vlastníctvo*, č. 4, s. 24 – 27.
- 40 bod 91 – 93 rozsudku Súdneho dvora EÚ z 1. 12. 2011 vo veci *Eva-Maria Painer proti Standard VerlagsGmbH a i.*, C-145/10.
- 41 angl. *personal touch*, franc. *touche personnelle*. V slovenskom preklade rozsudku preložené ako *osobný štýl*.
- 42 Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 1. 3. 2012 vo veci *Football DataCo Ltd a i. proti Yahoo! UK Ltd a i.* C-604/10.
- 43 bod 30 – 31 rozsudku Súdneho dvora EÚ z 12. 9. 2019 vo veci *Cofemel Sociedade de Vestuário SA proti G-Star Raw CV*. C-683/17.
- 44 Samuelson, P. (1986). Allocating Ownership Rights. In *Computer-Generated Works*, 47 *U. Pitt. L. Rev.* 1185
- 45 Pre zjednodušenie nerozlišujeme, či ide o fyzickú osobu programátora alebo o právnickú osobu, ktorá zamestnáva programátorov a vykonáva majetkové práva k softvéru.

Pri fotografii, pre ktorú je typická nutnosť použitia zariadenia na zachytenie reality, Autorský zákon (v súlade s príslušnou smernicou)³⁵ zľavuje z požiadavky *jedinečnosti*, ktorú musia spĺňať diela z oblasti literatúry, umenia a vedy a za fotografické dielo považuje „zachytenie obrazu prostredníctvom fotografického technického zariadenia, ak je výsledkom tvorivej duševnej činnosti autora.“³⁶ Z tejto definície a *contrario* vyplýva, že ak zachytený obraz nie je výsledkom tvorivej duševnej činnosti fyzickej osoby, fotografia nie je fotografickým dielom na účely autorskoprávnej ochrany. Tejto línie sa držíme aj pri úvahách, či používateľ systému AI, ktorý iniciuje vytvorenie diela, by mal byť považovaný za autora. Latka *tvorivej duševnej činnosti autora* v praxi leží nízko a aj diela s minimálnou tvorivosťou majú nárok na ochranu autorského práva.³⁷ Vymedzenie kľúčového pojmu dielo podlieha prostredníctvom rozhodovacej činnosti Súdneho dvora EÚ ďalšej harmonizácii, a to nielen medzi členskými štátmi, ale aj medzi kategóriami diel,³⁸ k tomu viac na stránkach tohto Bulletinu písal M. Husovec (2012).³⁹

Ak má byť fotografia dielom, musí byť výsledkom *tvorivej duševnej činnosti autora*, čo v zmysle rozhodnutia SDEÚ vo veci **Painer** znamená, že „*autor si v prípravnej fáze môže zvoliť kompozíciu, postoj fotografovanej osoby či osvetlenie. Pri snímaní si môže zvoliť rámovanie, uhol pohľadu alebo vytváranú atmosféru. Napokon pri vytlačení negatívu si môže autor vybrať medzi rôznymi existujúcimi technikami vyvolania tú, ktorú hodlá použiť, alebo môže tiež na úpravu použiť softvér. Prostredníctvom týchto jednotlivých rozhodnutí tak môže autor fotografického portréту vytvorenému dielu vtlačiť svoj osobný štýl. Preto pokiaľ ide o fotografický portrét, priestor autora na využitie svojich tvorivých schopností nie je nutne obmedzený či dokonca neexistujúci.*“⁴⁰ Tento právny názor Súdny dvor EÚ rozvinul rozhodnutím **Football DataCo**, v ktorom uviedol, že kritérium *osobného štýlu*⁴¹ nie je splnené, ak vytvorenie (v tomto prípade databázy) je „*určené technickým hľadiskom, pravidlami alebo obmedzeniami, ktoré neponechávajú priestor pre tvorivú slobodu,*“⁴² čo ďalej potvrdil v rozhodnutí **Cofemel**.⁴³

Je otázne, či používateľ AI môže zanechať *osobný odtlačok (osobný štýl)* vo výstupe, ktorý umelá inteligencia vygeneruje na základe textového vstupu. Priestor používateľa AI na využitie tvorivých schopností bude z nášho pohľadu obmedzenejší než pri fotografovaní. Používateľ tvorbu diela riadi výhradne tým, že má možnosť preformulovať pôvodný pokyn a dopĺňať ho a tiež tým, že si z viacerých ponúknutých výstupov naservírovaných AI niektorý vyberie. Miera *osobného odtlačku* závisí aj od miery špecifikácie zadania. Pokyn *zátišie, mesto alebo líška* je generický a úloha počítača v procese tvorby tohto výstupu je taká vysoká, že autorstvo používateľa sa stáva ťažšie obhajiteľné⁴⁴ než pri zadaní, v ktorom používateľ vyjadří svoju víziu, napr. *roztomilá líška oblečená ako detektív vo futuristickom temnom meste, kinematografický štýl* alebo *spiaca líška, kaligrafia čiernym štetom na papyruse, ázijský štýl*. Pokiaľ súdy zhodnotia, že úloha používateľa systému AI je taká obmedzená, že nemôže uplatniť slobodnú voľbu počas generovania výstupu, používateľ sa nemôže kvalifikovať ako autor výstupu.

4. Programátor systému AI

Programátor⁴⁵ modelu AI má nepochybne autorské práva na zdrojový kód. Keďže stojí *pri zrode* systému AI, mal by mať automaticky autorské práva na všetko, čo je AI spôsobilá vytvoriť? Programátor nie je schopný predvídať, ako bude vyzeráť výstup⁴⁶ – konkrétne dielo. Programátor vytvára *predpoklad* pre vygenerovanie výstupu, ale netvorí dielo samotné. Priznanie práv osobe, ktorá vytvorí len potenciál pre vytvorenie diela, ale nie jeho vyjadrenie v konkrétnej forme, by bolo porušením princípu autorského práva.⁴⁷

V Spojenom kráľovstve sa na rozdiel od väčšiny ostatných krajín rozhodli zakotviť normatívnu právnu fikciu s cieľom chrániť počítačom vytvorené diela, ktoré nemajú ľudského tvorcu.⁴⁸ Zákon za autora považuje „*osobu, ktorá vykonala opatrenia potrebné na vytvorenie diela,*“⁴⁹ aj keď nebol skutočným autorom. Pri počítačovo generovaných dielach je skrátené obdobie právnej ochrany na 50 rokov od vytvorenia, na rozdiel od diel fyzických osôb, pri ktorých je to 70 rokov od smrti autora.⁵⁰ Priniesla táto právna úprava rozlúsknutie problému pripísania autorstva? Nezdá sa. Osobou, ktorá *vykonala opatrenia potrebné na vytvorenie diela* môže byť okrem programátora zdrojového kódu aj používateľ systému zadávajúci pokyn

k vytvoreniu konkrétneho výstupu a môže ním byť aj osoba, ktorá zvolila a zhromaždila materiál na tréning AI alebo aj samotný investor projektu.⁵¹ Aj Spojené kráľovstvo svojho času podliehalo výkladu Súdneho dvora EÚ a je dôvodné namietiť, že takéto nastavenie (oddelenie autorstva a kreativity) nie je v súlade s požiadavkou *vlastnej tvorivej duševnej činnosti* a požiadavky *osobného odtlačku*.

5. Výstup z generatívnej AI nie je dielom

Autorské práva môžu vzniknúť len vtedy, ak výstup spĺňa definíciu diela. O splnení definícií týchto znakov možno mať pri generatívnej AI pochybnosti. Systémy AI sú síce schopné generovať vysoko sofistikované, *quasi-dielo*, ale „kvalita týchto výstupov by sa nemala mylné považovať za dôkaz tvorivosti.“⁵² Výstupy sú skôr výsledkom analytickej a štatistickej činnosti algoritmu než duševnej činnosti. Ak programátorovi ani používateľovi nemožno pripísať autorstvo, potom umelou inteligenciou vygenerovaný výstup môže byť „bez autorný“⁵³ a nebude predmetom autorského práva.

Prezentované sú aj názory, že „diela vytvorené umelou inteligenciou nemôžu byť v EÚ chránené autorským právom, ale mohli by sa na ne vzťahovať práva príbuzné autorskému právu“⁵⁴ alebo predpisy o nekalej súťaži. Práva súvisiace s autorským právom sú dnes harmonizované v rôznych sektoroch (napr. výkonní umelci, výrobcovia zvukového záznamu, vysielatelia), ale úprava k výstupom AI zatiaľ chýba. Základnou otázkou je, komu by *sui generis* práva mali v takom prípade prislúchať.

Problémy na vstupe – výnimka na vyťažovanie dát

Autorskoprávne problémy na vstupe vyplývajú z toho, že systémy AI nevyhnutne potrebujú na strojové učenie existujúce diela a často čerpajú obsah nachádzajúci sa na internete, ktorý podlieha rôznym právnym režimom. Tak sa autorom môže stať to, čo komiksovej ilustrátorky,⁵⁵ ktorá nevedela, že jej diela boli súčasťou dát na tréning umelej inteligencie. Prišla na to až vo chvíli, keď sa začali objavovať grafiky, ktoré nenakreslila, s jej rukopisom, teda výstupy, ktoré vytvoril systém AI na základe zadania používateľa *vytvoriť obrázok v štýle tejto autorky*. Rozčarovanie ilustrátorky je pochopiteľné. Keďže štýl autorskoprávnej ochrane nepodliehajú, môže autorka ochrániť svoju tvorbu pred týmto spracovaním?

Je potrebné zodpovedať, či pôvodné dielo pripúšťa *fair use* použitie (podľa amerického systému copyright),⁵⁶ resp. či v európskom kontexte patrí medzi zákonné výnimky, ktoré by umožnili prevádzkovateľovi systému AI obmedziť práva autora a použiť jeho dielo bezodplatne ako tréningový materiál pre AI. Z pohľadu harmonizovaného európskeho práva prichádza do úvahy výnimka **použitia diela pri čerpaní údajov**,⁵⁷ ktorým sa rozumie „akákoľvek automatizovaná analytická technika zameraná na analýzu údajov v digitálnej forme s cieľom získať vzory, trendy, korelácie“⁵⁸ (**data mining**). Táto výnimka umožňuje počítačovú analýzu veľkého množstva údajov s cieľom získať nové poznatky. Môže sa týkať veľkých textových korpusov, ktoré slúžia na skúmanie syntaktických alebo gramatických vzorov, dátovej žurnalistiky a rozmanitého vedeckého, sociálneho aj umeleckého využitia.⁵⁹ Pri tejto výnimke nedochádza k rozmnožovaniu diela v obvyklom zmysle, lebo dielo sa nespístupňuje ďalším osobám (novému publiku). Výnimka chráni *informácie*⁶⁰ *obsiahnuté v diele*, ktoré sú využité na automatizovanú výpočtovú analýzu a následnú produkciu nových výstupov.

Podľa európskej výnimky autorské práva neporuší osoba, ktorá bez súhlasu autora dielo použije „*vyhotovením rozmnoženiny pri čerpaní údajov, ak takéto použitie nie je výslovne vyhradené*.“⁶¹ Táto výnimka nie je obmedzená na okruh beneficentov (neobmedzuje sa na uplatnenie knižnicou, školou a podobne) ani na účel, čím je umožnený aj potenciálny komerčný účel. Autor sa však môže proti tomuto nakladaniu s dielom vopred ohradiť (formou opt-out) a využitiu výnimky zabrániť. Výhradu možno vykonať formou metadát a strojovo čitateľných prostriedkov (napr. robot.txt) v podmienkach webového sídla alebo služby, zmluvnými dohodami alebo jednostranným vyhlásením.⁶²

46 Ibid 44

47 Ibid 44

48 Section 178 Copyright, Designs and Patents Act

49 Section 9 (3) CDPA: In the case of a literary, dramatic, musical or artistic work which is computer-generated, the author shall be taken to be the person by whom the arrangements necessary for the creation of the work are undertaken.

50 Section 12 (7) CDPA: If the work is computer-generated (...) and copyright expires at the end of the period of 50 years from the end of the calendar year in which the work was made.

51 www.roboticslawjournal.com/-analysis/robot-art-the-uk-copyright-implications-of-artificial-intelligence-generated-art-75379638

52 Quintais: Copyright and Artificial Creation: Does EU Copyright Law Protect AI-Assisted Output?

53 Ginsburg, C. J. & Budiardjo, A. L. (2019). Authors and Machines. In Berkeley Technology Law Journal, 34(2). 343 – 448

54 Hugenholtz P. B. et al (2020) Trends and developments in artificial intelligence: challenges to the intellectual property rights framework (IViR and JIIP). Final report for the European Commission. Dostupné na: [https://op.europa.eu/-en/publication-detail/-/publication/394345a1-2ecf-11eb-b27b-01aa75ed71a1/-language-en](https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/394345a1-2ecf-11eb-b27b-01aa75ed71a1/-language-en)

55 Andersen, S. (2022). The Alt-Right Manipulated My Comic. Then A. I. Claimed It. Opinion. Guest Essay. Dostupné na: www.nytimes.com/2022/12/31/opinion/sarah-andersen-how-algorithm-to-ok-my-work.html

56 §107 US Copyright Act

57 § 51c Autorský zákon preberajúci výnimku z Článku 4

smernice 2019/790 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES

58 § 51b ods. 2 Autorský zákon

59 Hugenholtz, P. B. (2019).

The New Copyright Directive: Text and Data Mining (Articles 3 and 4). Dostupné na: www.copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/07/24/the-new-copyright-directive-text-and-data-mining-articles-3-and-4/

60 To je aj jedným z dôvodov kritiky novej výnimky, pozri napr. Margoni, T. & Kretschmer, M. (2022). A Deeper Look into the EU Text and Data Mining Exceptions: Harmonisation, Data Ownership, and the Future of Technology, *GRUR International*, Volume 71, Issue 8

61 § 51c Autorský zákon

62 dôvodová správa k zákonu č. 71/2022 Z. z.

63 Táto podmienka v texte slovenskej transpozície v § 51c Autorského zákona chýba.

64 Varese, E. (2023). Can generative artificial intelligence rely on the copyright text and data mining (TDM) exception for its training? Dostupné na: www.gamingtechlaw.com/2023/02/artificial-intelligence-training-copyright-tdm-exception/

65 Roberts, A. & Godement, A. (2022). Who owns the copyright in AI-generated art? Dostupné na www.lexology.com/library/detail.aspx?g=fd1e9201-c746-42b4-b3c2-348dfe7ea31d

66 Andersen, S., hostka v epizóde *Elon's Crumbling Empire + Generative A. I. Goes to Court* podcastu *Hard Fork*, 20. 1. 2023. Dostupné na: www.nytimes.com/2023/01/20/podcasts/20hard-fork-elon-empire-artists-ai.html

Vývojári AI systémov, ktorí zamýšľajú použiť autorské diela na tréning generatívnej umelej inteligencie, by v zmysle čl. 4 Smernice o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu mali (1) extrahovať iba diela, ktoré sú „zákonne dostupné,“⁶³ (2) preveriť, že vykonávateľ autorských práv si nevyhradil takéto použitie diela, (3) získané rozmnoženiny a extrakcie uchovávať len tak dlho, ako je to potrebné na účely extrakcie.⁶⁴ Používateľom diel z generatívnych AI systémov zase advokáti odporúčajú vyhýbať sa pri formulácii zadaní menám autorov alebo ich diel – osobitne tých, ktoré sú naďalej pod autorskoprávnou ochranou.⁶⁵

V Spojených štátoch, kde výnimky z práva copyright nie sú taxatívne vymenované, neexistuje výslovná výnimka umožňujúca vyťažovanie textu a údajov. Môže však ísť o tzv. *fair use* použitie s obdobným dopadom, že autori pôvodných diel budú musieť strpieť použitie diel na čerpanie dát umelou inteligenciou. U niektorých autorov to vyvoláva nevôľu a domáhajú sa ochrany svojich skorších diel, ktorými bol systém AI *nakrmený* a žiadajú *tri C: credit, consent, compensation*,⁶⁶ čiže byť označený ako autor pôvodného diela, možnosť vyjadriť súhlas s použitím diela umelou inteligenciou (na princípe opt-in) a kompenzáciu za použitie diela systémom AI. Interpretácia doktríny *fair use* prináleží súdom a tie zatiaľ nemali možnosť posúdiť, či *spravodlivým použitím* nelicencovaného diela je jeho vyťaženie na účely tréningu AI. To sa ale čoskoro zmení.

Žaloby autorov proti využívaniu diel umelou inteligenciou

Použitie obrázkov ako tréningového materiálu pre systém AI bez súhlasu držiteľov autorského práva je premetom žaloby spoločnosti Getty Images, ktorá podniká v oblasti licencovania grafických diel, proti Stability AI. Žalobca tvrdí, že jeho webová databáza obrázkov bola *vydolaná* a použitá bez patričnej licencie žalovanou spoločnosťou, ktorá prevádzkuje systém AI s názvom Stable Diffusion. Žaloba podaná v januári 2023 v Londýne uvádza, že Stability AI čerpala až 12 miliónov obrázkov.⁶⁷ Výstupy z generatívneho modelu sú podobné až do tej miery, že obsahujú obdobu vodoznaku, ktorý sa nachádza na pôvodných obrázkoch na stránke Getty.⁶⁸ Systém AI pravdepodobne považuje vodoznak *gettyimages* za integračnú súčasť grafiky, a preto ho umiestňuje aj na svoje výstupy. V USA podalo niekoľko umelcov podobnú žalobu proti spoločnostiam Stability AI a Midjourney, v ktorej rovnako tvrdia, že ich diela chránené autorským právom boli bez licencie použité na tréning modelov umelej inteligencie.⁶⁹ Ide o prvé žaloby, ktorými autori, resp. držitelia majetkových práv namietajú proti vyťažovaniu dát prevádzkovateľmi systémov umelej inteligencie. Súd bude musieť posúdiť, či tréning systému AI využíva autorské diela v súlade s *fair use* doktrínou.

Záver

Autorské dielo je podľa súčasnej definície SDEÚ *vlastným duševným výtvorom autora*. Autor musí mať k dispozícii určitý priestor pre tvorivé rozhodnutia (nemôže byť limitovaný technickými, funkčnými alebo inými obmedzeniami), tento musí využiť, aby v diele zanechal *osobný odtlačok*. Podľa rozsudku **Painer** sa tvorivé rozhodnutia môžu vyskytnúť v troch fázach: prípravná fáza (konceptia), realizácia a finalizácia (redakcia).⁷⁰ Pokiaľ fyzická osoba vyjadrila vlastnú duševnú tvorbu a vytvorila *dielo za pomoci AI ako nástroja*, bude jeho autorom. Súčasný automatizovaný rozhodovanie neuronových sietí schopných strojového učenia „*prerušuje príčinnú súvislosť medzi človekom (autorom kódu alebo používateľom) a výstupom.*“⁷¹ Pri generatívnych systémoch typu *text-to-image* realizácia diela prebieha bez zásahu človeka. V prípravnej fáze používateľ môže mať postačujúci *všeobecný autorský zámer* (dostatočne konkrétne zadanie), ale nemusí (ak používa všeobecné a krátke zadanie formou *skúsime a uvidíme*). V redakčnej fáze si používateľ môže zvoliť medzi obvykle štyrmi grafickými výstupmi vygenerovanými umelou inteligenciou. Čím slabšia je možnosť

tvorivej slobody fyzickej osoby, tým ťažšie je obhájiť kvalifikáciu výstupu ako diela s príslušnými autorskými právami.

Právna prax musí spresniť odpoveď na otázku, či používanie autorských diel v procese strojového učenia porušuje práva autorov. Európska únia vytvorila výnimku umožňujúcu komerčné a nekomerčné využitie diela na vyťažovanie textu a dát – pokiaľ sa autor neohradí. V Spojených štátoch a Spojenom kráľovstve sa objavili prvé žaloby na určenie prípustnosti používania obrázkov chránených autorským právom na tréning umelej inteligencie bez súhlasu a kompenzácie autorov. ■

RESUMÉ

Generatívna umelá inteligencia a výzvy autorského práva

Článok sa venuje autorskoprávnym otázkam vznikajúcim pri systémoch generatívnej umelej inteligencie typu text-to-image. Ako prvé sú opísané možné spôsoby určenia autorstva k vygenerovanému výstupu, a to pripísanie autorstva používateľovi, programátorovi, resp. majiteľovi systému a dôvody brániace určaniu samotného systému AI za autora. Po druhé, príspevok sa zameriava na použitie existujúcich diel ako vstupných dát pri tréňovaní modelu neurónových sietí. Prezentovaná je európska výnimka na použitie diela pri čerpaní údajov a prvé súdne spory ohľadom spravodlivého použitia (fair use) v americkom prostredí.

SUMMARY

Generative Artificial Intelligence and the Challenges of Copyright Law

This article deals with copyright issues related to text-to-image generative AI systems. First, possible ways of working out who is the author to the generated output are described, namely, affording copyright protection to the user, computer programmer or the owner of the system, and the reasons preventing the AI system itself from being determined as the author. Second, the article focuses on the use of existing works as input data in training a neural network model. The European exception to the use of a work in data mining is presented, as well as first court cases concerning fair use in the USA.

ZUSAMMENFASSUNG

Generative künstliche Intelligenz und Anforderungen des Urheberrechtes

Der Artikel widmet sich den Fragen des Urheberrechtes, die bei den Systemen der generativen künstlichen Intelligenz Typ Text-to-Image entstehen. Als erstes sind die möglichen Modalitäten bei der Feststellung der Urheberschaft zum generierten Austritt, und zwar die Zusprechung der Autorenschaft dem Benutzer, dem Programmierer bzw. dem Besitzer des Systems beschrieben sowie die Gründe, die die Feststellung des AI Systems zum Autor selbst, verhindern. Zum anderen ist der Beitrag auf die Verwendung von bestehenden Werken als Eingangsdaten beim Training des Modells von Neuronetzen gerichtet. Präsentiert wird auch die europäische Ausnahme für die Nutzung des Werkes bei Inanspruchnahme von Daten und die ersten Gerichtsstreitigkeiten wegen einer gerechten Nutzung (fair use) in der amerikanischen Umgebung.

67 www.scribd.com/document/624165761/Getty-Lawsuit-Against-Stable-Diffusion

68 www.newsroom.getty-images.com/en/getty-images/-/Getty-images-statement

69 www.gizmodo.com/free-ai-art-stability-midjourney-deviantart-sued-getty-1849995371

70 Hartman, Ch., et al. (2020). Trends and Developments in Artificial Intelligence – Challenges to the Intellectual Property Rights Framework- Final Report". European Commission.

71 Gervais, D. J. (2019). The machine as author. Iowa Law Review, Vol. 105, Vanderbilt Law Research Paper No. 19 – 35. Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=3359524>.

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu SR

Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným trestným stíhaním voči osobe, ktorá zomrela v priebehu trestného konania

Vo výnimočných prípadoch možno vychádzať z nezákonnosti trestného stíhania konkrétnej osoby, ktorej bolo stíhanie zastavené z objektívnej príčiny jej smrti, keď konečné rozhodnutie v trestnom konaní zakladajúce nezákonnosť trestného stíhania ostatných spoluobvinených, neobsahuje rozdielne posúdenie skutku voči zomrelej osobe, resp. z neho nevyplývajú žiadne špeciálne okolnosti pre takéto rozdielne posúdenie. V takýchto prípadoch by bolo v rozpore s dobrými mravmi a účelom zákona č. 514/2003 Z. z., aby sa štát zbavil zodpovednosti za škodu len z toho dôvodu, že dotknutá osoba v priebehu trestného konania zomrela a nebolo tak možné voči nej zastaviť trestné stíhanie z dôvodu, že skutok nebol trestným činom, ale len formálne z dôvodu jej úmrtia. Premlčacia lehota na uplatnenie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. zomrelej osoby začne plynúť rovnako ako u spoluobvinených právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení ich trestného stíhania z dôvodu, že skutok pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie, nie je trestným činom.

*Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. apríla 2023
sp. zn. 7Cdo/98/2021*

Dotknuté ustanovenia:

- § 6 ods. 1, § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov
- čl. 46 ods. 3 Ústavy SR

Rozsudkom okresného súdu potvrdeného odvolacím súdom bola žalovanej Slovenskej republike uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu škody, ktorá jej mala byť spôsobená nezákonným rozhodnutím – uznesením o vznesení obvinenia v trestnom konaní, ktoré bolo následne voči žalobkyni zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Súd priznal žalobkyni aj náhradu škody spôsobenú vznesením obvinenia voči jej manželovi, ktorý v priebehu trestného konania zomrel, a vzhľadom na to bolo trestné stíhanie voči nemu zastavené. Podľa súdu zastavenie trestného stíhania pre neprípustnosť z dôvodu smrti osoby nemôže viesť k tomu, že žalovaná neponesie zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie v prípade, ak je zrejmé, že aj proti osobe, ktorá síce zomrela, by bolo trestné stíhanie neskôr zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bola stíhaná, nie je trestným činom. Opačný výklad by viedol k extrémnej nespravodlivosti a nenaplneniu účelu zákona č. 514/2003 Z. z.

Najvyšší súd SR na základe dovolania žalovanej dospel k záveru, že dovolanie proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu je prípustné, avšak nie je dôvodné.

Z odôvodnenia:

Nezákonným rozhodnutím, na základe ktorého si žalobkyňa uplatňovala nárok na náhradu škody, bolo rozhodnutie o vznesení obvinenia voči žalobkyni, ako aj manželovi žalobkyne. Od momentu právoplatného skončenia trestného stíhania bez uznania viny splňali žalobkyňa a jej manžel v časti náhrady nákladov vynaložených na obhajobu v trestnom konaní všetky podmienky pre priznanie náhrady škody.

Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené zastavením konania v dôsledku smrti obvineného, ak neskorší výsledok trestného konania určil, že skutok, za ktorý bol obvinený, nie je trestným činom, treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy SR,¹ ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona,² teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca.

Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania, je neskorší výsledok trestného konania (4Cdo/183/2009).

Zo súdneho spisu vyplýva, že manželovi žalobkyne bolo vznesené obvinenie za také skutky, za ktoré bolo vznesené obvinenie v konaní aj iným osobám. Následne však bolo preukázané, že žiadne z konaní, pre ktoré bolo vznesené obvinenie (aj manželovi žalobkyne) nemalo charakter trestnej činnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené by bolo v rozpore s dobrými mravmi a účelom zákona č. 514/2003 Z. z., aby sa žalovaná zbavila zodpovednosti za škodu len z toho dôvodu, že manžel žalobkyne v priebehu trestného konania zomrel a nebolo tak možné voči nemu zastaviť trestné stíhanie z dôvodu, že skutok nebol trestným činom, ale len formálne z dôvodu jeho úmrtia.

Vo výnimočných prípadoch možno vychádzať z nezákonosti trestného stíhania konkrétnej osoby, ktorej bolo stíhanie zastavené z objektívnej príčiny jej smrti, keď konečné rozhodnutie v trestnom konaní zakladajúce nezákonnosť trestného stíhania ostatných spoluobvinených, neobsahuje rozdielne posúdenie skutku voči zomrelej osobe, resp. z neho nevyplývajú žiadne špeciálne okolnosti pre takéto rozdielne posúdenie.

Premlčacia lehota na uplatnenie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. zomrelej osoby v tomto prípade začne plynúť rovnako ako u spoluobvinených právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení ich trestného stíhania z dôvodu, že skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie, nie je trestným činom (t. j. rozhodnutie z ktorého vyplýva nezákonnosť trestného stíhania spoluobvinených). Práve z tohto momentu je možné vyvodiť či predpokladať nezákonnosť trestného stíhania aj voči zomrelej osobe. Nemožno sa teda stotožniť s argumentáciou žalovanej, že už právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania z dôvodu, že manžel žalobkyne zomrel bolo možné zistiť nezákonnosť rozhodnutia. V tomto čase nebolo možné ešte ani určiť, že došlo k vzniku škody a predovšetkým ustáliť, že za škodu zodpovedá štát.

Najvyšší súd SR vzhľadom na uvedené dôvody dovolanie žalovanej ako nedôvodné podľa § 448 CSP zamietol.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

1 Čl. 46 ods. 3 Ústavy SR:
Každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

2 Čl. 1 ods. 1 Ústavy SR:
Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Dôsledky oneskoreného informovania o práve nevypovedať na trestné konanie

Články 3 a 4, ako aj článok 8 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní v spojení s článkami 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá súdu rozhodujúcemu vo veci samej, konajúcemu v trestnej veci, zakazuje, aby na účely vyhlásenia konania za neplatné skúmal ex offio porušenie povinnosti príslušných orgánov podľa týchto článkov 3 a 4 bezodkladne informovať podozrivé alebo obvinené osoby o ich práve odoprieť výpoveď, pokiaľ tieto osoby neboli zbavené konkrétnej a účinnej možnosti prístupu k advokátovi v súlade s článkom 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody, a to v prípade potreby na základe využitia právnej pomoci za podmienok stanovených v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1919 z 26. októbra 2016 o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a pre vyžiadané osoby v konaní o európskom zatykači, a pokiaľ samotné tieto osoby, rovnako ako prípadne ich obhajca, mali právo na prístup k svojmu spisu a právo namietať toto porušenie v primeranej lehote v súlade s článkom 8 ods. 2 smernice 2012/13.

*Rozsudok Súdneho dvora z 22. júna 2023 vo veci C-660/21,
K. B. a F. S. – ECLI:EU:C:2023:498.*

V centre záujmu Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) boli dôsledky oneskoreného informovania podozrivej osoby o práve nevypovedať na priebeh trestného konania, alebo konkrétnejšie otázka, či má súd členského štátu, pred ktorým prebieha trestné konanie, túto okolnosť ex offio vyhodnocovať.

V súvislosti s prameňmi práva Európskej únie je potrebné rozlišovať medzi povinnosťou štátu garantovať podozrivej alebo obvinenej osobe právo nevypovedať na jednej strane a povinnosťou štátu zabezpečiť informovanie podozrivej alebo obvinenej osoby o existencii práva nevypovedať na strane druhej. Kým prvá uvedená povinnosť vyplýva zo smernice 2016/343 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní, tak druhá je predpokladaná smernicou 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní (ďalej len „smernica 2012/13“). Francúzsky súd, pred ktorým sa vedie trestné konanie, síce svoju prejudiciálnu otázku formuloval tak, že sa týkala výkladu oboch uvedených smerníc, ale Súdny dvor obmedzil svoju odpoveď len na výklad smernice 2012/13 a to vo svetle článku 47 Charty základných práv EÚ (ďalej len „Charta“) týkajúceho sa práva na spravodlivé prejednanie veci, ako aj článku 48 Charty týkajúceho sa prezumpcie nevinoty a práva na obhajobu. V trestnom konaní vedenom pred francúzskym súdom totiž došlo k vykonaniu niektorých vyšetrovacích úkonov a k získaniu vyjadrení

od podozrivých osôb ešte pred tým, ako boli tieto poučené o svojich právach, v konaní pred vnútroštátnym súdom je teda nesporné, že dotknuté osoby boli informované o práve nevyповедаť, ale oneskorene. Stalo sa tak až po tom, čo im boli kladené otázky, boli zaznamenané ich vyjadrenia svedčiace v ich neprospech a po tom, čo bola uskutočnená prehliadka ich motorového vozidla, pri ktorej boli nájdené usvedčujúce dôkazy.

Francúzska právna úprava, tak ako je vykladaná francúzskym Cour de cassation, zakazuje súdu konajúcemu vo veci samej posudzovať nezákonnosť takto získaných dôkazov ex offio. Mohol by to urobiť len na základe námietky obvineného alebo jeho advokáta uskutočnenej pred akýmkoľvek úkonom obhajoby vo veci samej. To znamená, že francúzsky trestný súd konajúci vo veci samej nesmie ex offio skúmať okrem iného porušenie povinnosti bezodkladne informovať podozrivého alebo obvineného o práve odoprieť vypovedať.

Súdny dvor pripomenul, že smernica 2012/13 predpokladá nielen právo podozrivého alebo obvinenej osoby byť informovaný o práve nevyповедаť, ale v článku 8 ods. 2 predpokladá aj právo namietať v súlade s postupmi predpokladanými vnútroštátnym právom voči neposkytnutiu predmetnej informácie. Toto právo namietať sa vzťahuje aj na situáciu, keď informácia o práve nevyповедаť bola poskytnutá oneskorene, tak ako v tomto prípade. V súvislosti s právom namietať neposkytnutie, resp. oneskorené poskytnutie informácie o práve nevyповедаť sa však uplatní procesná autonómia členských štátov, keďže smernica 2012/13 v tomto kontexte neuvádza žiadne detaily a odkazuje na vnútroštátnu právnu úpravu. Členské štáty teda disponujú voľnou úvahou pri úprave spôsobov a lehôt pre namietanie porušenia povinnosti bezodkladne informovať podozrivé a obvinené osoby o ich práve nevyповедаť, ako aj pri úprave procesných dôsledkov takéhoto namietania, ktorým môže byť napr. možnosť súdu konajúceho vo veci samej ex offio skúmať zákonnosť dôkazov, pri získavaní ktorých bola porušená predmetná informačná povinnosť.

Francúzska právna úprava umožňujúca podozrivým alebo obvineným osobám, prípadne ich advokátom až do obhajoby vo veci samej namietať porušenie povinnosti informovať podozrivé alebo obvinené osoby o ich práve nevyповедаť a súčasne zakazujúca súdu ex offio vyvodzovať dôsledky z porušenia uvedenej povinnosti je teda v zásade v súlade s touto voľnou úvahou. To však len za podmienky, že podozrivé alebo obvinené osoby disponovali právom na prístup k advokátovi, tak ako to predpokladá smernica 2016/1919 o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a pre vyžiadané osoby v konaní o európskom zatykači.

Voľná úvaha členského štátu má však svoje limity. Je obmedzená povinnosťou zabezpečiť dodržiavanie práv plynúcich z Charty, v tomto prípade ide konkrétne o článok 47 Charty týkajúci sa práva na spravodlivé prejednanie veci, ako aj článok 48 Charty týkajúci sa prezumpcie nevinoty a práva na obhajobu. Keďže tieto práva zodpovedajú článkom 6 a 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv, je potrebné v dôsledku článku 52 ods. 3 Charty obsahujúceho úpravu teórie zodpovedajúcich práv zohľadniť aj súvisiacu výkladovú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

Súdny dvor v tejto súvislosti poukázal na dve rozhodnutia ESLP. Z prvého vyplýva, že vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či zistená procesná vada bola v priebehu ďalšieho konania odstránená.¹ Z druhého rozhodnutia vyplýva, že nie každá procesná vada automaticky spôsobuje, že trestné konanie ako celok je nespravodlivé. Vnútroštátny súd musí v tomto kontexte posúdiť celý rad faktorov, medzi ktoré patrí aj otázka, či vyjadrenia zaznamenané v prípade neposkytnutia takejto informácie sú integrálnou alebo významnou súčasťou usvedčujúcich dokumentov, ako aj dôkazná sila ostatných dokumentov v spise.²

Na záver ešte Súdny dvor odlíšil posudzovaný prípad od situácie vo veci C-312/93,³ v ktorej Súdny dvor rozhodol, že právo Únie bráni uplatneniu vnútroštátneho procesného pravidla, ktoré zakazuje vnútroštátnemu súdu konajúcemu v rámci svojej právomoci preskúmať ex offio zlučiteľnosť aktu vnútroštátneho práva s ustanovením práva Únie, ak sa osoba podliehajúca súdnej právomoci nedomáhala jeho uplatnenia v určitej lehote. Súdny dvor pripomenul, že kým vo veci C-312/93 vnútroštátne právo priznávalo súdu právomoc ex offio posúdiť zlučiteľnosť aktu vnútroštátneho práva s ustanovením práva Únie, ale vnútroštátny súd bol tejto právomoci zbavený z dôvodu uplynutia lehoty, tak v tomto prípade ide o otázku, či právo Únie vyžaduje, aby sa vnútroštátnemu súdu priznala možnosť skúmať ex offio porušenie práva Únie, hoci mu vnútroštátne právo túto možnosť zakazuje.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

*Ústav medzinárodného práva a európskeho práva
UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta*

1 Rozsudok ESLP z 28. januára 2020, Mehmet Zeki Çelebi v. Turecko, CE:ECHR:2020:0128-JUD002758207, § 51.

2 Rozsudok ESLP z 13. septembra 2016, Ibrahim a i. v. Spojené kráľovstvo, CE:ECHR:2016:0913-JUD005054108, § 273 a 274.

3 Rozsudok Súdneho dvora zo 14. decembra 1995 vo veci C-312/93, Peterbroeck, EU:C:1995:437.

VIAC || Community
Ambassador
Network

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

RSAK
ROZHODCOVSKÝ SÚD
SLOVENSKEJ ADVOKÁTSKEJ KOMORY

Standards of judicial review in the arbitration context:

The Austrian and Slovak approaches compared

Location: The Slovak Bar Association, Kolárska 6, Bratislava

Time: 11:00 – 13:00

Registration via email: rssak@sak.sk

SAVE THE DATE!

19 September 2023

Our Speakers:

Ludovit Micinsky
Andrea Moravcikova
Nikolaus Pitkowitz
Lucia Raimanova
Erich Schwarzenbacher

Správy a udalosti

Vonkajšie vzťahy

Stretnutie s ministerkou spravodlivosti Janou Dubovcovou

Dňa 9. júna 2023 predseda **Martin Puchalla** a podpredsedníčky **Magdaléna Hromcová** a **Alexandra Čižmáriková** rokovali s ministerkou spravodlivosti **Janou Dubovcovou**. Stretnutie slúžilo na výmenu názorov na aktuálne legislatívne procesy, osobitne reformu trestného práva, a vnímanie situácie po implementovaní tzv. novej súdnej mapy. „Širším poslaním Slovenskej advokátskej komory má byť aj zlepšovanie právneho prostredia a systému ochrany práv. Usilujeme sa o to vo vzájomne rešpektujúcej a profesionálnej komunikácii s rozhodujúcimi inštitúciami. Úprimne ďakujeme pani ministerke spravodlivosti za prijatie a možnosť hovoriť spolu o dôležitých témach. Viedli sme spolu diskusiu, ktorá bola nielen ľudsky príjemná, ale najmä otvorená a vecná,“ povedal predseda Martin Puchalla. V súvislosti s implementáciou súdnej mapy sa predstavitelia SAK dohodli s ministerkou spravodlivosti na uskutočnení spoločného prieskumu odbornej verejnej mienky o prvých skúsenostiach s fungovaním súdnej mapy. Cieľom prieskumu, ktorý MS SR realizuje medzi sudcami a SAK medzi svojimi členmi, bude identifikovanie oblastí na praktické zlepšovanie fungovania súdneho systému.

Foto MS SR

Rokovania s Úradom priemyselného vlastníctva SR

V ostatných mesiacoch sa uskutočnilo niekoľko stretnutí medzi zástupcami Úradu priemyselného vlastníctva SR a Slovenskou advokátskou komorou, ktorú reprezentoval člen predsedníctva **Miroslav Chlipala**. Jednou z hlavných tém je zavedenie služby IP Scan na Slovensku. Slovenská advokátska komora a Slovenská komora patentových zástupcov opakovane adresovali predstaviteľom ÚPV SR odporúčanie umožniť slovenským firmám využívanie služby IP Scan, keďže aktuálne sú znevýhodnené oproti iným krajinám EÚ. Služba IP Scan predstavuje zjednodušený audit duševného vlastníctva firmy, slúži na identifikáciu jej duševného vlastníctva a nastavenie stratégie v rámci podnikateľského plánu firmy. Služba IP Scan je v členských štátoch EÚ finančne podporovaná prostredníctvom Európskeho fondu pre malé a stredné podniky (SME Fund), ktorý administruje Úrad EÚ pre duševné vlastníctvo (EUIPO). Zástupcovia komory sa zúčastnili aj na sprievodných podujatiach Úradu priemyselného vlastníctva SR pri príležitosti jeho 30. výročia. Záujemcovia z radov advokátov sa tiež mohli zúčastniť na online stretnutí 21. júna 2023 v rámci projektu Zlepšenie eGov služieb Úradu priemyselného vlastníctva SR a pripomenovať navrhované zmeny v službách úradu.

Hodnotiaca návšteva Slovenska venovaná európskemu vyšetrovaciemu príkazu

Dňa 3. júla 2023 sa uskutočnilo rokovanie so zástupcami Rady EÚ a expertkami v rámci hodnotiacej návštevy Slovenskej republiky venovanej európskemu vyšetrovaciemu príkazu (EVP) (smernica 2014/41/EÚ). O stretnutie požiadalo a sprostredkovalo ho Ministerstvo spravodlivosti SR. Slovenskú advokátsku komoru zastúpili **Ondrej Laciak** (podpredseda) a **Tomáš Strémy** (člen pracovnej skupiny pre trestné právo). Základnou otázkou expertiek bolo, aké skúsenosti majú advokáti na Slovensku s využívaním inštitútu EVP a či sú k dispozícii opravné prostriedky. Ďalšia otázka sa týkala využívania videokonferenčných zariadení v jednotlivých konaniach. Expertky sa pýtali aj na prípady, kedy nebol prítomný obhajca a či ide o dôvod na zopakovanie úkonu. Na záver expertky zaujímalo, ako advokáti hľadajú spolupracujúcich advokátov v zahraničí. Európska delegácia sa okrem Sloven-

skej advokátskej komory stretla aj s ďalšími relevantnými orgánmi Slovenskej republiky.

Slovenská advokátska komora sa podieľala na príprave správy EK o stave právneho štátu

Začiatkom júla Európska komisia zverejnila štvrtú správu o stave právneho štátu v EÚ a v jednotlivých členských krajinách. Ako nezávislá stavovská organizácia rešpektujeme rozličné postoje k reportovaným témam. Na tomto mieste preto len dáme do pozornosti tú časť správy, ktorá sa týka Slovenskej advokátskej komory. Tiež sme radi, že Európska komisia zvýraznila aktivity SAK pri podpore odborného dialógu v rámci justície: „Slovenská advokátska komora je nezávislá samosprávna stavovská organizácia. (...) Po upozornení advokátskej komory na opakované porušovanie pravidiel orgánmi presadzovania práva sa v novom zákone objasňujú podmienky vykonávania prehliadok, pri ktorých by mohla byť dotknutá dôvernosť medzi advokátom a klientom. V nadväznosti na správy o vyhrážkach a obťažovaní, s ktorými sa stretávajú advokáti pri výkone svojho povolania, ako sa uvádza v Správe o právnom štáte 2022, advokátska komora upozornila na opakované porušovanie postupu, ktorým sa riadi vykonávanie prehliadok priestorov advokátskych kancelárií, čo podľa nej narúša ochranu dôvernosti, ako sa stanovuje v právnych predpisoch a ako ju vykladá ústavný súd. Novelou Trestného poriadku, ktorá nadobudla účinnosť 1. mája 2023, sa objasnili podmienky vykonávania prehliadok priestorov, v ktorých by sa mohli nachádzať dokumenty podliehajúce služobnému tajomstvu. V takýchto prípadoch je orgán presadzovania práva, ktorý úkon vykonáva, povinný požiadať o pomoc Slovenskú advokátsku komoru a sudcu pre prípravné konanie. (...) Slovenská advokátska komora pokračovala vo svojich činnostiach na podporu odborného dialógu v justičnom sektore, ako už bolo uvedené v Správe o právnom štáte 2022, vrátane vytvorenia podplatformy pre trestné právo zameranej na diskusiu o prebiehajúcich reformách Trestného zákona a Trestného poriadku.“

Ochrana práv ľudí vyhľadať advokáta a mať možnosť mu dôverne predniesť svoj problém, by mala byť samozrejmosťou. V reálnom živote v podmienkach nášho právneho štátu

sme napriek tomu museli investovať veľa energie do vysvetľovania, že toto právo treba naozaj rešpektovať a účinne chrániť. Preto sme radi, že táto téma má nielen svoj legislatívny výsledok, ale odrazila sa aj v najnovšej správe EK.

Legislatíva

Vyhlásenie SAK k zastaveniu reformy trestného práva

Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky 28. júna 2023 procedurálnym návrhom zahodili do koša vládny návrh novely Trestného zákona, ktorý mohol aspoň čiastočne priblížiť tento kódex k parametrom obvyklým vo vyspelých európskych právnych poriadkoch. Slovenská advokátska komora mala viaceré výhrady voči predloženému zneniu, ktoré bolo podľa nášho názoru v opravovaní pokriveného nastavenia Trestného zákona málo ambiciózne. Napriek tomu, ak by návrh poslanci v predloženej podobe schválili, išlo by o významnú opravu slovenskej trestnej politiky, nesprávne nastavenej zákonom z roku 2005. Táto novela teda nepochybne mohla Slovenskú republiku v oblasti trestnej politiky konečne viac priblížiť Európe. Na ďalšie neurčité obdobie tak jedinou šancou na korekcie aspoň niektorých excesov platného Trestného zákona bude môcť byť len rozhodovacia činnosť Ústavného súdu SR. Tá však nemôže nahradiť potrebu systematickej a odborne pripravovanej reformy, po ktorej dlhé roky volá celá odborná verejnosť.

Externými registrátormi budú notári, v konaní sa predpokladá zastúpenie advokátom

Národná rada Slovenskej republiky dňa 20. júna 2023 schválila hlasmi 123 poslancov dôležitú zmenu umožňujúcu rýchlejšiu a jednoduchšiu registráciu údajov do obchodného registra. Ak zákon podpíše prezidentka SR, budú môcť registráciu údajov ako nesporevej agentúry vykonávať aj externí registrátori, ktorými budú všetci notári. Táto zmena má zlep-

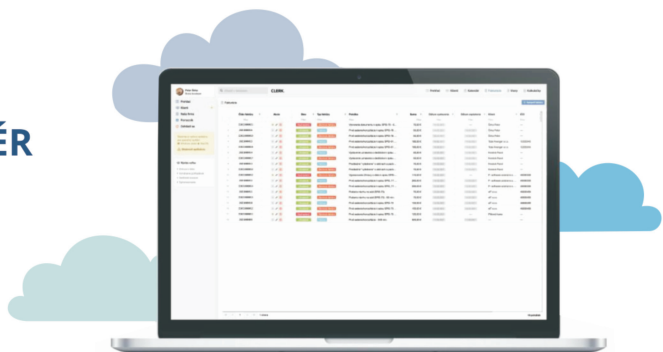
Clerk.

KONEČNE JEDNODUCHÝ SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV.

Vyskúšajte na 30 dní zdarma.
Už od 18€ mesačne pre 2 užívateľov.

www.clerk.sk

šití dlhodobu nepriaznivú situáciu pri registrácii údajov do obchodného registra. Zákon zároveň pri externých registroch rieši dôležitú otázku zastúpenia. Podľa schváleného znenia „pri zastúpení navrhovateľa na základe splnomocnenia sa prihliada len na splnomocnenie udelené advokátovi, notárovi alebo fyzickej osobe, ktorá je zamestnancom navrhovateľa alebo zamestnancom právnickej osoby, ktorá je s navrhovateľom majetkovo alebo personálne prepojená“. Táto zmena sa v zmysle dôvodovej správy prijíma z dôvodu zamedzenia pokútnictva a obmedzenia možných podvodov. Ústavnoprávny výbor v správe ako dôvod zmeny otvorene uviedol, že v dôsledku reorganizácie v rámci tzv. súdnej mapy sa v najbližšom čase neočakávalo zlepšenie situácie. Zapojenie notárov ako ďalšej možnosti registrácie okrem samotného registrového súdu preto vnímame ako krok správnym smerom, ktorý môže zjednodušiť procesy pre tisíce podnikateľov.

Kauzálna príslušnosť súdov podľa „novej súdnej mapy“

Kancelária SAK na základe podkladov Ministerstva spravodlivosti SR spracovala materiál vo vzťahu ku kauzálnej príslušnosti súdov v novej súdnej sústave od 1. júna 2023 a k novému usporiadaniu súdov a ich špecializácie po implementácii tzv. súdnej mapy. Tento materiál bol komunikovaný členom SAK prostredníctvom jednotlivých komunikačných kanálov a veríme, že je pre vás užitočný.

Pripomienky k návrhu vyhlášky o spracovaní územnoplánovacej dokumentácie

Podpredsedníčka SAK **Alexandra Čižmáriková** a členka pracovnej skupiny pre verejné právo **Jana Dráčová** sa ako zástupkyne komory zúčastnili 19. mája 2023 na rozporovom

konaní k pripomienkam komory k návrhu vyhlášky Úradu pre územné plánovanie a výstavbu o obsahu a spôsobe spracovania územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladoch. Úrad vyjadril svoj záujem o spoluprácu so Slovenskou advokátskou komorou v rámci tvorby metodiky k navrhovanému materiálu.

Medzinárodné vzťahy

Tradičné rokovanie so susednou Českou advokátskou komorou prinieslo veľa tém

Tradičné spoločné rokovanie predsedníctiev Slovenskej advokátskej komory a Českej advokátskej komory sa tento rok uskutočnilo v Bratislave 26. júna 2023. Každoročne ide o výbornú príležitosť na výmenu skúseností a inšpirácie pri riešení otázok spojených s advokáciou.

Predseda SAK **Martin Puchalla** spolu s predsedom ČAK **Robertom Němcem** zahájili rokovanie, ktorého obsahom bola informácia o pripomienkovaní revízie trestnoprávných kódexov, novela Trestného poriadku v otázke prehliadok advokátskych kancelárií, aktuálne otázky spojené s ochranou mlčanlivosti v Českej republike, nové pravidlá ochrany advokátskych úschov, téma online súdnych konaní, stav elektronizácie a využívania umelej inteligencie. Na programe bola aj problematika zákona o súkromných nadáciách a postavenie advokáta ako opatrovníka v trestnom konaní, či bezplatná právna pomoc.

Ďalšie tradičné stretnutie sa uskutoční na budúci rok recipročne v Českej republike.

Foto Vladislav Zigo

Odovzdanie certifikátov HELP absolventom kurzu o kybernetickej kriminalite

Kurz Rady Európy HELP o kybernetickej kriminalite a elektronických dôkazoch úspešne ukončilo 16 účastníkov, ktorým srdečne gratulujeme! Ako býva zvykom, certifikáty Rady Európy odovzdala tútorka kurzu advokátka **Petra Dražová** aj osobne na pôde Slovenskej advokátskej komory 26. júna 2023. Stretnutie s účastníkmi a spätná väzba bola cenným obohatením tohto trojmesačného dištančného online kurzu. V prípade záujmu môžete kurz v slovenskom preklade jednoducho a bezplatne absolvovať v rámci samoštúdia na vzdelávacej platforme HELP spolu s ďalšími desiatkami kurzov, ktoré Rada Európy vyvíja pre advokátov, sudcov a prokurátorov z krajín Európy. V prípade otázok kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladekova@sak.sk).

Foto Katarína Holcbárová

Výročná konferencia siete HELP Rady Európy v Štrasburgu

Výročná konferencia je príležitosťou posilniť vzťahy medzi Radou Európy a advokátskymi komorami v oblasti vzdelávania. Zúčastnili sa na nej podpredsedníčka SAK **Alexandra Čižmáriková** a podpredseda SAK **Ondrej Laciak**. Konferencia sa konala pod patronátom Lotyšského predsedníctva v Rade Európy 6. a 7. júla 2023.

Program konferencie bol veľmi pestrý a plný. Boli predstavené výsledky programu HELP za uplynulý rok, aktivity programu HELP na v reakcii na situáciu na Ukrajine, plány do budúcnosti a nové kurzy v pláne a v príprave. Vyvíja sa kurz o medzinárodnom humanitárnom práve, zákaze neľudského zaobchádzania v ozbrojenom konflikte a kurz zameraný na tranzitívnu spravodlivosť. Plánujú sa tiež kurzy o umelej inteligencii či kvalitatívnych aspektoch súdnictva cez prácu

CEPEJ. Medzi nové kurzy patria *Spravodlivosť priateľská k deťom*, *Prieniky EDLP* a *Charty základných práv EÚ*, *Práva LGBTI osôb v azylovom konaní*. Aktualizujú sa kurzy o podmienkach prijateľnosti sťažnosti na ESĽP, boji proti obchodovaniu s ľuďmi, práve na slobodu a bezpečnosť.

V ďalšej časti boli predstavené trendy v oblasti európskeho vzdelávania právnikov a perspektíva EÚ, ktorá sa usiluje posilniť vzdelávanie v oblasti práva EÚ. Takisto sa diskutovalo o efektívnej implementácii kurzov HELP s cieľom posilniť výkon rozsudkov ESĽP. Kurzy HELP ako online vzdelávanie tiež otvárajú otázku digitalizácie a podpory vnútroštátnych orgánov pri aktuálnych výzvach v oblasti vzdelávania právnikov – online vzdelávanie nemá byť jedinou formou, ale dokáže byť výborným nástrojom v čase kríz. Spoluprácu s Radou Európy, ktorá prináša našim advokátom a koncipientom nové vzdelávacie možnosti si vážime a plánujeme pokračovať v organizácii kurzov na národnej úrovni naďalej.

Prezentácia databázy judikatúry EUAA v oblasti azylového práva

Dňa 19. júla 2023 sa uskutočnilo online stretnutie so zástupkyňou Agentúry EÚ pre azyl (EUAA) **Ana Isabelou Trifescu** zamerané na predstavenie databázy súdnych rozhodnutí týkajúcich sa problematiky azylu. EUAA je decentralizovaná agentúra EÚ, ktorá pomáha vnútroštátnym orgánom krajín Európskej únie pri vykonávaní spoločného európskeho azylového systému. Jej činnosť spočíva v širokom spektre aktivít v oblasti azylu – od vzdelávania, cez operatívnu pomoc a ochranu práv žiadateľov o azyl. Agentúra tiež vypracováva vzdelávacie osnovy v oblasti azylu a poskytuje odbornú prípravu. Jedným z projektov EUAA je vytvorenie databázy súdnych rozhodnutí z krajín EÚ, ktoré sú smerodajné pre azylovú politiku danej krajiny. Judikatúru iných členských

krajín môžu advokáti použiť aj v rámci argumentácie či komparácie. Podujatie bolo určené pre členov SAK, ktorí sa venujú zastupovaniu v azylových veciach, resp. pre členov, ktorí ponúkajú svoje služby pro bono pre osoby prichádzajúce z Ukrajiny z dôvodu prebiehajúceho ozbrojeného konfliktu. Databáza je dostupná cez <https://caselaw.euaa.europa.eu/>.

■ Rozhodcovský súd SAK

Informačné podujatie Rozhodcovského súdu SAK

Rozhodcovský súd SAK bol 8. júna 2023 organizátorom **Dňa otvorených dverí RS SAK** a sprievodného podujatia, ktoré boli určené pre všetkých, ktorých hlbšie zaujíma téma alternatívneho riešenia obchodných sporov. Stretnutie bolo príležitosťou spoznať predstaviteľov RS SAK a diskutovať s významnými domácimi i medzinárodnými arbitrami, dozvedieť sa viac o činnosti RS SAK a zúčastniť sa na prednáške renomovanej osobnosti medzinárodnej arbitráže. Prednášajúcim bol **Peter Rižnik**, slovinský advokát pôsobiaci vo Viedni, expert na medzinárodnú arbitráž a člen ICC *Commission on Arbitration and ADR*. Prednášku viedol na tému *Procesné uznesenie č. 1 ako praktický nástroj prispôsobenia rozhodcovského konania potrebám strán sporu*.

RS SAK
ROZHODCOVSKÝ SÚD
SLOVENSKEJ ADVOKÁTSKEJ KOMORY

■ Vnútorne vzťahy

Hudobné bratislavské advokátske debaty

Po úspešnom marcovom stretnutí advokátov v divadle sa tentokrát letný podvečer 22. júna 2023 niesol v znamení príjemnej hudby a spevu Zuzany Mikulcovej a debaty tak získali prívlastok „hudobné“. Ďakujeme všetkým za účasť, a to aj napriek vysokým teplotám a už zahájenej dovolenkovej sezóne. Tešíme sa, že v uplynulom roku sa nám podarilo pre vás pripraviť niekoľko networkingových akcií, ktoré veríme prispeli k súdržnosti advokátskeho stavu a výmene poznatkov a skúseností z praxe. Podujatie zorganizovali **Kvetoslava Živčáková** a **Ján Kutan**, regionálni zástupcovia SAK pre Bratislavský kraj. *Foto (hore) Michaela Chládková*

Nové sídlo regionálnej kancelárie SAK v Košiciach

Regionálna kancelária Slovenskej advokátskej komory v Košiciach sa k 3. júlu 2023 presťahovala do nových priestorov na **Františkánskej 5, 040 01 Košice**. *Foto (dole) SAK*

-mch-

www.epi.sk

S ABSOLÚTNÝMI PRÁVNÝMI INFORMÁCIAMI JE SVET SPRAVODLIVEJŠÍ

EPI Právny systém

EPI prináša spoločnosť
Poradca podnikateľa

+421 41 70 53 222

objednavky@pp.sk

epi.sk

5. odborná online konferencia k pracovnému právu

Variabilita miesta výkonu práce zamestnancov

(možnosti a limity v odmeňovaní a organizačných opatreniach zamestnávateľa)

18. – 19. 10. 2023

Viac informácií na:

<https://bit.ly/3qjda15>

Novinka

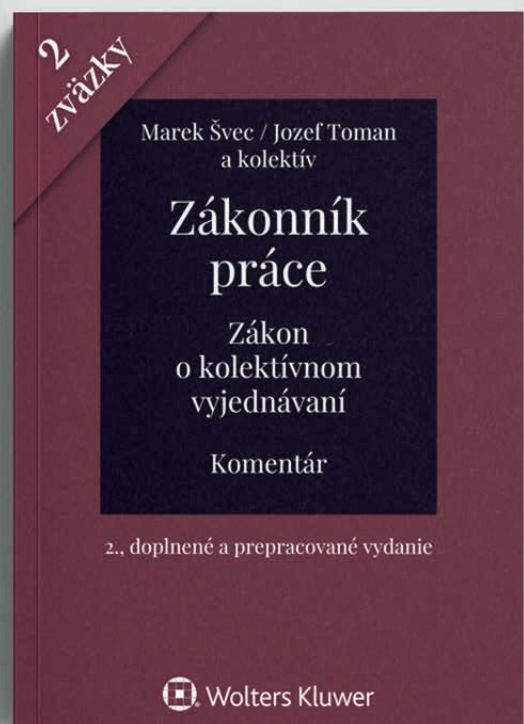
Zákonník práce, Zákon
o kolektívnom vyjednávaní –
komentár. 2., doplnené
a prepracované vydanie

Marek Švec / Jozef Toman a kolektív

2776 strán | 199 € s DPH | www.odborneknihy.sk

Nové vydanie najpredávanejšieho komentára k Zákonníku práce a k zákonu o kolektívnom vyjednávaní vychádza v čase, keď sa v právnej úprave, ale aj v aplikačnej praxi objavujú zmeny zásadne upravujúce celú paradigmu prístupu k realizácii pracovnoprávných vzťahov. Primárne nejde len o transpozíciu európskych smerníc, ale aj o pomerne silnú legislatívnu odozvu na pandémiu koronavírusu. Výrazným spôsobom do uplatňovania Zákonníka práce v aplikačnej praxi zasiahli aj viaceré súdne rozhodnutia. Právny kontext však dotvorila aj prax rozhodovania alebo konania orgánov pôsobiacich na trhu práce.

Komentár je určený odbornej i laickej verejnosti, zamestnancom, zamestnávateľom, zástupcom zamestnancov, advokátom a všetkým osobám zodpovedným za realizáciu individuálnych a kolektívnych pracovnoprávných vzťahov.

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa stretlo na zasadnutí **1. júna 2023** v Bratislave.

Na úvod odznali informácie ■ o **personálnej zmene vo vedení Ministerstva spravodlivosti SR** s tým, že novou ministerkou sa 15. mája 2023 stala **JUDr. Jana Dubovcová**; ■ o liste odchádzajúceho ministra spravodlivosti **JUDr. Viliama Karasa, PhD.** v súvislosti s **ľudskými zdrojmi v súdnictve – stav a perspektívy z pohľadu prípravy a výberu nových sudcov**; ■ stretnutí zástupcov SAK s **advokátmi Banskobystrického kraja** a s vedením **Krajského súdu a Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici**; ■ o materiáli spracovanom kanceláriou SAK vo vzťahu ku **kauzálnej príslušnosti súdov v novej súdnej sústave od 1. júna 2023** a k **novému usporiadaniu súdov a ich špecializácie po implementácii tzv. súdnej mapy**; ■ o účasti zástupcov komory na aktivitách **Úradu priemyselného vlastníctva SR** pri príležitosti jeho 30. výročia.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie ■ o návrhu **vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR o podrobnostiach a postupe zabezpečenia a zaistenia listín pri domovej prehliadke a prehliadke iných priestorov, v ktorých advokát vykonáva advokáciu**; ■ o rozporovom konaní k pripomienkam SAK k návrhu **vyhlášky Úradu pre územné plánovanie a výstavbu o obsahu a spôsobe spracovania územno-plánovacej dokumentácie a územno-plánovacích podkladoch**; ■ o prijatí **novely Civilného sporového poriadku** vo vzťahu k výške náhrady trov konania.

V kontexte ďalšieho vývoja v oblasti elektronizácie Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie pravidelný **status report** externého konzultanta k viacerým kľúčovým otázkam týkajúcim sa IT prostredia komory. Súhlasilo s využívaním apli-

kácie **MS Teams na organizovanie vzdelávacích stried** od 15. júna 2023 a s **nacenením čítačiek a kariet** v súvislosti s **vydávaním druhého páru certifikátov na nosič**.

Členovia Predsedníctva SAK vzali na vedomie odporúčania pre advokátov spracované pracovnou skupinou pre veci advokátske v oblastiach **nečinnosť advokáta, neodkladné úkony po skončení zastupovania, neodstránenie vád podania, premlčanie disciplinárneho stíhania, premlčanie nároku klienta, urážka protistrany, povinnosť riadne a včas informovať klienta a kontaktovanie klienta**; odporúčania sú uverejnené na webovej stránke komory.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **komplexnú správu o realizácii projektu poskytovania bezplatných právnych porád v regiónoch a prehľad činnosti regionálnych zástupcov komory** v I. štvrťroku 2023. Schválilo **termíny vzdelávacích podujatí pre advokátov** v roku 2024.

V rámci **ekonomických otázok** členovia P SAK vzali na vedomie informáciu o **hospodárení komory za I. štvrťrok 2023** a **zoznam advokátov, ktorí do 29. mája 2023 nezaplatili príspevok na činnosť SAK a príspevok do sociálneho fondu**. Z dôvodu zvýšenia počtu advokátov, ktorí prejavili záujem o **printový Bulletin slovenskej advokácie**, bol navýšený jeho náklad v tlačenej podobe.

V kontexte mediálnej činnosti členovia P SAK vzali na vedomie ■ pravidelnú správu o **mediálnej prezentácii komory**; ■ informáciu o **podujatí pre mládež Night of Chances Legal** organizovanom v spolupráci s externým partnerom; ■ o liste odoslanom advokátom ohľadom **činnosti Rozhodcovského súdu SAK**; ■ o **webovej stránke Bulletinu slovenskej advokácie** v línii snahy o **posun externej komunikácie viac k odbornému obsahu**. Schválili vecný zámer **zjednotenia internej komunikácie smerom k členom SAK** prostredníctvom **ustáleného formátu newslettera/infomailu**.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **správu zo záverečnej konferencie** národného projektu **Budovanie a posilnenie alternatívneho riešenia súdnych sporov prostredníctvom mediácie a efektívneho využívania nástrojov restoratívnej justície v Slovenskej republike**, súhlasilo so zaslaním **dotazníka o pro bono činnosti** v rámci komunikácie regionálnych zástupcov a schválilo **ponuky tretích strán na spoluprácu s benefitmi pre advokátov** s tým, že aktuálne ponuky budú postupne zverejňované v privatej sekcii webovej stránky SAK v časti **Partneri** po ustálení foriem spolupráce.

Dňa **8. júna 2023** sa v **Bratislave** konalo mimoriadne rokovanie Predsedníctva SAK primárne venované **prípravovanej rekonštrukcii sídla komory na Kolárskej 4**. Na zasadnutí boli prizvaní emeritní predsedovia SAK **JUDr. Anton Blaha, CSc.** a **JUDr. Štefan Detvai**, ktorí koordinovali stavbu súčasnej budovy v 80-tych a 90-tych rokoch.

Členovia P SAK ■ vzali na vedomie **predloženú architektonickú štúdiu a projektovú dokumentáciu**; ■ uložili kancelárii komory za úlohu zverejniť prostredníctvom privatej sekcie webovej stránky komory **zámer vyriešiť situáciu s**

Už vám neuniknú žiadne informácie!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore nájdete na našich sociálnych sieťach:

 www.facebook.com/advokatinavasejstrane
pridajte sa do uzavretej skupiny pre advokátov
Advokáti spolu - SAK

 www.linkedin.com/company/sak-sk
sledujte aj našu oficiálnu stránku na profesnej
sieti LinkedIn

havarijným stavom sídla komory rekonštrukciou budovy s vysvetlením koncepcného zámeru z hľadiska naplnenia účelu a funkcií komory; ■ rozhodli realizovať **prieskum trhu** v oblasti **voľných administratívnych budov na predaj** v širšom centre Bratislavy, ktoré by napĺňali parametre aktuálneho sídla komory z hľadiska jeho veľkosti a funkcií komory; ■ poverili kanceláriu komory zabezpečiť **cenové ponuky jednotlivých zhotoviteľov na komplexnú rekonštrukciu budovy SAK** v zmysle realizačnej projektovej dokumentácie s podmienkou pevnej ceny/rozpočtu a adekvátnymi referenciami; ■ vzali na vedomie **ponuky bánk na čiastočné financovanie rekonštrukcie budovy SAK formou úveru**.

Predsedníctvo SAK sa na mimoriadnom zasadnutí venovalo aj činnosti **odboru medzinárodných vzťahov**. Vzalo na vedomie **správy z podujatí so zahraničným prvkom a správu z konferencie European Lawyers' Association (ELA)** v Bratislave.

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory zasadlo posledný raz pred letnými prázdninami **27. júna 2023** v Bratislave.

Vzalo na vedomie informáciu ■ o **stretnutí s ministerkou spravodlivosti SR** Janou Dubovcovou, ktoré slúžilo na vzájomné zdieľanie názorov na aktuálne legislatívne procesy (osobitne reformu trestného práva) a vnímanie situácie po implementovaní tzv. novej súdnej mapy; ■ o **dni otvorených dverí Rozhodcovského súdu SAK** vo forme stretnutia odborníkov z oblasti rozhodcovského konania, zástupcov právnych oddelení významnejších firiem a zahraničných hostí; ■ o medzinárodnej konferencii **Košické dni trestného práva** na tému ochrana vlastníckeho práva normami trestného práva; ■ o vyhlásení SAK k **informácii o podozrení z monitorovania porád obhajcu s klientom v priestoroch ústavu pre výkon väzby**.

V rámci legislatívnych aktivít členovia P SAK vzali na vedomie informáciu ■ o schválení **novely zákona o obchodnom registri** umožňujúcej rýchlejšiu a jednoduchšiu registráciu údajov do obchodného registra aj prostredníctvom **externých registrátorov** a ■ o stave **návrhu novely Trestného zákona** s tým, že bezprostredne po zasadnutí P SAK komora v nadväznosti na rokovanie Národnej rady SR vydala tlačové vyhlásenie k **zastaveniu reformy trestného práva**, ktorá mohla aspoň čiastočne priblížiť kódex k parametrom obvyklým vo vyspelých európskych právnych poriadkoch.

V júni 2023 kancelária komory v spolupráci s externým partnerom pracovala na dlhodobých projektoch (najmä projekt **modernizácie informačného systému SAK**), ako aj na menších projektoch súvisiacich s **digitalizáciou disciplinárnych spisov** a úpravou prostredia na účel jednoduchšej komunikácie členov disciplinárnej komisie. Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o **zamietnutí odvolania SAK proti rozhodnutiu** Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR o **neschválení žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku** na modernizáciu IT prostredia komory s tým, že SAK podá správnu žalobu.

Predsedníctvo SAK sa intenzívne venovalo plánovanej rekonštrukcii sídla komory. Vzalo na vedomie ■ **rekapituláciu** uznesení P SAK k **rekonštrukcii** a priebežné ekonomické zhrnutie; ■ **výsledky prieskumu trhu** v oblasti voľných administratívnych budov, ktoré by napĺňali parametre aktuálneho sídla komory z hľadiska jeho veľkosti a funkcií komory s konštatovaním, že naďalej sa bude **pokračovať v procese realizácie rekonštrukcie** v zmysle predchádzajúcich uznesení P SAK; ■ informáciu o rokovaníach s vlastníkom susednej budovy, kde by počas plánovanej rekonštrukcie mohla kancelária komory fungovať v plnom rozsahu (**časový harmonogram úpravy priestorov s nastavením pre potreby SAK**); ■ informáciu o **oslovení ôsmich potenciálnych dodávateľov stavby**, ktorí majú ponuky s podmienkou pevnej ceny a referenciami predložiť do 27. júla 2023. Predsedníctvo SAK rozhodlo, že do 27. júla 2023 je potrebné zabezpečiť aj cenové ponuky **poskytovateľov stavebného dozoru** v zmysle realizačnej projektovej dokumentácie s podmienkou pevnej ceny a referenciami. Vzalo na vedomie **odborné stanovisko Technickej inšpekcie, a. s.** k projektovej dokumentácii a informáciu o **predstavení zámeru rekonštrukcie** na webovej stránke SAK v časti *Aktuality*.

Členovia P SAK vzali na vedomie ■ ďalšie odporúčania pre advokátov v oblastiach: **kontaktovanie klienta, nereagovanie na výzvu súdu, nerešpektovanie zákona o výkone väzby, nezávislosť advokáta, odborná starostlivosť, odmeňovanie advokátskeho koncipienta, odovzdanie dokladov novému právnenému zástupcovi, odpovedanie na list iného advokáta, ochrana práv a záujmov klienta, opatrenia pri prekážke vo vykonávaní advokácie, oprávnenosť účtovania úkonov právnej služby, ukončenie zastupovania, zamestnávanie advokátskeho koncipienta, zastupovanie na základe všeobecného splnomocnenia a zastupovanie v čase pozastavenia výkonu advokácie** – všetky budú štandardne uverejnené na webovej stránke komory; ■ **informáciu k možnosti použiť časť prostriedkov sociálneho fondu na rekonštrukciu budovy SAK**.

V rámci činnosti regionálnych zástupcov P SAK vzalo na vedomie ■ informáciu o **Bratislavských hudobných advokátskych debatkách**; ■ o **prestávaní sídla regionálnej kancelárie SAK v Košiciach** od 3. júla 2023 na **novú adresu Františkánska 5**; ■ o príprave **celodenného seminára z občianskeho práva s celoslovenskou pôsobnosťou** na tému **Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov** 23. 11. 2023 vo Zvolene; ■ o príprave **seminára o voľnom pohybe advokátov medzi Slovenskom, Českom a Rakúskom** 6. októbra 2023 v Brne.

Členovia P SAK ■ určili **moderátorov na jesenné semináre advokátskych koncipientov** v roku 2023; ■ súhlasili s **rozšírením športových akcií na letnom seminári advokátov 2024** a v ďalšom období; ■ s doplnením **programu Vzdelávacie stredy o Právnu angličtinu** so začiatkom v lete 2023.

Predsedníctvo SAK schválilo ■ **vecný zámer stretnutí zástupcov SAK so študentmi právnických fakúlt** v roku 2024 v súčinnosti s externým partnerom, ktorý by participoval na vybranom podujatí; ■ **návrh vytvorenia elektronického**

newsletra (informačného bulletinu) slovenskej advokácie; ■ **stanovisko k viacerým otázkam výkonu obhajoby.** Vzalo na vedomie ■ **oznámenie advokáta o nátlaku zo strany sudcu pre výkon povolania a plnenie si povinností obhajoby;** ■ informáciu zo zasadnutia **komisie pre veci koncipientske.**

V kontexte aktivít s medzinárodným prvkom P SAK vzalo na vedomie informácie ■ **o seminári RE/UNHCR/EK o dočasnej ochrane,** ktorý sa konal na pôde SAK; ■ **o podujatiach v zahraničí;** ■ **o stretnutí orgánov Českej advokátskej komory a Slovenskej advokátskej komory** v Bratislave.

Predsedníctvo SAK súhlasilo s **vytvorením a vedením zoznamu zástupcov a likvidátorov** podľa § 37 Advokátskeho poriadku.

Predsedníctvo SAK na oboch riadnych rokovaníach schválilo **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe,

ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.** Vzalo na vedomie informácie o **stave súdnych konaní v statusových veciach,** v ktorých je Slovenská advokátska komora účastníkom.

Predsedníctvo komory rozhodlo o žiadostiach súvisiacich s **matrikou advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností.** Osobitne rozhodlo o **vyčiarknutí zo zoznamu advokátov** z dôvodu **právoplatného odsúdenia pre úmyselný trestný čin** a z dôvodu **nepreukázaného poistenia výkonu advokácie na rok 2023,** ako aj o **pozastavení výkonu advokácie z dôvodu vzatia do väzby.** Prerokovalo **podnet predsedníčky revíznej komisie** na zrušenie právoplatného rozhodnutia odvolacieho disciplinárneho senátu.

-km-

Pýta(j)te sa predsedníctva

Výňatok zo stanoviska Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory k rovnosti odmeňovania advokátskych koncipientov za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty

Advokátske predpisy nestanovujú, akým spôsobom alebo v akej výške má byť dohodnutá mzda advokátskych koncipientov. V tejto súvislosti platí § 119a Zákonníka práce, ktorý hovorí o rovnosti odmeňovania za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty.

§ 119a ods. 2 – 4 Zákonníka práce stanovuje, že zamestnanci majú právo na rovnakú mzdu za rovnakú prácu alebo za prácu rovnakej hodnoty. Za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty sa považuje práca rovnakej alebo porovnateľnej zložitosti, zodpovednosti a namáhavosti, ktorá je vykonávaná v rovnakých alebo porovnateľných pracovných podmienkach a pri dosahovaní rovnakej alebo porovnateľnej výkonnosti a výsledkov práce v pracovnom pomere u toho istého zamestnávateľa. Pri uplatňovaní systému hodnotenia pracovných miest zamestnávateľom musí hodnotenie vychádzať z rovnakých kritérií pre zamestnancov bez akejkoľvek diskriminácie podľa pohlavia. Pri posudzovaní hodnoty práce môže zamestnávateľ okrem kritérií zložitosti, zodpovednosti a namáhavosti práce, výkonnosti a výsledkov práce v pracovnom pomere uplatniť ďalšie objektívne mera-

teľné kritériá, ktoré sa dajú uplatniť na všetkých zamestnancov. Pri aplikovaní tohto ustanovenia na pracovný pomer advokátskeho koncipienta je však potrebné zohľadňovať jeho špecifiká.

Špecifiká pracovného pomeru advokátskeho koncipienta sú dané tým, že jeho pracovný pomer je založený nie len na výkon práce zamestnanca pre zamestnávateľa, ale zároveň aj na prípravu advokátskeho koncipienta na povolanie advokáta (§ 40 ods. 1 Advokátskeho poriadku).

Zákon o advokácii obsahovo stanovuje, že advokát poveruje advokátskeho koncipienta vykonaním jednotlivých úkonov právnych služieb, ktoré advokátsky koncipient robí samostatne (§ 64 ods. 2 zákona o advokácii), pričom advokát je oprávnený poveriť advokátskeho koncipienta vykonaním iba takého úkonu, ktorý je primeraný odborným schopnostiam a dĺžke praxe koncipienta (§ 40 ods. 4 Advokátskeho poriadku). Úprava predpokladá v záujme riadnej prípravy koncipienta, aby bol poverovaný postupne v priebehu praxe čoraz zložitejšími úkonmi právnej služby. Podľa judikatúry napr. Najvyšší súd ČR v konaní 21 Cdo 376/2013 (dvaja kuchári a otázka rovnakej mzdy za rovnakú prácu) vyslovil, že nejde len o mechanické porovnanie, ale je potrebné prihliadať na viaceré skutočnosti, vzdelanie, dĺžku praxe, skúsenosť, spoľahlivosť a pod.

Druh práce v pozícii advokátskeho koncipienta musí byť v zmysle zákona o advokácii rovnaký. Je vecou advokáta ako zamestnávateľa, z akých zložiek mzda koncipienta pozostáva, ako aj to, či je základná zložka mzdy určená ako časová alebo úkolová. V rámci mzdovej politiky aj pri základnej mzde určenej ako časová možno teda uplatniť napríklad kritérium dĺžky koncipientskej praxe, typovú zložitost' obsahu poverení koncipienta vykonať jednotlivé úkony právnej služby samostatne a pod.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta postupovať s odbornou starostlivosťou – neodkladné úkony po skončení zastupovania

Advokát, ktorý pri poskytovaní právnej služby klientovi až po podaní žaloby o náhradu škody voči štátu pre nesprávny úradný postup a nezákonné rozhodnutie podá v zastúpení klienta žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, ktorá navyše neobsahuje základné podstatné náležitosti podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a po vypovedaní splnomocnenia klientovi nezastúpi klienta na vytýčenom pojednávaní bez toho, aby zistil, či klient urobí potrebné opatrenia a bez toho, aby mu klient oznámil, že na zastúpení na pojednávaní netrvá, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené § 18 ods. 1, 2, § 22 ods. 5 zákona o advokácii, § 2 ods. 1, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK.

*Rozhodnutie VIII. disciplinárneho senátu SAK z 20. apríla 2021,
sp. zn. DS VIII.-48/2019:2901/2018*

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1, 2, § 22 ods. 5 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA“),
- § 2 ods. 1, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím VIII. disciplinárneho senátu SAK z 20. apríla 2021, sp. zn. DS VIII.-48/2019:2901/2018 bol disciplinárne obvinený advokát (ďalej len „DO advokát“)

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1, 2, § 22 ods. 5 ZoA, § 2 ods. 1, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 písm. a) AP SAK,

tým, že

ako advokát pri poskytovaní právnej služby svojmu klientovi A. B.,

- 1.) až po podaní žaloby zo dňa 27. 6. 2016 o náhradu škody voči Slovenskej republike pre nesprávny úradný postup a nezákonné rozhodnutie okresného súdu, ktorú podal v zastúpení menovaného, podal v zastúpení menovaného následne dňa 6. 10. 2017 Ministerstvu spravodlivosti SR žiadosť o predbežné prerokovanie nároku menovaného uplatneného predmetnou žalobou, a teda konal postupom v rozpore s § 6, § 9, § 15 ods. 1 a § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, pričom táto žiadosť o predbežné prerokovanie nároku neobsahovala základné podstatné náležitosti predpísané § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci,
- 2.) po tom, ako klientovi doručil vypovedanie splnomocnenia zo dňa 9. 10. 2017 na zastupovanie menovaného klienta v konaní vedenom okresným súdom, nezastúpil menovaného na pojednávaní vytýčenom v predmetnej veci na 16. 10. 2017 bez toho, aby zistil, či klient urobí potrebné opatrenia a bez toho, aby mu klient oznámil, že na zastúpení na pojednávaní netrvá,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** v sume **100 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 ZoA bola DO advokátke uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 623 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Ku skutku 1 návrhu na začatie disciplinárneho konania zo dňa 5. 9. 2019 disciplinárny senát uviedol, že DO advokát pri podaní žaloby o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom na okresnom súde ani v následnom konaní nekonal s náležitou odbornou starostlivosťou. DO advokát až po uplynutí viac ako jedného roka po podaní predmetnej žaloby vo veci samej podal v zastúpení sťažovateľa dňa 6. 10. 2017 na MS SR žiadosť o predbežné prerokovanie nároku menovaného uplatneného predmetnou žalobou, a teda konal postupom v rozpore s § 6, § 9, § 15 ods. 1 a § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom táto žiadosť o predbežné prerokovanie nároku celkom zjavne neobsahovala základné podstatné náležitosti predpísané § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Bolo jednoznačne preukázané, že DO advokát požiadal MS SR o predbežné prerokovanie nároku sťažovateľa dňa 6. 10. 2017 t. j. viac ako rok po podaní žaloby o náhradu škody voči Slovenskej republike pre nesprávny úradný postup a nezákonné rozhodnutie, ktorú ako právny zástupca sťažovateľa DO advokát podal dňa 27. 6. 2016.

V konaní nebolo preukázané tvrdenie DO advokáta, že pri príprave a podaní žaloby o náhradu škody pre nesprávny úradný postup a nezákonné rozhodnutie vychádzal z toho,

že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku bol MS SR doručený sťažovateľom. Disciplinárny senát neprihliadol na obranu DO advokáta, že predmetnú žalobu na náhradu škody podával na nátlak sťažovateľa aj napriek tomu, že bol presvedčený o jej neúspešnosti a o uvedenom mal sťažovateľa informovať. Disciplinárny senát mal teda za preukázané, že DO advokát pri podaní žaloby o náhradu škody nekonal s náležitou odbornou starostlivosťou a konal postupom v rozpore s ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z. z.

Ku skutku 2 návrhu na začatie disciplinárneho konania zo dňa 5. 9. 2019 disciplinárny senát mal za preukázané, že DO advokát po vypovedaní plnej moci zo dňa 9. 10. 2017 nezastúpil sťažovateľa na pojednávaní dňa 16. 10. 2017 v konaní vedenom okresným súdom, hoci tak podľa § 22 ods. 5 ZoA urobiť musel. V tejto súvislosti DO advokát nepreukázal, že by sa s klientom dohodol, že na jeho osobnej účasti klient netrvá, ako mu to predmetné ustanovenie ZoA ukladá. DO advokát tento skutok nakoniec ani nepoprel, a navyše vo vyjadrení k sťažnosti a na pojednávaní dňa 20. 4. 2021 uviedol iný dôvod vypovedania splnomocnenia ako uviedol vo vypovedaní splnomocnenia.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre rok 2023

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie*
v spolupráci s Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory
vyhlásila pre rok 2023

XXII. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov.

Konkrétnu **tému si účastníci súťaže zvolia** sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier, literatúry, CV aj textu pod čiarou) treba poslať e-mailom na adresu **ondrisova@sak.sk** alebo **darina.stracinova@sak.sk**.

Termín uzávierky je **30. novembra 2023**.

Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný. Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2023. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelieť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2024.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Neplnenie vlastných záväzkov advokáta – ochrana záujmov klienta

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak nesplní svoj vlastný záväzok, v dôsledku čoho je proti nemu oprávnenou osobou začatá exekúcia, a následne po vydaní exekučného príkazu, ktorým je postihnutá pohľadávka advokáta na jeho bankovom účte, nezabezpečí, aby na tento účet neboli poukazované finančné prostriedky jeho klientov, následkom čoho sú na tento účet opakovane zo strany súdneho exekútora prevádzané peňažné prostriedky vymožené v prospech jeho klienta, o čom klienta neinformuje a časť týchto prostriedkov mu ani nevypláti.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory z 13. októbra 2022 v spojení s rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu ČAK zo dňa 30. januára 2023, sp. zn. K 47/2022¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1, 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1, čl. 9 ods. 1, 2 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 2 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2021

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

- 1.) potom, čo dňa 16. 12. 2016 uzavrel s oprávnenou obchodnou spoločnosťou D., a. s., dohodu o súhlase na nariadenie a vykonávanie výkonu rozhodnutia v prípade nesplnenia záväzku riadne a včas, na základe ktorej sa oprávnenej spoločnosti zaviazal uhradiť svoj záväzok vo výške 6 000 000 Kč s prísľušenstvom v podobe

úroku vo výške 1 133 360,66 Kč a bežného úroku vo výške 6% ročne z nesplatenej istiny, a to v 12 mesačných splátkach po 20 000 Kč vždy do 15. dňa v mesiaci, počnúc januárom 2017, v 62 mesačných splátkach po 92 000 Kč a poslednou splátkou vo výške 269 360,66 Kč, tento svoj záväzok do súčasnej doby nesplnil, v dôsledku čoho bola proti nemu oprávnenou spoločnosťou začatá exekúcia,

- 2.) hoci najmenej od 27. 11. 2017 vedel, že je voči nemu ako povinnému na základe návrhu obchodnej spoločnosti D., a. s., ako oprávnenej, vedená exekúcia, ktorej vykonaním bol poverený rozhodnutím Okresného súdu v S. súdny exekútor Mgr. J. V., Exekútorový úrad P., ktorý exekúciu vedie do súčasnej doby, a v rámci ktorej bola exekučným príkazom postihnutá pohľadávka disciplinárne obvineného na účte v jeho peňažnom ústave, nezabezpečil, aby na tento účet neboli poukazované finančné prostriedky jeho klientov, v dôsledku čoho súdny exekútor JUDr. J. B., Exekútorový úrad T., v exekúcii vedenej pre klientku disciplinárne obvineného, oprávnenú pani J. C., poukázal na tento účet disciplinárne obvineného dňa 27. 11. 2017 sumu 10 910,50 Kč, dňa 23. 8. 2018 čiastku 10 758,40 Kč, dňa 13. 5. 2019 čiastku 10 904,63 Kč a dňa 11. 6. 2019

čiasťku 10 357,40 KČ, teda celkom 42 930,93 KČ, pričom o vymožení finančných prostriedkov svoju klientku neinformoval a najmenej do 2. 9. 2021 ich časť vo výške 22 330,93 eur svojej klientke neuhradil,

čím porušil

§ 16 ods. 1 a 2 zákona o advokácii a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky a čl. 9 ods. 1 a 2 Pravidiel profesionálnej etiky.

Uložené disciplinárne opatrenie – vyčiarknutie zo zoznamu advokátov.

Z odôvodnenia:

Porušenie povinností disciplinárne obvineného považuje disciplinárny senát za závažné, napĺňajúce znaky disciplinárneho previnenia, pretože konanie disciplinárne obvineného bolo spôsobilé negatívne ovplyvniť vnímanie advokátskeho stavu zo strany verejnosti. Prihliadnuť bolo treba aj na fakt, že disciplinárne obvinený vykonáva advokáciu v menšom meste, kde existuje vyššia pravdepodobnosť rozšírenia negatívnych informácií o disciplinárnych previneniach disciplinárne obvineného medzi tamojším obyvateľstvom. Tým zároveň existuje vyššie riziko, že bude toto obyvateľstvo pre povedomie o disciplinárne obvinenom nepriaznivo vnímať advokátsky stav ako celok.

Disciplinárny senát k tomu navyše dopĺňa, že najmä skutok v bode 1. výroku môže predstavovať v prípade disciplinárne

obvineného riziko ohrozenia jeho nezávislosti. Z dôvodu finančných ťažkostí možno totiž v jeho prípade minimálne dôvodne predpokladať hrozbu vyššej miery ovplyvniteľnosti, vydierateľnosti alebo korumpovateľnosti. K námietke disciplinárne obvineného, že jeho dlh v rámci skutku ad 1. výroku nesúvisel s výkonom advokácie, disciplinárny senát iba pripomína, že takáto skutočnosť nie je relevantná. Pravidlo podľa článku 4 ods. 2 Etického kódexu totiž dopadá aj na dlhy nesúvisiace s advokáciou (k tomu porov. náhodne napr. rozhodnutie disciplinárneho senátu ČAK z 5. 6. 2015, sp. zn. K 27/2015, alebo zo 14. 3. 2014, sp. zn. K 69/2013). Advokát je totiž povinný správať sa slušne a čestne aj v oblasti ekonomickej. Na rozdiel od bežného obyvateľstva má nesplácanie dlhov pre advokáta závažnejší dôsledok ako v prípade občana, ktorý advokátom nie je (porov. D. Kovářová, T. Sokol: Etický kódex advokáta, Komentár, Wolters Kluwer, Praha 2019, s. 15).

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: *Z kármé praxe*. In: Bulletin advokácie, č. 4/2023, s. 57.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala

Mgr. Tatiana Frištková

advokátka

Nekoronovaný kráľ Justičného paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Cena: 5 eur

V prípade záujmu kontaktujte:
stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynie v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovníčku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Young European Lawyers Academy Skúsenosti našich koncipientov z prvej ruky

V júni tohto roku sa pod záštitou Academy of European Law (ERA) konal výnimočný a svojho druhu prvý intenzívny kurz práva Európskej únie – ERA Young European Lawyers Academy. Zámerom projektu je, okrem iného, vzbudiť záujem o právo EÚ, vyplniť vedomostné medzery a zosieťovať mladých advokátov v EÚ. Vďaka spätnej väzbe od účastníkov konštatujeme, že tieto ciele sa do bodky naplnili.

Spolufinancovaný
Európskou úniou

Kurz bol zameraný na päť ťažiskových tém: právny štát (*Rule of Law*), základné práva (*Fundamental Rights*), zastupovanie pred Súdnyim dvorom (SD EÚ) a Európskym súdom pre ľudské práva (ESLP) (*EU Litigation*), ochrana osobných údajov (*Data protection*) a nástroje na prácu s prameňmi práva EÚ a judikatúrou SD EÚ a ESLP (*Digital skills*).

Témy boli priblížené účastníkom výborným spôsobom. Po prednáške, v ktorej boli predstavené ústredné princípy a často aj relevantná judikatúra SD EÚ, prípadne ESLP, nasledovali vždy buď prípadové štúdie alebo workshopy. Oba varianty precvičovania získaných vedomostí vyžadovali aktívny prístup uchádzačov, ktorého výsledky potom uchádzači prezentovali. Po prezentácii spravidla nasledovala diskusia. Počas nej bol vytvorený priestor na akékoľvek otázky, prípadne aj na prezentáciu alternatívnych riešení.

Medzi prednášajúcimi boli aktívni advokáti a sudcovia (vnútroštátnych súdov, ale aj SD EÚ a ESLP), výskumníci a vysokoškolskí pedagógovia a v neposlednom rade aj úradníci, pôsobiaci v Európskej komisii alebo na SD EÚ. Takto namiešaný kokteil prednášajúcich, akcentujúci aktívny výkon niektorej právnickej profesie, zabezpečil, že účastníkom kurzu boli odovzdané najmä také vedomosti, ktorých pôvod a využitie sa nachádza v právnickej praxi.

Zlatým klincom kurzu bola návšteva chrámov každého európskeho advokáta – Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu. Počas návštevy SD EÚ v Luxemburgu sme sa dokonca zúčastnili na pojednávaní vo veci C-582/22 *Die Länderbahn* e. a. V oboch prípadoch sme mali možnosť debatovať s pozvaným sudcom daného súdu. V tomto kontexte musím osobitne vyzdvihnúť českého sudcu SD EÚ Davida Petrlíka, ktorého prejav bol evidentne improvizovaný, čo mu však absolútne nič nevzalo na kvalite – práve naopak. Vďaka tomu bol vytvorený priestor pre účastníkov, aby nasmerovali otázkami sudcu k témam, o ktorých sa chceli dozvedieť viac.

Cieľom kurzu však nebolo iba sprostredkovať účastníkom vedomosti z oblasti práva EÚ, ale aj (pomôcť) vytvoriť sociálnu väzbu medzi účastníkmi. Advokátskej obci EÚ je iba na

prospech, ak sú medzi jej členmi priateľské vzťahy podporujúce cezhraničnú spoluprácu a výmenu informácií. Na realizáciu tohto cieľa zorganizovala ERA dokopy päť neformálnych večerí. Na nich sme mali možnosť spoznať ostatných účastníkov a diskutovať či už o každodennej realite advokátskeho koncipienta alebo o rozdielnych a spoločných inštitútoch v tom-ktorom právnom poriadku. Za osobitne zaujímavú som považoval debatu o nemeckom spôsobe výkonu právnej praxe smerujúcej k tomu, aby sa právnik stal advokátom, založenej na rotačnom princípe, a tiež debatu s kolegami zo Španielska a Rumunska na tému regionálnych advokátskych komôr.

Posledných pár riadkov chcem venovať Slovenskej advokátskej komore a záujemcom o podobné kurzy. Úprimne ďakujem SAK za to, že mi umožnila zúčastniť sa tohto kurzu a tak reprezentovať komoru a Slovenskú republiku. Z profesijného, ale aj ľudského hľadiska, to bola jedna z najpozitívnejších skúseností v mojom živote. Vyzývam každého, kto by mal záujem okúsiť supranacionálnu atmosféru, prehĺbiť svoje znalosti v práve EÚ a v neposlednom rade spoznať sa s kolegami mimo hraníc Slovenskej republiky, aby využil ponúkané možnosti – nemáte čo stratiť, iba svoje okovy.

Mgr. Filip Klinovský
advokátsky koncipient

V júni tohto roku som sa vďaka podpore Slovenskej advokátskej komory a advokátskej kancelárii Barger Prekop s. r. o. zúčastnila na pilotnom projekte **Young European Lawyers Academy**, ktorý organizovala Akadémia Európskeho práva (ERA).

Na tomto jedinečnom projekte som sa stretla s ďalšími 29 mladými právnikmi z viacerých krajín EÚ a vďaka štruktúrovanému programu organizátora sme mali možnosť rozšíriť si naše znalosti o EU Law.

Program *Young Lawyers Academy* by som nazvala seminárom európskych koncipientov. Podujatie bolo rozdelené do série interaktívnych workshopov, prednášok a prípadov

vých štúdií, ktoré viedli skúsení európski právnici, profesori a sudcovia. Organizácia, ubytovanie, strava, časový harmonogram, mimo-odborný program boli na vysokej úrovni. Návšteva Súdneho dvora Európskej únie v Luxemburgu a Európskeho súd pre ľudské práva v Štrasburgu bola naozaj jedinečná skúsenosť pre nás všetkých.

Účasť na YLA bolo jedno z mojich najlepších rozhodnutí. Myslím, že viacerým zúčastneným sa po účasti na seminári zmenil pohľad na ďalšiu kariéru – či už v snahe pracovať s európskym právom v praxi alebo pracovať v medzinárodnom európskom prostredí. Ako najväčší prínos tohto semináru hodnotím social networking. Stretli sme sa tam všetci na jednej „kariérnej úrovni“ (začínajúci právnici v približne rovnakom veku) a tým sme mali možnosť spoznať koncipientsky

život vo viacerých európskych krajinách, porovnať ich a zistiť, že vlastne všetci zdieľame veľmi podobné starosti (náročná advokátska skúška, vysoké pracovné vyťaženie, poddimenzovaný súdny systém), ale aj podobné radosti (zaujímavé právne oblasti, ktorým sa venujeme, pracovný adrenalín, široký prehľad v nielen právnych oblastiach). Toto porovnanie a pocit, že komunita koncipientov presahuje našu krajinu bolo veľmi motivujúce pre moju ďalšiu právnu prax.

Účasť na *Young European Lawyers Academy* a podobných projektoch odporúčam každému (nielen) začínajúcemu koncipientovi, ktorý okrem záujmu o európske právo zdieľa aj záujem o spoznanie medzinárodného právneho prostredia v iných krajinách EÚ.

Daniela Zahradníková
advokátska koncipientka

LAWYEREX 2 Slovenskí advokáti na výmennej stáži na Cypre

Spolufinancovaný
Európskou úniou

Projekt LAWYEREX 2 je úspešným programom krátkodobých stáží pre mladých advokátov v krajinách EÚ. Projekt je spolufinancovaný z fondov Európskej komisie a koordinátorom je European Lawyers Foundation (Nadácia európskych advokátov). Slovenská advokátska komora spolu s ďalšími 9 európskymi komorami je partnerom projektu, vďaka čomu 5 slovenských advokátov môže počas dvoch týždňov vyskúšať prácu v niektorej zahraničnej advokátskej kancelárii. Dvaja z nich absolvovali stáž v máji na Cypre.

Pracovná stáž, ktorú som absolvovala na Cypre v advokátskej kancelárii *Hadjianastassiou, Ioannides LLC*, ktorá je členom skupiny *Deloitte Legal*, bola pre mňa nezabudnuteľnou skúsenosťou a návratom do študentských čias :).

V rámci programu *LAWYEREX 2* som v advokátskej kancelárii *Deloitte Legal* rotovala po jednotlivých oddeleniach, z ktorých každé malo inú špecializáciu: korporátna agenda a M&A, obchodné právo, patenty a autorské práva, sporová agenda. Mala som tak možnosť spoznať široké spektrum prípadov, ktorými sa advokátska kancelária zaoberá, v rámci krátkeho časového rozsahu dvoch týždňov.

Na stáži som sa venovala štúdiu rôznorodých projektov z oblastí, v ktorých *Deloitte* pôsobí, vykonávala som registráciu ochranných známkov, zúčastnila som sa na prehliadke súdov, vyhľadávala som EÚ rozhodnutia, ktoré sú záväznými precedensmi, a s advokátmi sme debatovali na rozličné právne, ako aj politické otázky. Okrem iného som sa dozvedela informáciu, ktorá by potešila množstvo slovenských klientov, ktorí sa sťažujú na neefektívnosť slovenských súdov – cyperské sudy rozhodujú štandardne na prvom stupni viac ako desať rokov, čo je omnoho viac ako na Slovensku.

Skutočnosť, ktorá ma mimoriadne zaujala, bola, že Cyprus je značne zasiahnutý vojnou na Ukrajine – napriek polohe tohto ostrova a jeho územnej vzdialenosti od konfliktu. Dôvodom sú veľké investície ruských občanov do spoločností na Cypre a ich rozsiahly ekonomický vplyv na Cyprus, ktorý sa prejavuje markantne v niektorých mestách, napríklad v Limassole, kde žije viac ako 50 tisíc Rusov. Niektoré advokátske kancelárie poskytovali protiprávne poradenstvo ruským občanom za účelom obchádzania medzinárodných sankcií. Cyprus sa rozhodol pozastaviť činnosť týchto advokátskych kancelárií počas vyšetrovania údajných porušení, mnohé kancelárie boli týmto rozhodnutím dotknuté aj počas mojej stáže.

Okrem rozšírenia mojich profesionálnych skúseností mi táto stáž pomohla rozvíjať aj jazykové znalosti v anglickom jazyku, a v neposlednom rade vybudovať sieť kontaktov medzi cyperskými kolegami, ktorí sú nielen vynikajúcimi právnikmi, ale aj inšpiratívnymi ľuďmi.

JUDr. Marieta Kaňuch
advokátka

Slovenskí advokáti na majstrovstvách sveta právnikov vo futbale

Majstrovstvá sveta advokátov vo futbale (*Mundiavocat*) sa prvýkrát uskutočnili v roku 1983 v meste Marakéš v Maroku a zúčastnilo sa na nich 14 tímov.

O 40 rokov neskôr, v roku 2023, sa majstrovstvá **Nations Cup 2023 by Mundiavocat** konali v **Saint Tropez vo Francúzsku** a zúčastnilo sa na nich 87 tímov zo 42 krajín sveta. O titul majstra sveta súťažilo 1 650 právnikov v 6 rôznych turnajoch, a to veľkého futbalu (11 na 11), malého futbalu (5 na 5) a turnaja žien. **Historicky prvá účasť zástupcov Slovenskej advokátskej komory na turnaji skončila výborným štvrtým miestom v turnaji 5 na 5 (FIVE MEN).**

„Chlapi, časom by mohol byť náš cieľ *Mundial*,“ – *mutatis mutandis* takto vznikla myšlienka účasti zástupcov Slovenskej advokátskej komory na uvedenom turnaji niekedy v roku 2020, kedy nám, bývalým futbalistom a futbalovým nadšencom, ktorí prejavili záujem o futbal odpovedou na jeden z pravidelných newsletterov SAK, v hromadnej konverzácii Jano Kutan zdieľal odkaz na plagát jedného z ročníkov tohto podujatia.

Nasledovali roky intenzívnych príprav – čoraz pravidelnejšie tréningy v týždni, výjazdy slovenských výberov na futbalové turnaje advokátov Českej advokátskej komory v Hradci

Králové a v Ostrave, vrátane zorganizovania jedného z takýchto turnajov v slovenskom Šamoríne (*Šamorín CUP* v roku 2022), utužovanie tímu na každoročnom turnaji právnických povolanií o putovný pohár Milana Hanzela, prihlásenie tímov *Bratislavskí advokáti A a B* do Topligy v malom futbale a každoročné skautovanie najlepších hráčov počas futbalového zápolenia v Hronci organizovaného popri vzdelávacích podujatiach na letných advokátskych seminároch.

Vo februári 2023 začali mesiac plne intenzívnej organizácie jedného z najväčších medzinárodných výjazdov advokátov v histórii slovenskej advokácie – z najlepších hráčov bolo potrebné nájsť dobrovoľníkov, ktorí vo svojom voľnom čase a na vlastné náklady, za príspevku Slovenskej advokátskej komory na úhradu štartovného, vycestujú do Saint Tropez s neistými očakávaniami.

Siahli sme po rokmi overených hráčoch. Celý 13-členný tím (maximálny počet hráčov na tím v kategórii 5 na 5 stanovený organizátorom) teda tvorilo 10 advokátov: kapitán tímu **Jakub Uhrinčať**, vicekapitán tímu **Ján Kutan**, hráči **Martin Plochán**, **Dominik Lednický**, **Jakub Cvejkuš**, **Tomáš Suchý**, **Ján Falis**, **Martin Majerčík**, **Martin Berec**, **Matúš Mendrej** a advokátsky koncipient **Viktor Tóth**. Našu zostavu vyzušil

tiež prokurátor, brankár **Marek Zemiar** a dlhoročný externý pilier nášho tímu **Patrik Hrbek**, právnik Slovenského olympijského a športového výboru. Práve vďaka Paťovi sa na organizácii výpravy podieľal dodaním reprezentačných materiálov aj Slovenský olympijský a športový výbor a sprostredkovane Slovenský futbalový zväz.

Vzhľadom na známu kvalitu turnaja, pre jeho prestíž, boli očakávania skromné. Pesimistické želania boli vyhrať aspoň jeden zápas v skupine. Tím **ADVOKATI SLOVAKIA** však nakoniec bez prehry v skupinovej fáze vyhral skupinu proti tímom z Francúzska a Indonézie a pokračoval výhrami v osemfinále proti Alžírsku a vo štvrtfinále po emotívnej výhre na penalty proti tímu Maďarska. V semifinále sme prvý polčas ešte viedli 1 : 0, ale nakoniec sme nestačili na tímy z Portugalska a obsa-

dili sme konečné 4. miesto po prehre v penaltovom rozstrele. Nášho hráča, Viktora Tótha, ktorý donedávna ešte aktívne hrával prvú ligu a vynikal aj medzi najlepšimi hráčmi z iných tímov, organizátor vyhlásil za najlepšieho hráča turnaja.

Ďalším cieľom reprezentácie Slovenskej advokátskej komory budú majstrovstvá sveta, ktoré sa uskutočnia v novembri 2024 v Dubaji, resp. ešte predtým Majstrovstvá Európy advokátov vo futbale v španielskej Malorke. Reprezentácia stále hľadá šikovných futbalistov v našich radoch, takže ak zdieľate naše nadšenie, dajte o sebe vedieť a vidíme sa na ďalšej akcii na ihrisku!

JUDr. Jakub Uhrinčať, LL.M.

advokát

Foto Ján Kutan

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Komunálne právo Tekeli J., Tomaš L.: **Komunálne právo**

Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, 1. vydanie

Komunálne právo je oblasť úpravy, s ktorou prichádza do styku nielen každý advokát, ale aj každý občan. Teritoriálna samospráva totiž súvisí s pôsobením každého z nás v súkromnom a občianskom živote. Okrem výkonu volebného práva alebo občianskej angažovanosti, ktorá je vecou osobnej úvahy každého jednotlivca, súvisí aj s jednou z tzv. životných istôt spočívajúcou v platení (miestnych) daní. Preto sa otázky komunálneho práva môžu skôr či neskôr stať predmetom záujmu ktoréhokoľvek advokáta bez rozdielu na odborné zameranie.

Publikácia *Komunálne právo* síce je vysokoškolskou učebnicou, jej ambíciou je však priniesť komplexné teoretické poznatky o jednotlivých aspektoch komunálneho práva t. j. právnych aspektoch súvisiacich s postavením obce aj s postavením VÚC aj širšej odbornej verejnosti. Jej autori pôsobia ako vysokoškolskí učitelia, obaja však majú bohaté skúsenosti z praxe, či už pri poskytovaní právnych služieb orgánom územnej samosprávy, alebo pri tvorbe komunálnej legislatívy. Obaja autori sú tiež členovia autorského kolektívu druhého (aktualizovaného) vydania komentára k Zákonu o obecnom zriadení (Wolters Kluwer, 2021). (Pozn.: anotácia k 1. vydaniu komentára bola publikovaná v *Bulletine slovenskej advokácie* č. 7-8/2015, s. 71.)

Publikáciu autori rozdelili na **tri samostatné časti – všeobecnú, pozíčnú a organizačnú časť**. Všeobecná časť sa zaoberá teóriou komunálneho práva. Vymedzuje komunálne právo v systéme práva. Aj keď vymedzenie tohto pojmu nie je jednotné, autori ho považujú za osobitné pododvetvie právneho poriadku, ktoré sa skladá z úzko súvisiacich častí – práva obcí a práva VÚC. Rovnaké členenie na pododvetvia nasledujú aj v nadväzujúcej pozíčnej a organizačnej časti, v ktorých sa venujú jednotlivým spracúvaným problematikám samostatne z pohľadu obce a z pohľadu VÚC. V nadväznosti na všeobecné východiská sa následne venujú geneze a vývoju územnej samosprávy, ako aj prameňom a normám komunálneho práva. Definične vymedzujú právne vzťahy v komunálnom práve, ktoré sú špecifické tým, že majú spravidla mocenský charakter a jedným subjektom je vždy jednotka územnej samosprávy. Druhým subjektom môžu byť nielen fyzické a právnické osoby, ale aj štát prípadne ďalšia jednotka územnej samosprávy. Na záver sa v teoretickej rovine venujú realizácii komunálneho práva, teda pre-

neseniu písaného práva (law in books) do praktického života (law in action).

Druhá (pozíčná) časť publikácie sa zameriava na základné otázky postavenia obce (mesta) a VÚC ako samosprávnych celkov pri výkone originárnej pôsobnosti, ale aj ako správnych celkov pri výkone prenesenej právomoci. V tejto časti sa zaoberajú najprv základnými organizačnými otázkami – teda tvorbou a použitím názov obce a VÚC a ich symbolmi, ich územným základom, možnosťou zmeny územia obcí a personálnym základom, t. j. obyvateľmi. Následne sa venujú podstatným organizačným otázkam, teda pôsobnosti jednotiek územnej samosprávy, normotvorbou lokálneho a regionálneho práva, zdrojmi financovania a otázkami rozpočtu, majetku obce a VÚC, ale aj vnútroštátnej a medzinárodnej spolupráci v obecnej a regionálnej samospráve.

Posledná časť publikácie sa zameriava na postavenie a pôsobnosť jednotlivých organizačných útvarov obce a VÚC, na ich organizačnú štruktúru, postavenie a právomoci kolektívnych aj monokratických orgánov jednotiek územnej samosprávy a hlavného kontrolóra. Obsahuje aj podrobný prehľad realizácie priamej demokracie v územnej samospráve. Na záver sa detailne venuje iným organizačným štruktúram, ich postaveniu, právomociam a kreovaniu, aj keď ide o štruktúry, ktoré nie sú podrobne upravené v príslušných právnych predpisoch.

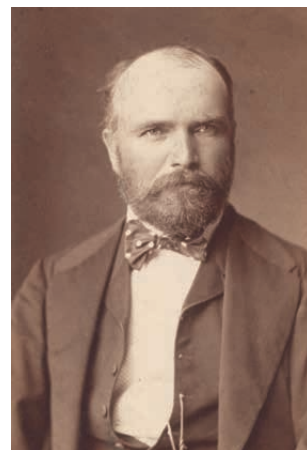
Publikácia má ambíciu slúžiť ako zdroj právnych poznatkov odbornej verejnosti, ktorá prichádza do kontaktu s teritoriálnou samosprávou. Svojím obsahom prináša odpovede na všetky podstatné okolnosti právnych vzťahov súvisiacich s pôsobením územnej samosprávy. Je zrejmé, že autori pri písaní čerpali aj z vlastných praktických poznatkov, čo vytvára pridanú hodnotu tejto publikácie aj pre čitateľov, ktorí nemajú vlastné skúsenosti s fungovaním komunálnej samosprávy. Vzhľadom na zameranie ju odporúčame ako pomôcku pre kolegov, ktorí poskytujú právne poradenstvo obciam alebo VÚC, prípadne klientom, ktorí bránia svoje práva voči orgánom miestnej samosprávy. Využijú ju však aj kolegovia, ktorí potrebujú zodpovedať otázky súvisiace s praktickými problémami každodenného života občana.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
advokátka

Advokátska taška

Tradičnou súčasťou vybavenia advokáta kráčajúceho na súdne pojednávanie je taška, v ktorej si prináša klientsky spis. Donedávna obvyklú aktovku naplnenú papierovým spisom, poznámkami a zákonmi, ktorá sa nosí v ruke, však už postupne vytláča cez plece prevesená taška na prenosný počítač, v ktorom má advokát uložené všetko potrebné.

Predchodcom súčasných aktoviek určených na vloženie spisu bola advokátska taška dnes už neobvyklého podlhovastého tvaru, ktorý bol daný vtedy zaužívanými rozmermi advokátskeho spisu. Ešte začiatkom minulého storočia sa totiž viedol súdny spis na listoch papiera, ktoré boli o niečo dlhšie a širšie než sú dnes a boli preložené po dĺžke na polovicu. Vznikli tak štyri strany, ktoré boli spočiatku vypisované v stĺpcoch, neskôr po celej šírke zľava doprava, no za zachovania preloženia hárku na polovicu a teda i formátu spisu. Úprave súdneho spisu zodpovedal i formát podaní advokáta a tým aj celý jeho advokátsky spis vrátane jeho obalu. Na policiach v kanceláriách ležali takéto spisy naukladané na seba, obvykle previazané šnúrkou. Zaberali tak na šírku o polovicu menej miesta, hoci boli hrubšie.

V Slovenskej národnej knižnici, Literárnom múzeu sa dochovala kožená advokátska taška určená práve na tento formát advokátskeho spisu. Patrila advokátovi Ambrovi Pivkovi (1832 – 1910) (na fotografii hore), ktorý zložil advokátsku skúšku v roku 1862 a hneď potom si otvoril v Martine spoločnú kanceláriu s Pavlom Mudroňom (1835 – 1914). Podľa spomienok P. Mudroňa uverejnených v *Slovenských pohľadoch*

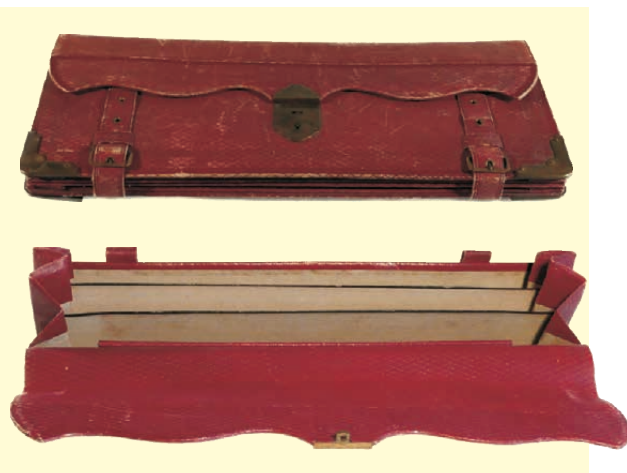
doch začínali tak, že mali jedinou miestnosť, v ktorej bývali a súčasne bola aj kancelária, v nej jeden veľký stôl, ktorý si „rozdelili linonárom na dvoje, a tak z jednej strany linonára bola Pivkova a z druhej Mudroňova kancelária“. Aj táto advokátska taška bola údajne spoločná.

Taška je zhotovená z červenej kože, z vonkajšej strany priečne vrúbkovaná, vo vnútri má štyri priehradky, zvonka dva remienky, kovové spony, rohy opatrené kovaním, v strede kovový uzáver a rozmery 41×18 cm. Múzeu ju darovala vnučka Ambra Pivka. Tento exponát patrí medzi nemnoho dochovaných vecných pamiatok dokladajúcich minulosť advokácie u nás.

Možno práve takáto advokátska taška hrala hlavnú úlohu aj v poviedke advokáta a spisovateľa Janka Jesenského z roku 1915 uverejnenej pod názvom *Obrana (Z rozpomienok advokáta)*. V tejto poviedke si vo vlaku zamenil advokát cestujúci na pojednávanie svoju advokátsku tašku so spisom a poznámkami s podobnou taškou notára, ktorému ju kedysi požičal a keď mu ju nevrátil, kúpil si rovnakú. Notár cestoval na poľovačku a v taške mal gule, broky a pomôcku na výrobu nábojov. Zámenu zistil advokát až na pojednávaní, keď siahol pri prednese do tašky pre svoje poznámky a z tašky sa rozsypali pred porotu náboje. Darmo – ako píše Jesenský – človek by nemal požičiavať nielen peniaze, fajku a knihu, ale ani advokátsku tašku.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Foto Slovenská národná knižnica, Literárne múzeum Martin

JUDr. Miroslav Abelovský – advokát bez prázdnin

Náš kolega JUDr. Miroslav Abelovský sa dožil významného životného sviatku, 75. výročia narodenín (6. júna 1948 v Lučenci). V priebehu nepretržitého pôsobenia na poste advokáta sa stal výraznou osobnosťou v slovenskej advokácii a príkladom premostenia či prechodu z bývalej starej advokácie k modernému slobodnému, súkromnému výkonu nášho povolania.

Dovoľte mi na úvod uviesť niekoľko rozhodujúcich jeho životopisných údajov. Ako mladý absolvent právnickej fakulty bol v roku 1971 prijatý za koncipienta bývalým Krajským združením advokátov v Banskej Bystrici. Jeho kariéra, vzhľadom na úspechy v povolání, prudko stúpala, lebo po takmer ročnej koncipientskej praxi absolvoval advokátske skúšky (1972) a už v roku 1973 sa stal vedúcim advokátskej poradne vo Zvolene a v tejto funkcii zotrval až do roku 1990. Túto suchú štatistiku treba doplniť konštatovaním, že bol azda najmladším vedúcim advokátskej poradne na Slovensku a možno aj v celom Československu. Počas jeho pôsobenia v Krajskom združení advokátov v Banskej Bystrici bol viac ako desať rokov členom výboru KZA ako vtedajšieho riadiaceho kolektívneho orgánu advokácie v bývalom Stredoslovenskom kraji (dnešný Banskobystrický kraj a Žilinský kraj). JUDr. M. Abelovský sa prezentoval predovšetkým vo Zvolene a v kraji ako úspešný advokát pri zastupovaní občanov v civilných veciach a osobitne v trestných obhajobách. Čo treba osobitne oceniť je, že v advokácii v našom historickom meste Zvolen pôsobí nepretržite päťdesiatdva rokov, čím sa stal najdlhšie pôsobiacim advokátom v tomto meste.

Advokátsky život nie sú, našťastie, len pojednávania, rokovania, obchodné spoločnosti, zápisnice, ale v našom povolání prichádzajú prirodzene aj historické obdobia. Okolo niekoho prebehnú ako vánok, iný sa na nich aktívne zúčastní. K takým v slovenskej advokácii patrila aj, svojím spôsobom historická, celoslovenská konferencia advokátov 17. – 19. januára 1990 v Banskej Bystrici, ktorú po novembri 1989 pohotovo zvolal vtedajší výbor Ústredia slovenskej advokácie. Jej osobitosťou bolo, že po rokovaní advokátov v krajoch a voľbe nových orgánov sa na konferencii zúčastnili – podľa vtedajšieho zákona – nielen vybraní delegáti, ale o ďalšom smerovaní mohli hlasovať a vyjadrovať sa všetci advokáti na Slovensku. Bolo to prvé slobodné celoslovenské rokovanie advokátov od roku 1948. Jeho prioritou bolo rozhodovanie o prechode na súkromnú prax advokátov, ktorá

vyžadovala prijatie prvého zákona o slobodnom súkromnom výkone advokátskej praxe.

JUDr. Miroslava Abelovského plénum všetkých advokátov zvolilo za predsedu návrhovej komisie, ktorá mala pripraviť odporúčania z tohto celoslovenského rokovania. Plénum všetkými hlasmi prítomných (až na jeden hlas advokáta, ktorý bol proti) rozhodlo o prechode na súkromnú advokáciu.

JUDr. Abelovský ako predseda komisie navrhol, aby návrh nového zákona bol pripravený najneskôr do 15. marca 1990, čo sme považovali za ťažko splniteľný termín. Na návrhu intenzívne pracovali početní advokáti, aby sme ho mohli včas predložiť legislatívnym orgánom na prerokovanie a schválenie. Podarila sa náročná a zodpovedná historická práca. Návrh zákona schválila Slovenská národná rada 27. apríla 1990 s účinnosťou od 1. júla 1990 a svojou kvalitou a úrovňou je zaradený medzi najmodernejšie úpravy v Európe, čo nás, pochopiteľne, všetkých teší.

Za Tvoju súčinnosť a spoluprácu pri prvom modernom zákone o advokácii na Slovensku Ti patrí naše uznanie a úprimné poďakovanie.

Na celoslovenskej konferencii v Banskej Bystrici bol JUDr. Miroslav Abelovský zvolený do vedenia slovenskej advokácie a od roku 1993 až do roku 1998 vykonával funkciu podpredsedu Slovenskej advokátskej komory.

V odbornej oblasti sa JUDr. M. Abelovský už počas pôsobenia v Krajskom združení advokátov stal členom a neskôr aj vedúcim trestnej sekcie študijného kolégia a spolu s JUDr. J. Geregom zabezpečovali ako prednášajúci semináre z trestného práva a výuku advokátskych koncipientov prakticky až do roku 2002. Aj v súčasnosti prednáša na interaktívnych seminároch, ktoré organizuje Slovenská advokátska komora. V roku 2002 bol zvolený za poslanca Národnej rady SR a stal sa podpredsedom Ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR až do roku 2006. Bol aktívnym členom a vedúcim rôznych študijných komisií a pôsobí dlhšie ako tridsať rokov ako skúšobný komisár pre advokátske skúšky advokátskych koncipientov. Počas tohto obdobia vyskúšal

viac ako sedemsto advokátskych koncipientov a pripravil na budúce povolanie viac ako tridsať advokátskych koncipientov, z ktorých aj teraz pôsobia buď ako advokáti, sudcovia alebo sa úspešne uplatnili v iných oblastiach hospodárskeho a spoločenského života.

Milý Miro, svojím dlhoročným úspešným pôsobením na poste advokáta si zasluhuješ uznanie a obdiv Tvojich rovesníkov i mladších kolegov. Vážime si všetky Tvoje aktivity na poli advokácie i v širšom rozsahu, najmä v dôležitej funkcii v našom najvyššom zastupiteľskom orgáne. Tešíme sa, že disponuješ dostatočnou životnou energiou v osobnom živote, v rekreačnom športe i vo výkone advokátskeho poslania. Dúfame, že v doterajšom nastúpenom trende budeš ďalej odhodlane pokračovať s nezištnou podporou Tvojej chápujúcej manželky a početnej milovanej rodiny.

K tomu Ti prajeme veľa dobrého zdravia a optimistickej nálady.

JUDr. Anton Blaha
advokát spolu s priateľmi

Povedky o advokátoch a spravodlivosti

Kniha prináša **23 poviedok** z pera známych slovenských spisovateľov

Jednotliví autori v nich ukazujú prácu advokáta, vyzdvihujú význam čestnosti a obetavosti advokáta pre naplnenie jeho poslania. Advokátov v týchto poviedkach stretáme pred súdom, v ich súkromí, v situáciách, keď pomáhajú svojim klientom, ale aj ako ľudí až príliš tvrdých k svojim zamestnancom, či klientom. Ukazujú čitateľovi, akým by advokát byť mal a akým byť nesmie. To všetko na pozadí hľadania spravodlivosti v konkrétnom prípade.

V knihe sú zaradené poviedky humorné i vážne, ktoré oslovia nielen advokátov, ale aj širšiu čitateľskú verejnosť, pre ktorú je literárne spracovanie práce advokáta tradične príťažlivé.

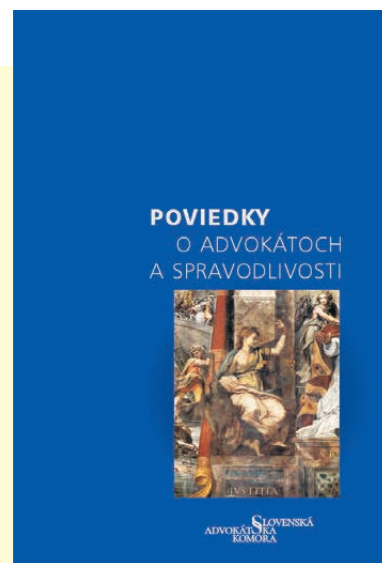
Kniha ponúka obraz advokáta a spravodlivosti v našej modernistickej literatúre v jej umelecky najhodnotnejších poviedkach. Obsahuje poviedky **Janka Jesenského, Tida J. Gašpara, Mila Urbana, Jána Čajaka, Jozefa Gregora Tajovského, Ladislava Nádaši-Jégeho, Alberta Martiša, Gustáva Maršalla-Petrovského, Petra Jilemnického, Jána Poničana a Ivana Horvátha.**

Slovenská advokátska komora vydaním tejto knihy v roku 2021 priniesla prvú tematickú zbierku poviedok venovaných advokácii v našej literatúre. Postavy advokátov v nich privádzajú čitateľa k zamysleniu nad významom advokácie v spoločnosti, konanie ich hrdinov nastavuje zrkadlo aj samotným advokátom.

Kniha je doplnená **esejom prof. Pavla Holländera** nazvanou *Umenie advokácie a advokácia v umení*, predslovom predsedu Slovenskej advokátskej komory a dvoma doslovmi – *Advokát v slovenskej literatúre* (Peter Kerecman), ktorý približuje niektoré ďalšie diela slovenskej literatúry, v ktorých vystupujú advokáti a doslovom PhDr. Jany Kuzmíkovej z Ústavu slovenskej literatúry SAV, ktorá výber poviedok i spoluzostavila (*Obraz advokáta v modernistickej literatúre*).

Cena 8 eur

Kontakt: ondrisova@sak.sk

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. januára 2023

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

Periodicita: dvojmesačník (6 čísel ročne)

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Podklady inzerátov

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:** nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok. Materiál na vkladanú inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 500 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 000 eur

rozmery: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,10 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 12 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého

účelom je ponuka práce

pre koncipienta/koncipientku,

má jednotnú úpravu a rozmer

štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK

– zadarmo

Riadková inzercia

sa neuverejňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy

sa informujte na ondrisova@sak.sk

alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 25 eur
cmyk 50 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Tri zväzky o histórii advokátskych komôr

Slovenská advokátska komora vydala reprezentatívnu sériu troch publikácií v pevnej väzbe, ktoré mapujú históriu advokácie na území Slovenska. Ide o prvé komplexné spracovanie tejto témy u nás doplnené množstvom fotografií, faksimilií a prehľadných tabuliek. Súčasťou je aj biografický slovník osobností advokácie.

24,- vrátane DPH

20,- vrátane DPH

25,- vrátane DPH

Všetky tri publikácie spolu ako balík za zvýhodnenú cenu!

59,- vrátane DPH

Záujemcovia o kúpu kontaktujte: PhDr. Ondrišová 02 204 227 28 ondrisova@sak.sk Darina Stračinová 02 204 227 26 stracinova@sak.sk

Lysina/Hatápková/Burdová a kol.

Medzinárodné právo súkromné. 3. vydanie

2023 | viazané | 592 | 59 eur | obj. číslo SO_AI13

Tretie vydanie učebnice medzinárodného práva súkromného ponúka čitateľom možnosť hlbšie preniknúť do problematiky tohto dynamického právneho odvetia. Kniha je dielom skúseného autorského kolektívu, ktorý reflektuje súčasné zmeny v medzinárodnom práve súkromnom, pričom neopomína ani závery, ktoré sa s ním tradične spájajú. Prináša vysvetlenia najnovších zmien zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, no svoju pozornosť upriamuje aj na právo EÚ ovplyvňujúce slovenský právny poriadok. Ide o prvú učebnicu na Slovensku, ktorá prichádza s analýzou nariadenia Rady (EÚ) 2019/1111 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (nariadenie Brusel IIb). Čitateľ iste ocení aj množstvo použitej judikatúry, ktorá napomáha porozumeniu princípov medzinárodného práva súkromného.

NOVINKA

Čentéš/Hamranová

Drogové trestné činy

2023 | brožované | 392 | 39 eur | obj. číslo SO_EPI39

Autori publikácie prinášajú v tejto jedinečnej monografii dôkladný pohľad na problematiku drogových trestných činov z teoretického, ako aj praktického pohľadu a tiež z hľadiska vnútroštátnej, ako aj medzinárodnej právnej úpravy. Kniha neopomína ani prínos v podobe úvah *de lege ferenda* a je obohatená o vybrané aktuálne súdne rozhodnutia. Monografia analyzuje mimoriadne aktuálnu problematiku a vyplňa doterajšiu absenciu komplexného spracovania témy drogových trestných činov.

NOVINKA

Ľuboslav Sisák

Majetkové právo manželov v medzinárodnom práve súkromnom

2023 | brožované | 220 | 23 eur | obj. číslo SO_EPI86

Predkladaná publikácia predstavuje prvé systematické a komplexné spracovanie danej témy v slovenských podmienkach. Monografia ponúka prehľad základných typov manželského majetkového režimu, ktoré sa objavujú v najstarších civilných kódexoch v Európe. Ústrednú časť publikácie tvorí analýza pravidiel medzinárodnej právomoci, rozhodného práva, ako i uznania a výkonu cudzích rozhodnutí v manželských majetkových veciach. Monografia poukazuje aj na interpretačné a aplikačné problémy, vďaka čomu je prínosná i pre praktikov. Rozsiahle návrhy *de lege ferenda* napokon ocení i budúci zákonodarca.

NOVINKA

Lucia Danišovičová

Právne postavenie maloletého dieťaťa vo vzťahu k jeho rodičom

2023 | brožované | 256 | 29 eur | obj. číslo SO_EPI83

Rodina je fenomén, ktorého význam pretrval bez ohľadu na spoločenskú dobu. Rodina súčasnosti je však odlišná. Stretáva sa s novými výzvami, na ktoré naše právo ešte nestihlo systematicky zareagovať. Autorka v predkladanej publikácii na niektoré z týchto zmien upozorňuje a prostredníctvom všeobecne akceptovaných princípov rodinného práva navrhuje možnosti riešenia aktuálnych výkladových problémov. Publikácia je tak súborom ako teoretických, tak aj praktických poznatkov z oblasti rodičovskej zodpovednosti k dieťaťu. Obsahuje témy, ktoré boli v slovenskom právnom prostredí doteraz spracovávané len veľmi okrajovo, ako napríklad autonómiu rozhodovania dieťaťa, legálnosť telesných trestov na dieťaťu, vzájomný vzťah rodičov pri zastupovaní dieťaťa či spravovanie majetku dieťaťa rodičmi.

NOVINKA

Grambličková/Mazúr/Barkoci

Právo startupových spoločností: správa, financovanie a duševné vlastníctvo

2023 | brožované | 496 | 49 eur | obj. číslo SO_PP15

Jedinečná publikácia podáva zrozumiteľným jazykom odborne spracovanú tematiku právnej úpravy startupových spoločností so zameraním sa na praktické otázky z pohľadu právnej regulácie finančného a obchodného práva, ako aj práva duševného vlastníctva. Publikácia má potenciál stať sa praktickým sprievodcom, ktorý obsahuje komplexné informácie o špecifikách správy startupových spoločností, investičnom procese a nastavení vzťahov startupových spoločností s externými investormi, zakladateľmi a zamestnancami, zároveň informácie o ochrane kľúčových aktív startupových spoločností v podobe duševného vlastníctva.

NOVINKA

